

AREGCEL

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, TEREZ-KÖRUT 52. SZÁM

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed évre 3 pengő. Egyes szám ára 30 Groschen (4 dinár, 120 lira, 2 francia frank, 10 lei)

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
TELEFON: AUTOMATA 278-82 ES 278-83

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

TELEFONOK VASARNAP DELUTÁNTÓL
REGGELIG: JOZSEF 303-30, JOZSEF 310-13

IX. évfolyam

Budapest, 1930 október 27

45. szám

Szembekötödsdi

— Irta Lázár Miklós —

A politikai okoskodás nálunk agyafurt módszert követ. Nem azt nézi, amit lát és nem azt látja, ami van. Ez történik gróf Bethlen István hétfői nagy beszéde körül is. A második miniszterelnöki megnyilatkozás kiköszörülte az első csorbáját: kétségtelenül hatással volt a gazdasági és politikai életre. Az izgalom alábbhagyott, a reménytelenség érzete enyhült, a kormánypártot megnyugtatta és az ellenzéki közvéleményt önmegtartózkodásra készítette. Mély csendesség támadt. Nem tudunk örülni e némaságnak és mozdulatlanságnak. A mozgásban, hullámlásban, viharban, érvek, eszmék, gondolatok összecsapásában van egyedül erő és tisztulás. A kilenc év óta uralkodó rendszer a gazdasági válsághoz mért új kormányprogrammal állott a nemzet elé. Lelkiismereti kötelesség, hogy ne játsszunk szembekötödsdi, hanem higgadtan, komolyan nézzük át a helyzetet.

A miniszterelnök beszédének megnyugtató hatása a meglehetősen kiábrándult magyar társadalomra az, hogy rámutatott a forradalmakat követő korszak véres és szennyes zűrzavarára, az infláció rokitói mocsarára, amelyből az ő kormányrendszere vezette ki az országot. Ha ezeket a mázsás föladatokat meg tudta oldani — mondotta —, úgy megtalálja azokat a módszereket és lehetőségeket, amelyekkel a mai, szerinte átmeneti, nehézségeken is segíteni lehet.

Sohasem szállt a fejünkbe a pátszenvedély alkoholja. Színigazság az, hogy a Bethlen-kormány uralmának első négy évében gazdasági, külpolitikai és belpolitikai eredményeket mutatott föl. Kettős cél megoldását tűzte maga elé. Az egyik az államháztartás rendjének és stabilitásának biztosítása volt, a másik pedig a magángazdaság már akkor megrendült helyzetének szanalása. Nyugodt lélekkel állapíthatjuk meg, hogy Bethlennek csupán a föladat első részét, az államháztartás rendezését végezték el. A magángazdaságot a kormány nem gyógyította meg. A miniszterelnöknek erre az a diagnózisa, hogy a magángazdaság sorvadását ő csupán átmeneti kórnak tekinti. Bárcsak igaza lenne! Fájdalom, ez az átmenet hatéves krónikus betegség. A magyar magángazdaság válsága nem átmeneti, hanem szervi megbetegedése a gazdasági organizmusnak.

Bethlen nagy beszédeben különben inkább az államgazdasággal foglalkozott, mint a magángazdasággal. Ez az új program Achilles-sarka. Egyetlen társadalmi vagy foglalkozási ág sem panaszodik amiatt, hogy az államnak ne volnának elegendők a bevételei és kiadásainak fődíszetere nem találna bevételi forrásokat. Az államháztartás rendben van. Mégis Bethlen gazdasági aggodalmait csak annyiban látszik foglalkoztatni a magángazdaság válsága, amennyiben a magángazdaság agóniája az államgazdaság erejének fölbomlásához vezetne. A közzgazdasági Bethlent elsősorban ez a szempont érdekli és nyugtalanítja. Elismerjük, hogy felelős miniszterelnök számára ez súlyos probléma. De viszont egész Európa azon a kérdésen vajudik, hogy lehet-e tartósan rendezni az államháztartást, még mielőtt a magángazdaság problémáit megoldották volna? Nem lehet! A miniszterelnök elnéz e

sorrendi kérdés fölött, pedig ez a perdöntő az európai államok gazdasági politikájában és a miénkben is. Az államgazdaság épülete a magángazdaságra van fölépítve. Ha a magángazdaság fundamentuma megreped, megdőlni fog és összeeszik az államháztartás.

Itt van a Bethlen beszédének és a mai rezsims gazdasági rendszerének az alaphibája. Az ország nem arra volt kíváncsi, hogy miképp akarja a miniszterelnök továbbra is azokban a keretekben föntartani az államháztartás rendjét, mint eddig is föntartotta, hanem egyedül és kizáróan azt akarta megtudni, hogy mint kíván segíteni a magángazdaságot? Világosan és egyszerűen: miután a nyolc éve vállalt föladatnak második része eddig nincs megoldva, az elkeseredett és megriadt közvélemény azt várta a kormánytól, hogy mondja meg végre, hogy akarja hát megoldani? Ez az egyik sebezhető pontja az új kormányprogramnak. A másik az a megállapítása, hogy a magángazdaság válsága átmeneti jellegű. Nem átmeneti. Nem, mert ez egy elhibázott, vétkes gazdaságpolitikai irányzatnak a természetes következménye. Elismerjük, hogy ez a rendszer a háború óta, talán Franciaország és az északi államok kivételével, egész Európában urrá lett, de sohol sem végzetesebben, mint nálunk.

Mi a receptje Bethlen gyógyimódjának? A boléta tervezett emelése azt jelenti, hogy egyik nemzeti termelési ágának a másiktól elvett áldozatokból adna a kormány újabb ajándékokat. Ugyanigy a gyáriparnak más termelőágak rovására kíván újabb kedvezményeket adni ugyanakkor, amikor a kartelek és vámok útján való évtizedes rablógazdaságnak, ha nem is megszüntetéséről, de enyhítéséről beszélnek. És nem ugyanennek a gondolatmenetnek egyik füzere, amikor a leszerelt társadalom pénzéből akar eszméit és ruhát adni a tényleg égbekiáltó nyomorban sínylő falusi nincstelének? Honnan veszi mindezekre a fődíszet? Részben abból, hogy fölemeli a tisztviselők kereseti adóját. Az én adómból és a te adódból, a mi adómból és a ti adótokból segítik hol ezt, hol amatt, ahelyett, hogy a magángazdaságnak módot és teret adnának arra, hogy föltápáskodjék a porból, megálljon a maga lábán és ne szoruljon rá folytonosan nemzeti ajándékokra.

Ime, a rendszer! Az alapgonddal nem a kapitalista gazdasági rend alapgonddal, hanem a szocialista állam karrikatúrája. Egyik lyukat a másik lyukkal tömök be. Nem veszik észre, hogy ezek a módszerek juttatták a magángazdaságot oda, ahol van, nem gondolnak arra, hogy ezek a módszerek lánczemei az egész gazdasági rendszernek, amelyen mégsem akarnak változtatni, hanem egyetlen kivevőt utnak még mindig éppen e rendszer folytatását tartják.

Ez volt a katasztrófia a német gazdasági politikának is, de Brüning már új utakat keres. Mi azonban még mindig egyhelyben topogunk. A holtpontra az állam tultengése, föladatkörének olyan terekre való kibővítése, amelyekhez a kapitalista államnak semmi köze nincs. Az a furor, az a politikai patológia, hogy a kapitalista állam minden lében kanál, hogy üzemek szocializál, hogy a magángazdaság minden kis zugába beleüti az orrát, hogy a polgár minden lélekzeténél, álmánál,

tétova lépésénél a hatóságok ellenőrzését, engedélyt, jóindulatot követeli, hogy maga az állam és közület akar termelni, kereskedni, gyártani, ügynökségek, üzleteket kötni, hogy ő sajátítja ki a társadalom és a magángazdaság minden tevékenységét és ez a Leviathan falja föl a munka minden gyümölcsét. Itt a balsorsunk fekete kapuja! Hiszen az egyre szélesebbre terpeszkedő beavatkozás és lázas tevékenység újabb és újabb állami kiadásokat igényel, ezek pedig újabb és újabb megterhelésével járnak a magángazdaságnak, amely levegő után kapkod, tántorog és végül összerogy.

A mechanizmus átváltozott organizmussá. Mi ez, ha nem fokozatos átépítése a kapitalista államnak a szocialista állam felé?

A kormány gazdaságpolitikája ma már öntudatlanul is folytatja ezt a rendszert, ahelyett hogy lebontaná a hatalmi körébe utalt és oda nem való föladatokat, egyre növelje őket, azok azután elefantiasziba esnek. Nem mer erőszék hozzányulni a túlméretezett büdzsékhez. Nem meri fokozatosan megszüntetni a fölösleges intézményeket. Nem meri fölszabadítani a közüzemeket és visszadni őket a magángazdaságnak, hogy a dolgozó akaró polgárnak kereseti alkalma legyen és így el tudja viselni az államterheket. Nem mer véget vetni annak a megalázó, a polgári önérzetet és függetlenséget pokolként égető grámfogásnak és basáskodásnak, amelynek hideg vasába beleüti a polgár a fejét az utca, a hivatalban, irodájában és műhelyében.

Hová fejlődik ez a rendszer? Oda, hogy az állam farkasszemet néz a polgársággal és a kormány megszűnik integráns része lenni a nemzeti lélek akaratának, hogy az érzelmeknek oly kicsiny skáláján találkozik az, aki élte a hazát, azzal, aki él a hazán. Innen van az, hogy az öncélú bürokrácia elszakadt a nép kedély- és érzelmevilágától, mint a háborgó tengerből a víz, amelyet bögében tartanak. A bögve vize persze csendes, nyugodt, közönyös, de ki mer a kimerített víz állapotáról arra következtetni, hogy a tenger nem háborgó?

Amig tehát ez a gazdasági rendszer fönnáll és amig vissza nem térünk a kapitalista gazdasági fejlődés utolsó háborúelőtti etapjához, a gazdasági szabadsághoz, addig a magángazdaság kríziséből aligha lábolkunk ki.

Az igazság, hogy egyetlen kulforrása van: a kormány. A gazdasági életnek irgalmatlan fejlődése azonban minden kormánytól erősebb. Szembe kell nézni az igazsággal: köz- és önszélyes játék a szembekötödsdi. Amikor az idők méhe vajudik, nincs szükség politikai bábákra. Eressze szelnek Bethlen azokat a politikai javasasszonyokat, akik bőbeszédű teszik az igazságot és puha párnák közt elaltatják.

Gróf Bethlen István az első államférfi volt Európában, aki a háború után a szocialista áradatnak elébe állt úgy politikai, mint társadalmi vonatkozásban. Az ő kormánya volt az első, amely elzárta szívét egy egész világ-hangulat elől. Szemben az egész világgal, elutasította a titkos választójogot, azzal az indokolással, hogy ez a szélső szocializmus előretörésére vezet. Annál érthetlenebb, hogy amikor a kormány politikai és társadalmi kérdésekben egy jéggő fagyot konzervatívizmust képvisel és megtagad minden közöséget a szocialista világnézettel, gazdasági kérdésekben egészen az etatisztikus állásponttal áll és bukik.

Ez az ellentmondás szakította föl, minden világjelenségben tud, a magyar magángazdaság most tántorgó és vérző sebeit...

Miniszterek, politikusok, diplomaták és az előkelő társaság hölgyei bucsuztatták Mr. Butler Wright amerikai követet, aki családjával vasárnap utazott el Délamerikába

(A Reggel tudósítójától.) Mr. Butler Wright, az Egyesült Államok budapesti követe a vasárnap esti tizenhárom óráig tartó ebéd után Budapestet, ahol három éven át képviselte az Egyesült Államok kormányát, Mr. Wright-ot, aki a „Vulcania” hajón indul új állomáshelyére, a washingtoni kormány Montevideoba helyezte át, Uruguay fővárosába, nyilván kitűnő spanyol nyelvtudása miatt.

— Az áthelyezés teljesen váratlanul ért bennünket — jelentette ki Mr. Wright a Reggel tudósítójának. — Párisban voltunk a tátrai nyaralás után, ahova feleségem édesanyja elé utaztunk, aki hosszabb látogatásra jött át Európába. Párisból lassú tempóban jöttünk autón haza és csak itt tudtam meg, hogy váratlanul áthelyezték Uruguay fővárosába. Hiába, ez a diplomata sorsa!

Bármennyire is fáj nekem és feleségemnek is, meg kell válnunk Magyarországtól, ahol kimondhatatlanul jól éreztük magunkat.

mintha második hazánkban lettünk volna. De akárhová kerülünk is, ez a három év, amelyet magyar földön, magyar érettséggel töltöttünk, kitűnhetetlen emléket vésett szívünkbe. Soha ezt az országot, ezt a népet és ezt a tájat el nem felejttem és mindig igaz, emberi szeretettel fogom kísélni a magyar sors minden fordulását.

Mr. Butler Wright ama ritka diplomaták közé tartozik, akik a diplomáciai és politikai élet belső körzén túl is, a társadalom széles rétegeiben

ismertek. Közvetlen, nyitlankü, elragadó kedves ember és budai házában a magyar társadalmi és szellemi élet minden kiválósága tárt karokkal fogadott vendége volt. Érthető tehát, hogy

a Délivasút nagy váróterme színlített meg is telt vasárnap este a távozó amerikai követ barátaival és tisztelőivel.

Egymás után érkeztek Walko Lajos külügyminiszter, Bud János kereskedelmi miniszter, gróf Khun-Héderváry Sándor, Hardy Kálmán szűnyegügy- és kormányzó üdvözlőlevelével, bárcehi Bérczy István a miniszterelnök képviselőiben, gróf Bethlen Istváné, a diplomáciai kar teljes számban, élén a pápai nunciuszal. A pályaudvar termét a rengeteg virággal, az elegáns társaság valóságos szalonná varázsolta. Röviddel a vonat elindulása előtt a megjelent előkelő társaság kikísérte a távozó követet és családját a Perronnra, ahol a beszállás előtt utoljára vettek érzékeny búcsút a távozó diplomától. Kedves jelenet volt, amikor

a hölgyek közül sokan átölelték és megcsókolták a követet,

aki öszülő hajú és igen érdekes megjelenésű úriember. Hangos „Eljen”, „Vive” és „Cheer” kiáltások között robogott ki a vonat a sötét, esős éjszakába.

A „Magyar Párt” vasárnap országos kongresszuson panaszolta el az erdélyi magyarság sérelmeit

„Nyelvünk ma is törvényen kívül áll, népünk rettenetes lerongyolódása miatt kulturintézményeink az agóniával nem tudnak már bírokra kelni!

Nagyvárad, október 26.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Vasárnap kezdődött Szatmáron a román impérium alatt élő magyarság nagy kongresszusa, amely több napig fog tartani. Balogh Artur előadó ismertette

azt a négy petíciót,

amelyeket a Népszövetséghez nyújtott be a romániai magyar kisebbség képviselőiben a Magyar Párt. A név-vegyelmezéssel, a csiki magánjavalakkal, a kulturzónákkal és a kisebbségi nyelvkérdéssel foglalkozik a négy petíció. A Magyar Párt elnöke, gróf Bethlen Györgyöl a legközelebbi időkben meg fogja hallgatni a Népszövetség tanácsa a négy beadványra vonatkozóan. A mai ülés legnevezetesebb pontja egyébként Barabás Béla indítványa volt.

A magyar delegáció egykori elnöke, az aradi magyarság vezére azt javasolta, tegyenek lépéseket az utóállamokban élő magyarság kiséntántjának megalakítására.

Barabás Béla eszméjét nagy helyesléssel és együttérzéssel fogadta a kongresszus közönsége, amelynek soraiban megjelent a magyarság minden jelentősebb egyénisége.

Incze Jókannál Ödön, a párt ügyvezető alelnöke az elnöki jelentés ismertetése után fölkérte Abrudbányai Ede országgyűlési képviselőt, hogy olvassa föl azt a határozati javaslatot, amelyet a nagygyűlés és a népgyűlés egyhangú lelkesedéssel elfogadott. A határozati javaslat így szól:

„A romániai Magyar Párt országos nagygyűlése fájdalmasan állapítja meg, hogy a román impérium tizenkettedik esztendőjében Románia magyar népe a gazdasági elszegényedés, a jogbizonytalanság és a kulturális elnyomás lejtőjén ismét mélyebb zuhant.

Népünk ma is messze áll attól, hogy az állam-

hatalom részéről abban az elbánásban részesüljön, amelyet az emberi jogok és a nemzetközi szerződések szellemében föltétlenül elvárhat és megkövetelhet. A magyar kisebbségi nemzet a lefolyt tizenkét év rendszeres és tudatos gazdasági törekvése, az egyenlőtlen közteherviselés, az igazságtalan megadóztatás folytán a nyomorral és nélkülözéssel meddő, kétségbeesett küzdelmet folytat.

A magyar gazda, kereskedő, iparos, lateiner és munkás egyaránt egzisztenciális katasztrófa élén.

A törvények alkotása és végrehajtása az állam nacionalista irányzatának kérélméletlen szolgáltatában történik. A magyarság szavát a reakciós választói törvény, az zaklató följelentések, a kormány szolgáltatásban dolgozó renegátok aknamunkája, a esendőri és közigazgatási terror gyöngítik és fosztják meg az érvényesüléstől.

A magyar anyanyelv használata az igazságszolgáltatás és közigazgatás minden ágából száműzve van

és ebből a magyar népre mérhetetlen erkölcsi és anyagi kár származik. Egyházi és iskolai intézményeink ma is a kormány üldözése alatt szenvednek. Kulturális életünk megnyilatkozása ma is az elnezestőlentöltő kormánypolitika akadályain keresztül kénytelen keserves erőfeszítéssel utat törni. A magyar kultúra fennmaradásáért emberföltöti áldozatokat kell hozni és félni, hogy

népünk rettenetes lerongyolódása miatt kulturintézményeink az agóniával nem tudnak már bírokra kelni.

A magyar nép bámulatos türelemmel és törvénytisztességgel viselte sorsát a lefolyt esztendőben. A törvényes segítség minden fórumát bejárta, hogy megrázó szenvedéseire enyhülést találjon. Különösen Maniu Gyula kormánya felé tekintett reménységgel, mert joggal várta, hogy azok a férfiak, akik Gyulafehérvárott a

világ közvéleménye előtt teljes nemzeti szabadságot ígértek az ittlakó nepeknek, végre új korszakot fog nyitni a kisebbségek életében is. A Magyar Párt nagygyűlése megállapítja, hogy ebben a reményességében szomorúan és lesújtva csalódott. A gyulafehérvári határozatokból, amelyek azt ígérték, hogy minden népet saját anyanyelvén, saját kebeléből választott fiaik fognak igazgatni, oktanni és fognak fölöttük bíraskodni, semmi meg nem valósult.

Nyelvünk ma is törvényen kívül áll és fiaink sem az oktatásban, sem a közigazgatásban, sem a bíraskodásban szerephez és érvényesüléshez nem juthatnak.

A világ közvéleménye egy olyan ünnepélyes fogadalom megszegésének tanúja, amelyre a mai kormányzópárt erdélyi vezetői 1918-ban ezt az országot fölépítették. Az Országos Magyar Párt nagygyűlése mindezek folytán ünnepélyesen tiltakozik Maniu Gyula, Mironescu és Titulescu urakkal a világ közvélemény felé tett kijelentései ellen, mintha Románia kisebbségi ideális állapotban, a méltányosság és egyenlőség áldásai közepette élne. Ellenkezőleg, a Magyar Párt nagygyűlése kijelenti, hogy azt a tényleges és jogi egyenlőséget, amelyet a kisebbségi szerződés a közélet és magánélet minden terén Romániára is kötelezővé tett, nemcsak megvalósítva nem látja, hanem elhelyett

még a kormányok gazdasági politikája is a kisebbségek nemzeti léteinek megdöntésére irányul.

Az ellen, hogy a lemondott és jelenlegi miniszterek a világ közvéleményét valótlannal tartalmazó kijelentésekkel informálják, ezzel a kötelezettségek be nem tartásáról a figyelmet elterelni igyekeznek, ünnepélyesen óvást emelünk. Mindezek alapján az Országos Magyar Párt nagygyűlése utasítja a parlamenti csoportot, hogy tovább is elszántan folytassa a harcot, amellyel a magyar nép kulturális, nyelvi és gazdasági fennmaradását óhajtja biztosítani és amennyiben e parlamenti harc sikertelenségét a Magyar Párt megállapítaná, a magyar kisebbség sérelmeit a Nemzetek Szövetsége elé vigye.

Hervé: „A trianoni szerződést is módosítani kell!”

Páris, október 26.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A „Victoire” című lapban Hervé tovább folytatja a versaillesi szerződés revízióját sürgető cikk-sorozatát. Hervé mostani cikkében úgy véli, hogy nemcsak a versaillesi,

hanem a trianoni szerződést is módosítani kell

és úymódon kell létrehozni az új Európát.

Amerika nem ismeri el Brazília forradalmi kormányát

Washington, október 26.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Vasárnap az utolsó kormányhú brazíliai erő, Florianopolis is megnyitotta kapuit a fölkölk előt. A brazíliai fölkölk sikereit Amerikában egyre nagyobb nyugtalansággal fogadják. Az amerikai kormány a megbuktatott Luiz elnök támogatása mellett foglalt állást a fegyvereket és repülőgépeket küldött neki. Simson külügyi államtitkár kijelentette, hogy

az amerikai kormány még abban az esetben sem ismeri el a fölkölk kormányát, ha a forradalomból győztesként kerülne ki.

Julio Prestes, akit Brazília elnökévé választottak, a sao-paolói elnöki palotában fogságban van.

Páris, október 26.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Brazília párisi nagykövetségének jelentése szerint az ideiglenes kormány kijelentette, hogy

Brazília valamennyi külföldi kötelezettségének eleget fog tenni.

Fiunevelő-Intézet Halberstadt am Harz
Vezetés: Fran San. Rat. Dr. Barthauer
Individuális oktatás, Nyelvek, Zene, Sport.
Minden iskolatypus a városban. Egészséges, gyönyörű fekvés. Prospektus.

Egész- vagy félnapos

állást vagy nagyszabású képviselőket keres, sok szakmában járhat, reprezentáló, vezetőállásokat vagy vállalkozásokat, nemében is perfect, merlegékes legelőrendű adminisztrátor, sokat utazott talantumos szervező és üzletész, prima referenciával. Cim: L. K. VIII. Rökk Szilárd-utca harmincegy, első emelet hat.

Egyedül csak a Schillinger Anna gőzmosógárban

VI, Vörösmarty-utca 47/b. Telefon: 213-85

(Kitüntetve: Bécs, Páris, Brüsszel aranyéremmel)

kg-ként 50 filler a házikilós ruha

Kiörmentesen, garantáltan szappannal mosunk.

Pazarol a mai nehéz időkben, aki ezután nem általunk mosat

A Habsburg és Bourbon családok új sarjának születését várják egy pesti szanatóriumban,

amelynek egyik egész emeletét foglalták le Zamoyska grófnénak, a spanyol király unokanővérének, akinek családja ragaszkodott egy neves pesti orvostanár közreműködéséhez Lujza, Bourbon hercegnő és fia Alfonz herceg szintén Budapestre érkeztek, hogy megvárják a családi eseményt

(A Reggel tudósítójától.) Az egyik előkelő pesti szanatórium második emeletét néhány nap óta portások és ápolónők serege őrzi, idegen nem léphet be a folyosóra, amelynek ketfős ajtóit mögött a szanatórium fejedelmi beteg fekszik.

A spanyol király unokahuga, Zamoyska grófnő várja a pesti szanatórium betegszobájában, hogy a Habsburg- és Bourbon-családoknak új sarja szülessék.

Zamoyska grófnak Lengyelországban, Ó-Lublón vannak a birtokai, felesége XIII. Alfonz király elhunyt nővérének leánya. A grófi családnak eredetileg az volt a terve, hogy a nevezetes családi eseményt egy krakói vagy bécsi szanatóriumban várja meg a grófné és az utolsó napokra oda hívdák meg azt a neves pesti orvosprofesszort, akinek közreműködéséhez a grófné családja ragaszkodott. A professor kedvéért azonban utóbb úgy döntöttek, hogy Zamoyska grófné és kísérője számára a pesti szanatórium egy külön osztályát foglalják le. A grófné már több, mint egy hete Pestre érkezett, itt tartózkodását azonban a szanatórium a legszigorúbb diszkrécióval titkolja, külön ápolónőket és kiszolgáló személyzetet osztottak be a beteg mellé, úgy, hogy

még a szanatórium alkalmazottjai sem sejtették a második emelet titokzatos előkelő vendégének kilétét.

A grófnő természetesen egyetlenegyszer sem hagyta el a szanatórium épületét, férje azonban látogatásokat tett a városban és pesti sétái során annyira megszerette a magyarokat, hogy elhatározta, hogy megtanul magyarul és

néhány nap óta már magyar nyelvleckéket is vesz egy ismert budapesti nyelvmester-től.

Három nappal ezelőtt azután Pestre érkezett

Polnay Lucy-t mérgezésrel egy párisi klinikára szállították, mert véletlenül kelleténél több altatószert vett be

Páris, október 26.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Polnay Lucy-t, Polnay Jenőnek, az Atlantica Trust budapesti vezérigazgatójának leányát, aki Párisban több svájci és német lap tudósítójaként működik s akinek néhány finom és érdekes cikke jelent meg budapesti lapokban is, az elmúlt héten

a Boulevard Hausmanon levő lakásáról beszállították az Avenue Montaigne egyik magánklinikájára, ahol mérgezési tüneteket konstataáltak rajta és kezelés alá vették.

Polnay Lucy öt napig állott kezelés alatt a Gauchain-klinikán, amelyet szombaton hagyott el. A Reggel munkatársának érdeklődésére ezt mondotta:

— Fatális véletlenség az egész,

véletlenül többet vettem be az altatószereimből, amelyet az utóbbi időben használtam, minthogy egy kicsit ideges vagyok.

A dekoratív megjelenésű, vöröshajú fiatal hölgyet, aki Párisban élénk összeköttetést tartott fenn irodalmi és művészeti körökkel, éjszaka eszméletlenül találták szállodai lakásán.

Késő délutánig nem adott életjelt magáról,

amire a szobalány kulcsával fölnyitotta ajtaját és költögetni kezdte az eszméletlennek látó Polnay Lucy-t. A csakhamar előhívták mentők azonnal beszállították a Cauchain-klinikára, ahol az orvosok gyomormosást alkalmaztak s a beteget néhány óra alatt magához térítették.

Polnay Lucy egybőlként már jól érzi magát és a mérgezés következményein, saját kijelentései szerint, már túl van... Ezeket mondotta:

— Már Pestről is érdeklődtek hogylétem iránt táviratilag és telefonon is, mindenki

Lujza Bourbon hercegnő, aki egyenesen Spanyolországból érkezett Budapestre, a madridi udvarból. A spanyol királyi hercegnő az Astoria-szállóban elfoglalta a számára előkészített fejedelmi lakosztályt és nem sokkal megérkezése után azt a kívánságát fejezte ki, hogy Zamoyska grófnét szanatóriumi lakosztályán meglátogassa. Az ötven év körüli, magas, alig őszülő hajú, fejedelmi hölgy, aki a szállodában hangsúlyozottan egyszerű eleganciájával tűnt föl, alig érkezett haza első szanatóriumi látogatásáról, a szállóban Izabella főhercegnasszony látogatását jelentették neki. Lujza hercegnő lesietett a szálló halljába, ahol

a szálló többi vendégeinek szemeláltára szívélyesen átülte s megesókolta Izabella főhercegnasszonyt.

A két hercegnő ezután a hall egyik eszűdes sarkába vonult vissza és nem törődve a ki- és bejáró kíváncsiak tekintetével, egy jó óra hosszat tartó, meghitt beszélgetésbe merültek. Lujza hercegnő társalkodónője kíséretében azóta is délelőtt és délután is, minden idejét Zamoyska grófnő betegágyánál töltötte és csak az étkezések idejére tért haza. Szombaton megérkezett Madridból Alfonz Bourbon herceg, Lujza hercegnő nevű fia, Zamoyska grófné fiúré is és vele együtt jött Pestre Zamoyska Karolina grófné is, aki Nápolyból utazott Magyarországra sógornőjéhez.

Alfonz herceg, akinek fiatalos vonásai kissé emlékeztetnek a spanyol királyra, a madridi udvarnak azzal a kívánságával utazott nevelőanyja után, hogy várják meg, amíg Zamoyska grófné gyermeke, a spanyol király legkisebb unokatestvére megszületik. A Bourbon hercegi család tagjai ezért nem is adtak halározott választ arra a kérdésre, hogy meddig maradnak.

— Lehet, hogy egy hónapig maradunk, de az sem lehetetlen, hogy már két héten át maradjunk — mondották...

azt kérdezte megdöbbenve tőlem, hogy igaz-e, hogy öngyilkos lettem. Kérem,

eszemágában sem volt öngyilkosnak lenni.

Magam sem tudom, hogy történt, előzőleg társaságban voltam, meglehetősen fáradtan érkeztem haza, lehet, hogy szórakozásomban több pasztillát oldottam föl s ezt nem vettem észre.

Bethlen vasárnap kiszállt Szófiában

Szófia, október 26.

(A Magyar Távirati Iroda jelentése.) Gróf Bethlen István miniszterelnök vasárnap délelőtt Szófiába érkezett. Dragomán bolgár határállomáson Rudnay Lajos magyar követ és a bolgár hatóságok üdvözölték a miniszterelnököt, akit a szófia pályaudvaron Burov miniszter, Puliev külügyminiszteriumi osztályfőnök, a magyar és a török követség személyzete, valamint a szófia magyar kolónia tagjai fogadtak. Bethlen gróf, Burov miniszter, Rudnay követ és a magyar követség személyzetének kíséretében a magyar követségre ment és a vonat indulásáig ott tartózkodott. A miniszterelnök

sajnálatait fejezte ki Burov miniszternek azért, hogy Szófiában nem állhat meg.

A bolgár politikai élet vezető személyiségeivel akart volna látogatást tenni és meg akarta volna velük beszélni a két ország közötti érdeklődéseket, minthogy azonban a bolgár király esküvéje miatt a bolgár kormány tagjai el vannak foglalva, ez a látogatás ezidőszert nem valósítható meg. Bethlen miniszterelnök rövid tartózkodás után folytatta útján Ankarára felé.

„A magyar miniszterelnök látogatása megerősíti a török-magyar baráti és testvéri kötelekeket!”

— írják a török lapok

Ankara, október 26.

(A Török Távirati Iroda jelentése.) Gróf Bethlen István látogatása alkalmából a török napilapok hosszabb cikkben ismertették a magyar miniszterelnök pályafutását, közlik életrajzát és nagy elismeréssel szólnak politikai sikereiről. A lapok kijelentik, hogy a magyar miniszterelnök látogatása hozzá fog járulni ama baráti és testvéri kötelekek megerősödéséhez, amelyek a két nemzet közt fennállanak.

Venizelosz is utban van Ankarára felé

Isztambul, október 26.

(A Török távirati iroda jelentése.) Venizelosz és Michalakopulosz vasárnap délután 4 órakor ideérkezett. Öt órakor Enisz bej kíséretében folytatták útjukat Ankarába.

Vasárnap zászlót bontott Szolnokon a Nemzeti Párt

Szolnok, október 26.

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap tartotta zászlóbontó gyűlést a Nemzeti Párt. A városi színház helyiségét zsúfolásig megtöltötte a közönség. Dr. Scheffsik György elnöki megnyitójában hangsúlyozta, hogy a párt mindent törvénytelen uton akar elérni és ellensége az erőszaknak. Vitéz dr. Marsvorszky György a párt programjának alapjául a Szent Korona tanát jelölte meg. Temesváry László a párt gazdasági programját vázolta.

Sziven akarta szurni magát a népjóléti miniszteriumban egy hadirokkant, aki lefegyverzése közben megsebesítette Kaposy Miklós miniszteri titkár

(A Reggel tudósítójától.) A népjóléti miniszterium rokkantügyek osztályán izgalmas jelenet játszódott le szombat délután a miniszteriumi tisztviselők és az ügyük elintézésére váró felek előtt. Déli 12 órakor, amikor legnagyobb a forgalom a miniszteriumban, egy munkáskülsejű férfi jelent meg az ügyosztály folyosóján és magából kikeltlen kiáltott:

— Megölöm magamat... itt halok meg a miniszteriumban... agyonlövöm magam!

Mindenki riadtan menekült a feldühödött ember elől, akinek kezében, úgy látták, revolver csillant meg és már-már azt hitték, hogy a dühöngő ember végez magával. A kiáltozásokra fölpattantak a hivatalos szobák ajtói és a tisztviselők meglepődve tódultak a folyosóra. Weigand Sándor főorvos és vitéz Kaposy Miklós miniszteri titkár is kisiettek szobájukból és amikor látták, hogy az emberek menekülnek egy férfi elől,

Weigand Sándor főorvos azonnal rávetette magát a dühöngőre, hogy lefegyverezze.

Dulakodásra került a sor. A munkáskülsejű férfi nagy erővel elütötte magától a főorvost, amire vitéz Kaposy Miklós miniszteri titkár kelt bírakra az öngyilkosjelölttel. Elkapta jobbkézét és miután a sötét folyosón ő is úgy látta, hogy a férfinnél revolver van, a fegyvert ki akarta csavarni kezéből. Ekkor derült ki, hogy

az öngyilkosjelölt élesre fent késsel hadonászott és a miniszteri titkár kezét súlyosan megsebeszte.

Kaposy vérző sebével is tovább küzdött a dühöngővel. Közben többen is segítségére siettek így sikerült ártalmatlanná tenni ellenfelét. Nemsokára rendőr érkezett a miniszteriumba és az egyik hivatali szobába kísérték be az öngyilkosjelöltet, akiben a miniszteri titkár meglepetten ismerte föl Balog János pesterzsébeti rokkantat, akinek néhány héttel ezelőtt ajánlólevelet adott, mert a fővárosnál kályhafűtői állásra pályázott. Ezt az állást azonban nem kapta meg és legutóbb jelent-

kezett a népjóléti miniszterium munkásbiztosító osztályánál is, hogy vegyék föl altszűnek. Szombaton dében kapta meg a választ, hogy az állást nem nyerheti el, ezért akarta az öngyilkosságot elkövetni.

Amikor megtudta, hogy jóakaróját megsebeszte, sirva kért bocsánatot a miniszteri titkártól,

de, amint mondotta, nem tudott uralkodni magán, mert az volt a szándéka, hogy sziven-szurja magát. Balog János még a kihallgatása alatt is folyton azt hangoztatta, hogy mégis öngyilkosságot fog elkövetni, ezért saját érdekében a rendőr előállította a főkapitányságra, ahol átadták az életvédelmi osztálynak. Addig is, amíg öngyilkossági szándékáról nem mond le,

a rendőrség őrizetében marad.

Kaposy miniszteri titkár Balog János ügyéről a következőket mondotta:

— Balog János egy másik pesterzsébeti rokkanttal együtt szokott hozzám följárni. Többször voltak nálam, legutóbb arra kértek, hogy adjak ajánlólevelet, mert a főváros kályhafűtői állást hirdetett. Már akkor figyelmeztettem Balog Jánost, hogy az állást nem fogja megkapni, mert ilyenre csak budapesti lakost alkalmaznak. Tényleg hiába volt az ajánlás, Balog Jánost nem vették föl. Néhány perccel az incidens előtt egy másik hivatali szobában tartózkodott — amint később megalapítottam — s onnan került az én ügyosztályom folyosójára.

— Milyen a sérülése?

— Egészen jelentéktelen, amely abból eredt, hogy, mint mindenki, én is revolvért sejtettem Balog kezében. A revolver csövét akartam fölfelé szorítani, hogy ne érhessem senkit se lövés, amit azonban én revolvernek hittem, az egy

élesre kifent bicska volt és átvágta a kezemet.

Nagy fájdalmat éreztem, de közben segítségemre is siettek és így sikerült Balogot lefegyverezni, mielőtt még magában kért oltott volna.

Tessék pályázni, Wekerle pénzügyminiszter 40.000 pengőt fizet racionalizálási ötletekért!

(A Reggel tudósítójától.) A tisztviselői létszámcsökkentéssel párhuzamosan a kormány most már gyors tempóban kívánja életbe léptetni az állami adminisztráció visszafelépítésére irányuló intézkedéseket is. A legközelebbi lépés itt az lesz, hogy az egyes miniszteriumokban bevezetett mintára

új ügyrendet kapnak a vármegyék, városok és községek is,

az 1931. évtől kezdődően már ennek az új ügyrendnek kell érvényesülnie. Ezenkívül az illetékes tényezők még számos racionalizálási tervvel foglalkoznak, amelyekről

Örffy Imre,

e terveknek első kidolgozója, a következőket mondotta A Reggel-nek:

— Előre kell bocsátanom, hogy a racionalizálás nem oka a tisztviselői létszámcsökkentésnek, amelyre a kormány tisztán pénzügyi okból határozta el magát. Ami a racionalizálási terveket illeti, ezeknek négy csoportja van. Az első csoportba tartozik az ügyrend eljárási reformja, az ugynevezett büro-reform, a másodikba a hatáskörök új beosztása azon az alapon, hogy

a különböző magasabb kormányhatóságok

hatáskörébe tartozó apróbb ügyeket központi hatóságokra hárítják át,

a harmadikba az anyagi jogszabályok átdolgozása, végül a negyedikbe a pénzügyi, különösen pedig

az adóügyi reformok.

A vármegyék, városok és községek új ügyrendjén most dolgozik a belügyminiszterium, a miniszterelnökségen működő miniszterközi bizottság pedig már befejezte a büro-reformra vonatkozó tárgyalásokat és most a hatáskörök új beosztásával foglalkozik. Legutóbbára marud a racionalizálási terveknek kétszázötven legfontosabb része, a pénzügyi és adóügyi reform, hangsúlyoznom kell azonban, hogy semmiféle racionalizálás nem tartható jónak mindaddig, amíg csak hivatalos részről indul meg és nem szól hozzá a nagyközönség is, mint aki megszervezte az adminisztráció költségesebb eddigi visszásságait és remélhetően elvezője lesz a küszöbön álló reformoknak.

A közönség legjobban ismeri az eddigi adminisztráció nehézségeit, zaklató, pénz-és időpocsékoló kínzóit, mindenképpen szükséges tehát, hogy az eddig nyilvánosságra került racionalizálási tervekhez hozzájáruljanak az érdekképviseletek és társadalmi egyesületek is.

Wekerle pénzügyminiszter 40.000 pengőt állított be a költségvetésbe, hogy megjutalmazza a kincstárra megtakarítást, a közönségre pedig megkönnyebbülést jelentő ötleteket, tessék tehát pályázni, mert hiszen tudomásom szerint a 40.000 pengős jutalom szétosztására vonatkozóan eddig még nem került semmiféle előterjesztés a pénzügyminiszter elé.

A Lánc meg a Koszoru

Szép, hogy a legmélyebb magyar gondok közepett, a nemzeti balsors itéletes napjaink ünnepi gondolat születik a politikai harc vijjogása s a kenyérért való szívazonogató hörgés fölött. Szép, nemes, ideális az ország színe előtt jellel díszíteni magyar tudomány, magyar művészet büszkeségeit, akik érdemet szereztek maguknak itthon és tiszteletet idegenben ennek a nemzetnek. Dísz és fölmagasztaltatást érdemelne a magyar kultúra minden katonája, aki a kétségbeesés homályos évadán, soha nem kóstolt küzdelmek közt tudományt, irodalmat, művészeteket szolgál. Gondolatnak, alkotó keznek nincs Trianonja, szellem és művészi lélek nem építheti le a maga pazar berendezését, nem olthatja le fényének felét, nem bocsáthatja el szolgáló tündérjeit. Szép, legalább a jók legjobbjain, drágáink legdrágábbjain keresztül sugárzik az ünnepi megbeszültes fénye a megtamadott magyar kultúra honvédeinek heroizmusára. Hanem a szemet, amikor végigpillantott a Láncsal és Koszoruvál szepített díszőrségen, elfutja az otthonos családok árnyéka s az otthonos bántalom vonaglik egy elintéző fáradt mosollyal az arcon. Semper idem. Nem azt látjuk, hogy kik a legkülönbek, csak azt, hogy kik a legkedvesebbek az uralkodó politikának. Ugyanazok megint, mint minden alkalommal, minden ünnepen. Így vonulnak a ligeti bámészok szeme elé megint és megint ugyanazok az aranyos paripák és ezüstös szarvasok a ringlispil forgásában változatlan valcernek untató dörömbölése mellett. Erre a listára a magyar kultúra kiválóságait sorozta a magyar kultúra minisztere. Hogy felejtette ki az a felelős miniszter a kiválóságok közül, akiknek az értékét a haza és a külföld egyaránt ismeri, gróf Apponyi Albertet? Szórakozott lehetett. Annymira nem volt szórakozott, hogy a gróf Klebelsberg Kunó nevét is lefelejtse a névsorról. Lehár Ferencet, akit most öt földrész színházai ünnepelek, s aki világgá hangoztatta mindig a magyarságát, Lehár Ferencet se mészolja a listavezető kultuszminiszter se Láncra, se Koszorura. Németh Mária-ról se hallott se a Lánc, se a Koszoru. S elkerülte a figyelmét Láncnak és Koszorunak a Molnár Ferenc híre-neve, amellyel magyar név, magyar hír járja vagy husz esztendeje a világot. Megdöbbentően hiányzik a Láncra és Koszorura becsült magyar írók közül például az Ambrus Zoltán, Krúdy Gyula és a Móricz Zsigmond neve is... te jó Isten, és mi hibát találtak Koszoru meg Lánc Hiltl Hümérben, Csók Istvánban, a festőben, Varsányi Irénben, a színésznőben, Róna Józsefben, a szobrászban. Jó Isten. Hiszen tudunkkal nem is politizáltak. Nem, hanem a Lánc meg a Koszoru politizálnak. Nem éppen szerencsés volt a Láncot és a Koszort Corvin Mátyásról elnevezni, az Igazságosról. Ez a Koszoru, Láncostól azoknak a főviseknek fog fényt adni, amelyeket az elforgult mellőzés magyar zsenik hajára hullat.

Tágas, napos, utcai, jólevegőjű

2 és 3 szobás lakás
azonnalra kiadó. I. Horthy Miklós-ut 144. sz.

ROYAL ORFEUM

A
szencziócs
októberi műsor
utolsó 8 napja

Mindennap két előadás: délután 1/2 és este 7/8 órakor.
Vasárnap három előadás: 3, 7/8 és 10 órakor.
Helyárak: 1.10, 2.20 és 2.75, délután félhelyárak

„A legszebb tangó“

Ma premier!

A „Zwei Herzen“ nagyszerű főszereplőivel
Magyar beszélő- és éneklő-részek
Miki mókák

Capitol

Gróf Sigray Antal, Gaal Gaszton, Nagy Emil, Farkas Tibor és gróf Hunyady Ferenc vasárnap a körmendi beszámolón rendkívül élesen támadták a kormányt,

amelynek „ha a népakarat szabadon megnyilvánulhatna, nagyon kevés keresnivalója volna ebben az országban“

„Előbb-utóbb a kormányelnök kell, hogy átadja helyét olyan férfiaknak, akik tiszta kézzel, kemény elszántsággal a bajok gyökeréig mernek nyulni!“ — mondotta Sigray

Körömend, október 26.

(A Reggel kiküldött tudósítójától.) Hereg Boltházy-Strallmann László ősi várának márványtermében tartotta beszámolóját Sigray Antal gróf, a körmendi kerület képviselője. Elkísérték beszámolójára: Nagy Emil, Gaal Gaszton, Farkas Tibor, Hunyady Ferenc gróf, Pethő Sándor és a keresztény gazdasági párt két tagja: Lingauer Albin és Vargha Gábor. Eckhardt Tibor is jelezte érkezését, de nem jött el. Lingauer és Vargha megjelenése — bár szomszédos kerületek képviselői — politikai kombinációkra adott alkalmat. Idők jelt, hogy kormánytagokat képviselők ellenzéki gyűlésen szerepelnek!

Éles ellenzéki beszédek hangzottak el a beszámolón.

nem volt a gyűlésnek egyetlen mondata sem, amely kormánypárti félnek kellemes lehet. A heregi vár óriási márványesarnokát, ahol főúri bálakat szoktak tartani, zsúfolásig megtöltötte a közönség. *dörög taps fogadta Sigrayt, amikor a szónoki dobogóra lépett.*

Gróf Sigray Antal

így kezdte beszédét:

— Ha vizsgálom, hogy a kormány, amely olyan hosszú időn át intézte az ország sorsát, helyesen vezette-e az ügyeket, nem adhatom meg számára a följelentvényt. *A kormány nem volt megfelelő, átgondolt gazdasági politika.* A genti egyezményben az állott, hogy az állam szanálásával együtt kell járni a magángazdaság szanálásának is. Ebben az irányban semmi sem történt. *Öt év alatt a kormány a 600 milliós költségvetést fölvitte 920 millióig, de ugyanakkor 790 millió adófölsóletet szorított ki a magyar társadalomból.* Ez az eredeti oka a mai súlyos helyzetnek s ez az, ami alatt szenvedünk. *Az üzemmekkel együtt másfélmilliárdos költségvetés olyan nagy, hogy ezt az országot tovább vinni nem tudja. Ma már tulságosan nehéz probléma ez a földzúzott költségvetést akár kétharmadra lecsökkenteni; ez a kormány, sőt talán egy másik kormány is csak drasztikus eszközökkel tudná megtenni.* Amikor a pénzügyminiszternek 1929-ben szemére vettem a tulságos adóztatást, azt felelte, hogy agrárállam vagyunk, kitéve az időjárás minden viszontagságának, tehát tartalekoni kell.

Gróf Sigray Antal

Hol vannak a tartalékok? Mire fordították azokat?

Előre kellett volna látni, hogy Csonkamagyarország nem bír el olyan tisztviselői apparátust, mint Nagy-magyarország; előre kellett volna látni az adóulányok tönkreválását. Előre kellett volna látni, hogy a mi óriási méretű költségvetésünk és tartalékaink fitogtatásával olyan helyzetbe juthatunk, hogy éppen emiatt kell vállalnunk olyan fizetéseket, amelyeket mi teljesíteni nem tudunk.

A hágal egyezményt a kormány mint eredményt könyvelte el, holott gyermekeinket és unokáinkat is terhelné fogja,

mert ezt az egyezményt megváltoztatni nem lehet. Azt mondják, adjon programot az ellenzék is. *A program adva van: a legszigorúbb takarékosság, minden fölösleges hivatal megszüntetése, minden dupla fevédelem megszüntetése, üldözése minden panamának, olesó hitelek megszerzése a mezőgazdaság és a kisipar megerősítésére.*

Meg kell szüntetni a túlzott vámoakat, amelyek az ország mezőgazdaságát tönkretették és meg kell rendszabályozni a kartelleket.

A revíziót komolyan és erélyesen kell sürgetni és a revízió kérdését — mielőtt lehet — hivatalosan is föl kell vetni. Ezen túlmenően biztosítani kell azt, hogy a következő választáson a népakarat szabadon megnyilvánulhasson. A vámkérdésben emlékeztetem a miniszterelnök urat Debreczenben tett ígéretére. Miért nem szabályozta a kormány eddig ezt a kérdést? Kérdem,

van-e valami összekötés a kormány és a vállalatok között?

„Mindenesetre érthetetlen, hogy a kormány miért nem csinálta meg a vámvéviszt és miért engedte az országot tönkremenni, mielőtt az ígérettel beállította volna. A közéleti tisztaság szempontjából is más mértékkel mérték a háboru előtt, mint aztán. Ebből a szempontból a legerősebb szigorhoz kell ragaszkodnunk. A kormány föntartja a régi választási szisztémát, mert attól tart, hogy

ha a népakarat szabadon megnyilvánulhatna, számára nagyon kevés keresnivaló volna ebben az országban.

Ez a kormány nem képes a mai helyzeten segíteni, mert el kell cserélni azokat, akik eddig támaszai voltak. A bizalmi krízist csak új emberekkel, a gazda-

„A mai rendszer csak a kartelleket segíti“

A társadalom minden rétege képviselve volt a beszámolón és mindenki lelkesen tapsolt Sigray grófnak. Tüntető óváció fogadta ezután

Gaal Gaszton:

— A forradalom és a diktatura — mondotta — egy és ugyanaz, az egyik a rend fölforgatása alulról, a másik a jogrend fölforgatása fölülről. A miniszterelnök ur úgy festett le bennünket, mint akik a maguk pecsenyét akarják megint megsütni. Vegye tudomásul a miniszterelnök ur, mi nem sütünk pecsenyét, hanem kötelességünket teljesítjük. *Generális változásnak kell bekövetkeznie, mert a mai terhek nem bírja az ország. A mai rendszer csak a kartelleket segíti.* A miniszterelnök két évvel ezelőtt kijelentette, hogy a vámoakat korrigálni fogja, azóta csak emelkedtek a vámok, a nagyközönséget pedig kiszákmányolták.

Gaal Gaszton
A Reggel számára rajzolta: Gáspár Antal

Szeretném én látni azt a kartell, amelyet huszonnégy óra alatt meg nem öltök azzal, hogy olesó, külföldi árucikket engedtek be az országba! *A kartellek borralókat kapnak a közönség kárára.* A budapesti nagybancoknál a leszámolási kamatláb 6¼%, a kormány az adók után 12% késedelmi kamatot szed. *Üzsortörvényünk nincs, ugyanakkor minden pénzügyi igényt kiuzsorálnak. Elválaszt bennünket a kormánytól az a megfontolatlan külkezelés, amelyet az egész vonalon látunk!* Idősebb Wekerle volt olyan legény, mint akárki a mai urak közül, mégis gyalog járt, nem vesztette el az ert a tekintélyét. Szegeden most ünneplik a kultuszminiszter ur építkezését. *Hát szabad egy koldusnemzetnek ilyen példát mutatni?*

Elválaszt bennünket a kormánytól bizonyos laza erkölcsi fölfogás.

sági krízist pedig csak szakemberek fronthaállítással lehet megoldani.

En megmondottam a kormányzó urnak is, hogy kormányválság nélkül a gazdasági válságot megoldani nem lehet.

Talán egy fiatal, tapasztalatlan harcos is többet ér egy helyen, mint egy régi, akinek vértetét belepte a rozsa és akinek lábait körülfonta a parazita növények folyondárja, amely mozgásában akadályozza.

Nagy tetszés közben Sigray így folytatta:

Előbb-utóbb be kell következnie annak az időnek, hogy a kormányelnök átadja a helyét olyan férfiaknak, akik tiszta kézzel, kemény elszántsággal a bajok gyökeréig mernek nyulni.

Ez a kormány elvesztette a talajt a nemzet nagy rétegeiben, éppen akkor, amikor a falu népe érzi, hogy a föld már nem biztos lábai alatt. *Ma már senki sem biztos abban, hogy bírta meddig az övé.* Aki ma a bajokhoz nyul, annak heroikus módon kell majd dolgozni! *Nemzeti érdekből követeljük a kormánytávóaszt, nem akarjuk, hogy a későbbi kényesrév távózás a nemzeti gondolatot kompromittálja.* Azt mondta a miniszterelnök ur, nem lesz diktatura. Diktatura nem lesz, mert

máris van pártidiktatura, annak minden káros és átkos következményeivel.

Azt üzenjük Bethlen István grófnak, nincsenek személyi ambícióink, de meg akarjuk menteni az országot!

Így be fog állni a bizalmi krízis!

Egyes országgyűlési képviselőik és volt miniszter urak anyag érdekeltiséget vállalnak, igazgatósági és följegyzőbizottsági tagjai, legfőbb vezetői iparvállalatoknak, a kartellek szoldjába szegődtek. *Az ilyen összeférhetelenség a leggonoszabb, mert a tisztesség külső látszatát megőrzi, annak belső tartalma nélkül.* Ezek is világjelenségek!

Azt üzenjük Bethlen miniszterelnöknek, nyugodt lehet, közöttünk egy sincs olyan, aki saját pecsenyét akarja sütni, aki politikai célokra akarja kihasználni a magyar nép elesettségét...

Gróf Hunyady Ferenc

azzal kezdte, hogy *ellenzékbe vonult, mert a kormány a fölforgató törekvéceknek akaratlan, de hű szövetségese.*

A kormányzat indolenciája és a lustaság hozzájárultak a gazdasági válság kimélyítéséhez. *Jobban bízunk a kormányban, mint ahogy megérdemelte volna, s eljutottunk odáig, hogy ma már az egész ország bizalma megrendült a miniszterelnökben és rendszerében egyaránt.*

— Ez a kormányzat — folytatta — *puhagerecú emberekkel, szolgálteket termelt ki maga körül.* Szív és akarat kell, amely nem ijed meg a kartellépénztől és jelleme van szükség, mert különben elpusztulunk. *Ernst Sándor, az új népjóléti miniszter, de rék ember, de csak egy ember, el fog veszni a többiek között.*

Gróf Hunyady Ferenc
A Reggel számára rajzolta: Gáspár Antal

A szép Pixavon-haj elérhető most

Pixavon-shampooval is

Teljesen mentes a szódától.

Egy csomag 2 mosásra elég és ára csak 36 fillér.

„Az adózók pénzét megette az adminisztráció és a felburjánzó panama!”

Hársányan éljenek Hunyady Ferencet és nagy ováció fogadták

Nagy Emil,

aki azzal kezdte, hogy az egyszerű juhász úgy tartotta rendben a nyáját, hogy egyszerűen agyonverte a birkákat. Bethlen is így szándék bennünket. Rendet csinált, amibe ma-holnap valamennyien belepuzzulunk.

— A tisztelt rendszer — folytatta — úgy bánt az ország pénzével, hogy az ember hajszálja az égnek mered.

Gazdag országoknak nincsen annyi követségi palotája, mint nekünk. Ugy állunk az építkezésekkel, mint amikor egy szegény ember díszdíszát épít s bevezeti az óba a rádiót is. Azt mondja a kormány, takarékoskodni fog. Ugyan, ugyan... egy párisi táncosnő állítja, hogy elmegey apácának, el tudjam ezt himni! Csak úgy menthetjük meg az

Nagy Emil

A Reggel számára rajzolta: Gaspár Antal

országot, ha rátérünk a parlamenti váltógazdaságra. Az adózók pénzét megette az adminisztráció és a felburjánzó panama. Ha a polgárság egységes lesz s nem jőd meg saját árnyékától, akkor nem sokára jobb világ jön ebben az országban! Erkölesöt és igazságot követelünk; meg kell mutatnia a magyar polgárságnak, hogy biztosítani tudja jövődjét.

Nagy sikere volt Nagy Emilnek, alig akarták leengedni a szóközi emelvénnyől. Utolsó-nak a Pácsán megválasztott új képviselő:

Farkas Tibor

beszélt.

— Nagyon beteg ez az ország — mondta —, ha így megy tovább, menthetetlenül apusztulunk. A győztes Franciaországnak kevesebb tisztviselője van, mint nekünk. Amikor visszakaptuk pénzügyi függetlenségünket, azt mondta gróf Apponyi Albert, nem nagyon örül, mert fél, hogy nem tudunk élni vele. Azoknál lett igazuk, akik azt állították, hogy jobb lenne ha tovább ellenőrizzenék bennünket. Az a néhány kerület, amely ellenzéki képviselőt választott magának, mutassa meg, hogy van még gerince ebben a népben. Ebben az esetben a rendszerváltozás nem maradhat el...

A gyűlés közönsége sokáig ünnepelte a szónokokat. Dében bankett volt, majd hosszabb eszmecsere indult arról, hogy a demokratikus gondolkodó nemzeti érzésű polgári ellenzéki képviselők frontját sürgősen meg kell alakítani. Lukácsovich Lajos

Mazsola

1.

Egy aranyos kis színésznővel beszélgetek a társalgóban. Dél előtt van, új darabot próbálnak a színpadon, néhány perccel előbb még a délelőtti próba sötét, őrös nézőterén állunk s a kis színésznő valamin elvette magát. Olyan őszintén, olyan tisztán szívből és olyan boldogan, ahogy csak azok tudnak nevét, akiknél legelőbb minden a legnagyobb rendben van. Ránézek. Az arca nyílt, egyszerű, kedves, a ruhája szolid, mint egy vidéki tanítónő. Éjszaka nem láttam bárban, autójában, a nyáron nem volt Deauville-ban és nemrég nagy sikere volt egy kis szerepben — szóval: a színpadon kívül csak a kritikában olvastam nyomtatásban a nevét.

— Milyen kedvesen nevelt az előbb, milyen szívből. Talán bizony boldog?

— Igen!

— Szóval nincsenek gondjai?

— Dehagys nincsenek. Azért vannak...

— Akkor egész biztosan szerelmes,

— ...Igen!

— Kibe?

— ...Miért?

— Kibe?

— ...Egy... textilésbe. Szeretném, ha elvenne feleségül.

— Egy textilésbe?! És szeretné, ha elvenné feleségül?! Drága, ne haragudjon, de ez a szerelm reménytelen...

— Miért?

— Mert egy textilés egy kis színésznőt nem vesz el; a nagy színésznő pedig rendszeren nem szegény. S ha nagy színésznő is és gazdag is, akkor — nem megy a textiléshez. Ezért reménytelen a maguk szerelme, szívem...

2.

Egy finom és érdekes grófné a napokban együtt vacsorázott egy divatos étteremben a Waggon Lits-Pársaság igazgatójával. Eszembe jutott, hogy a grófné argonautája a saját életének: kergeti, hajszolja, üldözi autóján, expresszen, bizonyára lóháton, sítálpakon, sőt gyalog is — de örökké be van csomagolva mindene, hogy utánaíramodhassék, ha szökik előre. Milyen stílusos volt tehát ezáltal, hogy a Waggon Lits igazgatójával soupriozott...

3.

Egy fiatal asszony, aki nagyon szereti az urát, azt kérdezte tőlem, hogy mit gondolok, meddig lesz hiú az urához? „Körülből addig — jeltem neki —, amíg az ura szívesen öltözik át szmokingba, ha este elmenni valahová. Érti?”

— Igen. És meddig lesz az uram hiú hozzád? — Addig, amíg a rákot ő készíti el magának s nem engedi, hogy a késsel maga babráljon, nehogy az ajzcskáját meg meggálya valahogy; és addig is, amíg ezt a rákot ő propalálja és nem mondja — az étlapot odatolva magának —, hogy: „válassz, te fücskám, nekem mindegy...”

4.

Egy másik fiatalasszonynak (államhivatalnok felesége) az ura nem engedi meg, hogy a bárban táncoljon. Bizonyos szempontból határozottan helyeslem. De azt már nem akceptálom, hogy: „Kérlek, hobnap ő maga tenne szemrehányást nekem, ha megengedném...” Peter Altenberg írja (Märchen des Lebens, S. Fischers Verlag, 1911, Berlin, a 168-ik oldalán): „Es gelang dem Tierbändiger, es den Tigern weiszumachen, dass er mächtiger ist als sie, Es gelang dem Gatten dasselbe bei seiner süssen, renitenten Frau. Aber der Tierbändiger ist oständiger. Er sagt nie: „Sie brauchen das zu ihrem Glücke!”

Egyed Zoltán

A szegedi katolikus nagygyűlésen a csanádi püspök fölszólította „azokat, akik fölül vannak”, hogy nyujtsák ki kezüket a többiek felé

Szeged, október 26.

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délelőtt ünnepélyes nagymise volt a fogadalmi templomban. Radnai Farkas c. érsek pontifikálta a nagymisét, míg a szegedi dalárdák vegyeskara König Péter „Fogadalmi misé”-jét adta elő. Ezután a templomban tartották meg a katolikus nagygyűlést, amelyen megjelentek: József kir. herceg, Klebelsberg gróf és Ernst miniszterek, a Szegeden időző püspökök, vitész Skovoy Kálmán altábornagy, vegyesdandárparancsnok, Huszár Károly, az OTI elnöke, Somogyi Szilveszter polgármester és dr. Kovács Ferenc, az egyetem rektora. Dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök megnyitja ezavai után Muntján István itélőtábla tanácselnök, a nagygyűlés világi elnöke üdvözölte a megjelenteket. Somogyi Szilveszter polgármester köszöntő beszéde után Ernst Sándor miniszter szólt fel:

— Akik Magyarországon gazdasági küzdelmekről beszélnek — mondotta a miniszter —, sokszor nem is tudják, hogy

az Alföldön mennyivel nehezebb az ételtel való viaskodás.

Okos munkával vissza kell hozni azt a jobb életet, amely akkor virágzott az Alföldön, amikor még erők borították ezt a területet. A sok kérdés közül roppant fontosságú a tulajdon kérdése. Egyesek tulajdon önző fölfogást vallanak, mások minden tulajdonjogot tagadnak. Mi, katolikusok, védjük a tulajdon, de mégis azt valljuk, hogy a tulajdon nem olyan érinthetetlen valami, mint egyesek gondolják. Akinek tulajdona van, az felelősséggel tartozik Isten és ember előtt. Erős keresztény erkölcs kell a gazdasági életben!

Ezután Klebelsberg kultuszminiszter beszélt.

— Látunk az Alföldön — kezdte beszédét a miniszter — rettentő szikes területeket és meleg nyáron aszályos területeket. A végtelen magasságban ott van Valaki, aki nemcsak a földre néz le, hanem a lelkekbe is.

A föld szikes és aszályos területei mellett lát erkölcsi szikeseket is.

A magyar mérnök harcba száll az aszályal és a vízvel az Alföldre. A lelki szikeseket pedig a magyar pap igyekszik megteremkenyíteni. Nem sokára megszűnik a paphiány, de hiányozni fog a templom. Mikor megláttuk a tanyai világban az analphabétizmus remét, megállapítottunk egy épületmintát, amelynek alapjain természetesen és ócsón épültek föl az iskolai objektumok, amelyeknek üzemelését avatunk föl tegnap. Ugyanazért a természetiséget kell hozzáadni a munkához, hogy az Alföld templommal is el legyen látva. Ha a templomépítés gondolata hódítani fog a szőléjszörf tanyákon, ott lesz Krisztus a templomban és az ő belőle kisugárzó természetfölötti erő kiszárítja nemcsak a szikes földterületeket, de a lélek terméketlen területeit is.

A nagygyűlés ezután határozati javaslatot

MICHELINPNEU

AUTOFOLSZERELÉSEK
CITROËN-ÉS FORD-
ALKATÉSZÉK

TELEFON: Aut.
221-97, 285-63

NAGY JÓZSEF
VI, ANDRÁSSY-UT 34

fogadott el, amely kívánja a paphiány megszüntetését, atemplomépítkezéseket, az egyház irányítását, az oktatás területét, az Alföldön divatos faramkodás megszüntetését, a vasárnapi vásárokat eltörlését, a családi élet megmentését, az egyházi törvényekkel összhangban álló házassági törvényt, a gazdasági kultúrát, munkát és megfelelő bért a féréknak és az Alföld paragon heyerő területeinek kihasználását. Elhatározta, hogy föliratot intéz a kormányhoz

a munkabérminimumok magasabb megállapítása miatt

és kéri a kormányt, hogy a tanyák népét fokozottabb mértékben részesítse a közmunkákban.

Dr. Glattfelder Gyula, csanádi püspök beszélt a vallásosság kihatásáról a közéletre. Hangoztatta, hogy a vallásosság az emberi életet jobba és szebbé formálja és az emberek boldogulását az a tisztességes közélet biztosítja, amely Isten országán alapul.

Fölszólítja azokat, akik fölül vannak, nyujtsák ki segítő kezüket a többiek felé!

Az eucharisztikus menet a fogadalmi templomterén volt délután 3 óra után. Glattfelder Gyula csanádi megyéspüspök vezetésével indult el a hatalmas körmenet, mintegy tizenötezerrel hívővel.

A „Tems” A Reggel Idézésével számol be a Habsburg-család állásfoglalásáról a hűségesei dolgában

Páris, október 26.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A „Tems” vasárnap esti száma A Reggel idézésével számol be a Habsburg-család egyes tagjainak különböző állásfoglalásáról az Ottó főhercegnek teendő hűségesei dolgában. A francia felhivatalos, miután részletesen foglalkozott a trónörökös nagykorúsítása alkalmalkor rendezendő ünnepségekkel, annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a magyar legitimitástól távol áll, hogy zavart okozzonak és hogy Ottó születésnapja hivczinek házi ünnepsége maradjon.

Csecsemőjével a fölguyjított szalmazsákon akarta elégetni magát egy fiatal asszony

(A Reggel tudósítójától.) Borzalmas öngyilkosságot kísérelt meg kőbányai lakásán Krantz Emma 24 éves nő. A fiatal asszony, aki anyagi gondjai miatt többször panaszodott szomszédainak, vasárnap délután szobájába közepén meggyújtotta a szalmazsákok és háromnapos kisgyermekével a lobogó máglyára fektült. A szomszédok azonban rögtön figyelmessé lettek

A magyar színjátszás büszkeségei magyarul beszélnek, a szívetekhez szólnak!

FORUM: Az orvos titka

Bajor Gizi, Góth Sándor,
Somlay Artur, Kertész Dezső
alakítását mindenkinek látni kell!

H. G. Wells, akinek a legszebb londoni lány a titkárnője s aki életében csak négy férfit csókol meg, nyilatkozik MacDonaldról, Mussoliniról s a legközelebbi háborúról

London, október 25.

(A Reggel tudósítójától.) H. G. Wells, aki most Londonban tartózkodik, mint mindig, amikor a fővárosba jön, egy csöndes hotel legfelső emeletén lakik. Testes ember, nem magas, mozdulatai gyorsak és villámgyorsan gondolkodik. Szívélyes, közvetlen, jóindulatú. Mielőtt meglátogattam, több angol ismerősöm figyelmeztetett, hogy nem lesz rokonszenves. Találkoztam vele: nekem rokonszenves. Azt is tudom már, hogy az angolok miért nem találják annak. Tulságosan egyenes, közvetlen és becsületes olyanok számára, akik a képmutatókat szeretik.

H. G. Wells

Titkárnője a legszebb fiatal lány, akit Londonban láttam.

Neve Lucienne Southgate. Megkérdeztem Wellset, hogy jól érzi-e magát egy hotelszobában?

— Igen — mondta. — Én különös viszonyban vagyok minden otthonommal. Szeretem érezni, hogy az ajtó mindig nyitva áll s mintha nyergelt ló várna reám. Egyébként van állandó lakásom Párisban, kis villám Grasseban, Délfranciaországban és házam Angliában, vidéken. De

amióta a feleségem meghalt, nem tudok ott élni.

Teljes van a ház az ő emlékével. Most az unokáim tanyáznak ott, a fiam gyermekei. A londoni hotelszoba egészen az ő izlése szerint van berendezve. A falak szesziniék, a burorok huzata lágy, kékes, dohányfüstsziű. A szoba egyik sarkában remek fából faragott szobor, az iróasztalon Tolsztoj bronzszobra. Wells megjegyzi, hogy ezt a szobrot Gorkijtól kapta.

— Ön régi barátja Gorkijnak?

— Igen, régen szerettem őt. Gorkij igaz ember. Én

életemben négy férfit csókoltam meg: Gorkijt, Anatole France-t és a két fiamat.

Megemlítem, úgy tudom, éppen Amerikában volt, amikor Gorkij odaérkezett, de nem engedték partszállni, mert olyan hölgy volt a társaságában, akivel nem esküdött meg. Wells részvételjes mosollyal beszél erről az incidensről. Főképpen Mark Twain-en mosolyog, mert a híres humorista nem mert színt vallani Gorkij mellett, annyira féltette nép-szerettségét.

— Szegegy Mark! — mondja Wells egyszerűen. Most hírtelen eltereli a szót; azt kérdezi tőlem, hogy jutott eszembe, hogy újságíró legyek? Kérdéssel válaszolok: hogy jutott eszébe önnek, hogy író legyek? — Az volt a becsüggám — feleli —, hogy úgy tudjak írni, mint Swift. És még ma is ezt ambicionálom, szeretnék úgy írni...

Attérünk a politikára.

— Ramsay MacDonald — mondja — olyan, mint Woodrow Wilson. Mind a ketten azt vallják: előbb én és csak azután a pártom! Mindkettő tulságosan önző ahhoz, hogy tudomásul vegye, ami körülötte történik.

— MacDonaldról bátor és becsületes álláspontja volt a háborúval szemben — mondom.
— Ez igaz... szól elgondolkozva Wells.
— S a legközelebbi háború?

Vasárnap zuhogó esőben avatták föl a Stefánia-uton Pósa Lajos szobrát

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délelőtt zuhogó esőben avatták föl a Stefánia-ut lombhullató fái alatt a gyermeknek költőjének, Pósa Lajosnak a szobrát. A mostoha időjárás távoltartotta a nagy tömegeket. Az ünnepség rendezői úgy intézkedtek, hogy az iskolák, az óvodák gyermekereje és a cserkészek csapatai maradjanak otthon. Pósa bácsi szellemében cselekedtek, mert a gyermekirodalom szelideltük utlórójének még az elmok országában sem volna kedves, hogy érte az ő kis olvasói közül valaki is náthát kapjon! De

Pósa Lajos özvegye a költő szobra előtt

azért szép számmal gyülekeztek esernyők védelme alatt Pósa Lajos barátai és tisztelői. Ott volt Hecceg Ferenc, Bárczy István, Csészy Nagy Imre altábornagy, Lyka Károly, Krausz Simon, az Akadémia, a Kisfaludy Társaság, a Petőfi Társaság népes küldöttsége és ott volt a szobor körül

Pósa bácsi családja: özvegye, leánya, veje és a messze Nemesradnótról, szülőfalujából a Pósaék,

akiknek ma is a békés, szelid, balogmenti község a fészük. És eljött Szegedről. Pósa Lajos munkásságának fészekéből Pósa Lajos barátjának, a dalköltő Dankó Pistának özvegye, Gad Mózes, Pósa bácsi utóda az „En Újságom” szerkesztői székében, szoboravató beszédet mondott. Szívhez szőlv szavai alatt hullott le a lepel a költő bronzemlékéről. Kőtalapzaton ül közvetlen, egyszerű életteljességében Pósa Lajos érealakja, ölében nyitott füzettel, kezében ceruzával. Mintha a Stefánia-ut lombjai alatt, egy ligeti padon üldögelne és verset írna... A közönség peregek nézte meghatóds Margó Ede szobrászművész poétikus alkotását. Azután Liber tanácsnok vette át a főváros gondozásába a szobrot, majd Szathmáry Lajos kisdíjak szaválta el lelkesen Pósa Lajos versét: „Tudjátok-e, mi a haza?” Utána Gévay-Wolff államtitkár, a vallás- és közoktatásügyi miniszter, Pekár Gyula az Akadémia, Sajó Sándor a Kisfaludy Társaság, Gyökössy Endre a Petőfi Társaság és a debreceni Csokonai Kör nevében beszélt. Kisteleki Ede a szegedi Dugonics Társaság, Kiveskuthy Jenő a Gárdonyi Géza Társaság, Sziklay János az Otthon Irók és Hírlapírók Köre és a Magyar Újságírók Egyesülete, Balassa Imre a Magyar Irók Egyesülete, Radványi Kálmán az Ifjúsági Irodalmi Tanács, Vándor Iván az Itronók

— Olaszország fogja elkezdni.

Ma senkiesem tudja fölbecsülni, hogy milyen nyugtalanságok vannak ott, amelyeket az okozott, hogy Mussolini elnyomta a szabad véleménynyilvánítást. Tartósan nem fojthatja el a szabadságot semmiféle diktatura vagy forradalmi teória...

Most Einsteinról beszél, akit nemrég meglátogatót Berlinben. A szép titkárnő teával kínál bennünket s én megkérdeztem Wellset, kívánja-e, hogy közlés előtt megmutassam neki róla szóló cikkemet, mint ahogy ezt oly sokan megkívánják. Nevetve rázza fejét: dehogyan kívánom, hiszen akkor nem házigazdája, hanem társszerzője lennék! (K.)

Köre, Krompaszky Miksa főigazgató a Berzsenyi Dániel reál gimnázium, Kocsis Mihály a monori Pósa Lajos polgári iskola nevében koszorúzza meg beszéd kíséretében a szobrot. Különösen megható volt, amikor az idegenbe szakadt Nemesradnót,

Pósa Lajos szülőföldje nevében Pósa Lajos református lelkész, a költő rokona szökött,

majd a nemesradnóti dalárda képviselője Pósa Elemér. Azután Móra Ferenc következt, aki Szeged szabad királyi város közszertését tolmácsolta bensősége, költői szavakban és Lőrinczy György, aki néhány megriá gondattal hozta a kortársak, az egykori Pósa-asztal, a kedves baráti kör üdvözlését. Az ő szavaival ért véget a szép ünnepség.

Ausztriában havazik

Franciaországban hóviharok dühöngenek

Bécs, október 26.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Ausztriában vasárnap esett az első hó.

A bécsi erdőt is hó borítja,

amely egészen a külső városrészek határáig ér,

Páris, október 26.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A Felső-Loire mentén és a délfranciaországi Cerdagne vidéken vasárnap nagy havazások voltak. Az Arc völgyében

heves hóvihar

dühöngött.

A Földközi-tenger partvidékén dúló viharokban több kisebb hadihajó segélyhívójeleket adott le.

A vihar utolérte azt a torpedórombolót is, amelyen Maginot hadügyminiszter Algirbe utazik.

A hajó egyik matrózát a nagy hullámok lesodorták a fődélzetről.

Állandó Magyar Hét! Országos férfiruha- és szövetaclió!

Őszi férfi kamgarn és seviot, tiszta gyapju öltönyszövet,

eredeti magyar gyártmány, melynek kiváló minőségéért a legmesszebbmenő felelősséget vállaljuk

részletfizetésre . . . P 18.—
készpénz ellenében P 16.20

Férfi zakóöltöny fenti szövetekből saját szabóságunkban mérték után

készítve, elsőrendű szabás, gondos kidolgozás, teljes felelősségünk mellett

részletre . . . . . P 110.—
készpénz ellenében P 102.—

A Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezte ruházati áruházai:

Budapest V, Gróf Tisza István-utca 18 IX, Mester-utca 15/17.

Debrecen, Győr, Kaposvár, Miskolc, Nyiregyháza, Pécs, Szeged, Székesfehérvár

„Töltőtoll”

Fodor László nagyszerű vigjátéka ma, hétfőn, esütőrtökön, szombaton, vasárnap és jövő hétfőn szerepel a Belvárosi Színház műsorán. Szerdán és pénteken a másik nagy siker.

„Egy lány, aki mer”

kerül színre a premier ragyogó szereposztásában.

„Fruska”

Az utóbbi színházi évadok legnagyobb vigjátékikere, a „Fruska”, kedden és vasárnap délután (olcsó helyárral) kerül színre a Belvárosi Színház-ban. A főszerepet Gad Franciska játssza.

A rombadőlt maybachi bánya mérgezgáz-tengeréből 84 bányász holtestét hozták vasárnap napvilágra

Saarbrücken, október 26.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A maybachi haláltárnából vasárnap

84 halottat ástak ki.

Időközben hat sérült bányász a kórházban meghalt, úgy, hogy a katasztrófának eddig 90 haláleset van. Három eltűnt bányász egy szomszédos tárnán keresztül megmenekült. Körülbelül

20 bányász még nem került elő.

de semmi remény sincs arra, hogy életben találják őket. Amint a bányatársaság épületéhez közeledünk, a tömeg egyre nagyobb lesz és mindinkább kibontakozik a szerencsétlenség borzalmas színjátéka. A kapu előtt még vasárnap délelőtt is nagy tömeg táborozik. A környék mintegy husz kétségbeesett már szombatban este megindult valóságos népdandórlás Maybach felé, hogy hirt kápijanak a hozzátartozók haza nem tért férjéről, apáról, testvéréről és fiukról. Vasárnap kiterített bányászholtestek adják meg a kétségbeesett érdeklődésre a még kétségbeesettebb választ. A holtestek három sorban, sárgásfehér lenkendővel letakarva fekszenek.

a borzalmasan összegett, fölismerhetetlenség eltorzult, megfeketedett arok csaknem lehetetlenül teszik a személyazonosság megállapítását.

A mentési munkálatokat nagyon megnehezíti, hogy a tárnakból még mindig mérges főttógázok áramlanak ki. Már nem is gondolnak arra, hogy valakit élve megmenthessenek. A bányába leereszkedő mentők önfeláldozó, életüket kockáztató, valóságos hősök, akik közül eddig heten kerültek súlyos mérgezéssel a kórházba. Az aknák mélyén, a robbanás színterén 30 méter hosszúságban és hétméteres magasságban minden összeomlott. A tárnafalak romjai alatt még mindig fekszenek halott bányászok, akiket csak a legnagyobb erőfeszítést igénylő kockázatos munkával lehet majd előhozni. Még mindig nem lehet tudni, összesen hány halálos áldozatot követelt a katasztrófa, felül azonban, hogy

a végleges szám 110—120 körül fog mozogni.

A gyászünnepség szerdán lesz, abban a fölolvastatásban, ahol a holtestek már ma felavatolva, fenyőágak és pálmák között fekszenek.

Beöthy Zsolt és Alexander Bernát siremlékét Berzeviczy Albert és Vészi József avatták föl a zimankós vasárnapon

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délelőtt két tudós egyetemi tanár siremlékét avatta föl a tudományos világ kegyelete. Mindkét ünnepélyes aktus szakadó esőben folyt le, azonban mégis szépszámu és előkelő közönség jelenlétében.

Beöthy Zsolt siremlékének leleplezésén

a Kerepesi-temetőben megjelent az elhunyt özvegye s a család számos tagja, gróf Tholvaayné Beöthy Klarissza, Beöthy László, továbbá Berzeviczy Albert és felesége, Lukács György, Szász Károly, Ugron Gábor, Korniss Gyula, Nagy Árpád, Ravasz László, Antal Géza, Balogh Jenő, Herczeg Ferenc, Négyesy László, Császár Elemér, Szathmáry István, Kozma Andor, Petrovics Elek, Horánszky Lajos, Pongráz József, Sajó Sándor, Kékly Lajos, Rados Gusztáv, Szinnycy József, Ferenczy Emil, Finczy Ernő, Hevesi Sándor és még sokan mások. Beöthy Zsolt sírja fölé emelt siremlékét, amely Kallós Éde szobrászművész alkotása,

Berzeviczy Albert avatta föl

s beszédében többek között ezeket mondotta:

— A Kisfaludy Társaság nyolc és fél év előtt felelhetetlen elnökének elhunytá után nyomban elhatározta, hogy siremlékéről fog gondoskodni. Sajnos, ezer akaddal kellett megküzdőnk s az a terveink, hogy Magyarország nagy tanító-mesterének a tanulóifjúság körében való országos gyűjtés után emeljünk emléket, oly okokból, amelyeket a kegyeletben órában hánytorgatni nem akarok, meghiusult. Nemzeti katasztrófnak ót már betegten találta és kétségkívül gyorsította végét: ő is azok közé az áldozatok közé tartozott, akiket az összeomlott Magyarország magával ragadott sírjába. Apostoli hittel, buzgalommal hirdető még utolsó beszédeiben is azt, hogy munkatérünk csak megszűnik, nincs akadály annak, hogy szellemünk a maga alkotásaitól föl-emelkedjék a magasa. Legalább

szellemi téren meg kell teremtenünk a folytonosságot az összeomlás előtti és az összeomlás utáni Magyarország között.

A jelen szükségletei, bajai, panaszai között nem szabad megfelekednünk a mult hagyományairól. Azok közé a szellemi kincsek közé, amelyeket a Nagymagyarországon át kell mentenünk a csonka hazába, soroljuk a Beöthy Zsolt tamlását.

Kozma Andor erre az alkalomra írt ódáját mondta el, majd

a család nevében gróf Tholvaayné Beöthy Klarissza köszönetet mondott a siremlék fölállításáért.

Koszorút helyeztek a sírra rövid beszéd kíséretében: Balogh Jenő a Magyar Tudományos Akadémia, Korniss Gyula h. államtitkár az Országos Tanárviszsgáló Bizottság, Négyesy László a Pázmány Péter Tudományegyetem, Antal Géza püspök a dunántúli református egyházkerület, Szász Károly a Franklin Társulat, Lázár Pirokka a leányliceum képviselő-

táben. Ugyanekkor koszorút helyeztek a Petőfi Társaság képviselőtársaság Császár Elemér és Szathmáry István, továbbá az Erzsébetvárosi Kaszinó, a Lipótvárosi Kaszinó, a gróf Tisza István Emlékbizottság és még mások.

A másik nagynevű egyetemi tanár, a kiváló tudós és műkritikus,

Alexander Bernát siremlékét

a rákoskeresztúri temetőben avatták föl. A szakadó eső ellenére is rendkívül sokan jelentek meg a kegyeletes ünnepségen. A kultusz-minisztériumot Korniss Gyula államtitkár képviselte, az újságírótestületet Lenkey Henrik, Lányi Zsigmond és Gerő Ödön, a szünigazgatókat pedig Hevesi Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója. A család részéről az elhunyt külföldön élő gyermekei — Major Henrikné, Cserépy Arzéné és Alexander György dr. — nem jelenhettek meg, csak Budapestben élő leánya, Rényi Artúrné volt ott kísérelével. Az emlékművet, amely impozáns római szarkofág s amely Lészner Manó szobrász műve, regeitog koszorú borította, közöttük a legszebbek a volt tanítványok és a család koszorú. A rövid leleplezési aktus után — a zuhogó eső miatt — a közönség a halottasházba vonult, itt hangzottak el a gyászbeszédok.

Az avató emlékbeszédet Vészi József mondta:

gyönyörű szavakkal méltatta Alexander Bernát, a tudós, a tanár és a kritikus jelentőségét és érdemeit. A szép beszéd után az elhunyt barátai nevében dr. Gold Simon mondott bensőséges emlékbeszédet s ezzel az ünnepes véget ért.

Wekerle pénzügyminiszter e héten terjesztli a Ház elé a létszámcsökkentő „takarékosági” és a kereseti adópótlékolási javaslatot

(A Reggel tudósítójától.) Bethlen miniszterelnök legutóbb bejelentette, hogy Wekerle pénzügyminiszter rövid időn belül ugynevezett takarékosági javaslatot terjeszt a képviselőház elé és ennek parlamenti tárgyalása során a Háznak alkalma lesz teljes részletességgel megvitatni a gazdasági válság és a

Nyilatkozat.

Sokan nem tudják megmagyarázni maguknak, hogy mily módon képes a Fenyves Aruház hetenként más-más cikket oly rendkívül olcsón árusítani, hogy amellett bizonyára ráfizel. Erre vonatkozólag fölvilágosítottásképpen kijelentem, hogy ezen árusítás tényleg nagy anyagi áldozatokkal jár, azonban mégis szívesen hozom meg ezen súlyos anyagi áldozatot, mert ezáltal vevőközönségünk szemléltetést folyton emelkedik.

Fenyves Dezső.

munkahiány kérdését. Kormánypárti körökben úgy tudják, hogy

a takarékosági javaslat még e héten a képviselőház elé kerül.

ezt megelőzően a kormányk már csak arról kell döntenie, hogy a javaslat a köztisztviselői normálstátus megállapítására szorítkozik-e, vagy pedig ebbe a javaslatba veszik föl azokat a pénzügyi rendelkezéseket is, amelyeket külföldben állandó törvényjavaslataba kellene foglalni. Ami a tisztviselői normálstátusot illeti, ennek megállapítása pontosan A Reggel-ben hetekkel ezelőtt elsőnek közzét alapon fog megtörténni és eszerint az állami tisztviselőknek mai létszáma hat eszázöt alatti — becsültmítva az ideai költségvetési évet is — tíz százezerrel fog csökkenteni a kihálási rendszer szigorú érvényesítésével. Elsősorban természetesen a legmagasabb — államtitkári, stb. — állások csökkentéséről van szó, a törvényjavaslat tehát pontosan meg fogja állapítani, hogy a különböző minisztériumokban és fizetési osztályokban

hány tisztviselői állásnak kell megüresedés esetén betöltendőül maradnia,

ami természetesen nagy akadályja lesz a tisztviselői előléptetéseknek is. Azon pénzügyi rendelkezések közül, amelyek vagy a takarékosági, vagy különálló törvényjavaslattal keretbe kerülnek a Ház elé, legfontosabb a kereseti adópótlékolásról szóló intézkedés lesz, amelyet a kormánypart véleménye szerint is, csak törvényhozási uton lehet életbe léptetni.

Pestvármegye volt szegényügyi előadóját vasárnap letartóztatták, mert évek előtt 3500 pengőt sikkasztott a segélypénzeiből

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délben a főkapitányságon előzetes letartóztatásba helyezték dr. Pachiaffo Emil volt vármegyei tisztviselőt, aki évek hosszú során át Pest vármegye szegényügyi előadója volt. Pachiaffo már régebben

otthagya vármegyei állását, ahol kisebb-nagyobb szabálytalanságokat követett el

és ezért tartott attól, hogy fölfiggesszék. Néhány hónap óta a vármegyei lexikon szerkesztésében vállalt állást és itt érte az a meglepetés, hogy szombatban reggel detektívek keresték a József-körút 20. számú házában. Meglopottással értesült a detektívektől, hogy előzetesi parancs van s könnyedén becsuázott el menasszonyától, mert, amint mondotta, nyilvánvalóan lévedésen alapszik. Vasárnap délig tartott Pachiaffo kihallgatása, aki, ugyilátszik, már teljesen elfelejtette, hogy évekkel ezelőtt mint vármegyei tisztviselő az árvízkarosultak számára beérkezett segélyösszeget kezelte és kisebb-nagyobb összegeket, mai értékre átszámítva,

mintegy 3500 pengőt sikkasztott.

Amióta a szállítási panamak kiderültek, azóta minden egyes közhívatásban évekre visszamenően fölülvizsgálják az elszámolásokat és egy ilyen fölülvizsgálásnál jöttek nyomára a volt vármegyei tisztviselő sikkasztásának. Türelmes vallomása után Pachiaffo előtt kihirdették letartóztatását és intézkedés történt, hogy átkísérjék az ügyészségre.

Lehet, hogy nem pénzt, hanem ruha- és élelmiszerutalványt kapnak az inségesek

(A Reggel tudósítójától.) A vidéki városokban megkezdtek az inségadó befizetését és az eláttatlanok összeírását. Az 5000 lakosnál nagyobb lélekszámu városokban serényen folyik már a munka, a téli időszak beállta előtt kenyér jussón a végső inséget szenvedőeknek. A befolyt pénzekhez mérten a közmunkák kifizetése is folytatásban van az egész országban. Az a terv, hogy elsősorban a sokgyermekes családok, a hadiözvegyek és az árak jutnak az inségadó révén segítséghez. Erdekes terv, hogy

ne pénzt kapjanak a szűkölködők, hanem utalványt, megállapított szükségleteik földözésére.

Ezzel azt a célt szolgálják, hogy a teljesen munka nélkül levő inségesek nyomorának enyhítésén kívül az ipart és a kereskedelmet is munkához, támogatáshoz juttassák. Aki cipőre, ruhára, vagy élelmiszere kap utalványt, az ilyenmódon munkát adna majd az iparosnak és forgalmat csinál a kereskedő üzletében.

2 szobás butorozatlan lakást

keresek a Nyugati körül. Választ „Orvosnő” címre „A Reggel”-hez

GE-VI harisnya

Agfa-Travis

Drágább van, de jobb nincs

A vasárnapi havas esőben nyolc népgyűlésen folytatódott a küzdelem a pesti városházáért

(A Reggel tudósítójától.) A multheti verőfény vasárnap után ma, reggeltől estig tartó zuhogó esőben változatlan erővel folyt az agitáció a budapesti városházáért. *Most már minden párt számol azzal, hogy december 14-15-re*

valóban kiírják a községi választásokat. Ezen a vasárnapon is a gyűlésekre fölvonuló közönség számból nyilvánvaló volt az ellenzéki polgári pártok előretörése. A nyolc népgyűlésen több mint hatezren vettek részt.

A demokraták budai és angyalföldi gyűlésein viharosan tüntettek a mai városházi uralom és a kormány ellen

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délelőtt a zuhogó eső ellenére két helyen tartott nagygyűlést a demokrata párt, a budai Vigadóban és az Angyalföldön. A vigadói gyűlésen *Hann Arnold* ny. államtitkár tartott megnyitóbeszédet, élesen szembefordulva azokkal, akik az építési politikájával ajkukon, a *rombóls politikáját* üzik. Ezután *Vörösvári Miklós* szólalt föl. Végre elérkezett a józan fölébredés ideje — mondotta —, a nyomor, a korrupció, a protekcionizmus eszébe juttatja mindenkinek, hogy *itt most egész sorsunkról, a polgárság létéről van szó. Nagy Lajos*, a hegyvidéki demokrata párt elnöke keményen támadta a Wolff-párt kétszínű politikáját és a *Kozma-pártot*, amely a *kartellek és a közüzemek pártja* s amelynek politikája *fokozta eddig még soha sem ismert méretekre a munkanélküliséget*. A mi jelszavunk nem az, hogy: *ja!*, hanem az, hogy: *rohamra!* — Nagy lelkesedéssel fogadta a közönség.

Bródy Ernőt:

— Az elkeseredésnek és nyugtalanságnak — mondotta —, egyedüli levezetője a polgárság szabad véleménynyilvánítása: a választás. Enn hajlandó vagyok csupán városi politikával foglalkozni a városházán:

kerüljön a budapesti városházára olyan többség, amely nem hajlong a kormány felé és az adóhétök pénzét nem osztja szét kegyencsalakotoknak és kegyenceknek.

Ezzel szemben látom a *félémbereket, a limonádé-embereket, a fal mellett sompolygókat*, akik kiszolgáltatják ennek az egész városnak polgárságát a kormánynak. A polgárság érdekeinek önzetlen védelmének követeljük. *Nekünk olesóból árakra van szükségünk és nem tulostó vámvédelemre!* Itt a Duna, Kelet és Nyugat között Budapest az összekötő kapu. Nyissák ki végre ezt a kaput! E rendszer hibáiból *egy búntudjstrom fekszik előttünk*. Mondják ki maguk a választók az ítéletet: *nem kell tovább ez a rendszer, amely elsírta életünket és odadobta a polgárságot a sorvadás karjaiba.*

Bródy után

Pakots József

szólott:

— A hatalom ura tegnap Ankarába utazott. Kérem a kormányelnök urat, hogy sokféle utazásai közben *utazzék el egyszer Csokonagyarországba is, nézze meg itt a lakóit sikkoltását és a szemekben égő kérdéseket*. Ma már az egész társadalom szemben áll a büvésszel, aki

a maga hatalmas büvéscsillárából egy heigért jőlet aranyait s az igereket gyönyörűséggel rizza az átélt társadalom elé.

Tíz év óta a legnaivabb néző is megismerte már e trükköt és átlát az egész büvésskedésen. *Amikor az ígéretek rakétái elpattannak, valamenynyen sőtében maradunk és ebben a sötétségben testiünk köré tekerődnek az árnykigyóok: a boléta emelése és a köz- és magántisztviselők kereseti adójának emelése.* Nézzetek a multba, vizsgáljátok meg annak tanulságait! Ti, akik a nemzeti éronek és a kossuthi léleknek leszármazottjai vagytok, *tegyetek a fölvilágosultság szövegének és világítsatok az utánatok indulni kész tömegeknek és világítsátok be az utat, amely a ti boldogabb élethez vezet.*

Viharos taps fogadta

Gál Jenőt,

a budai választókerület országgyűlési képviselőjét, aki azt kérdezte: *meddig élnek még vissza türelmünkkel és megaláztatásunkkal?!*

— Itt kell ezt a leghangosabban megkérdeznünk,

Budán — folytatja —, mert a tiszteztendő reakció itt ütötte föl fejét legelőször. Van-e köztetek egy is, aki a polgárság megélhetési lehetőséget megtalálja ennek a kormányszatnak az atmoszférájában? *Ez a kormányzat sohasem ad, hanem mindig csak elvesz és a kivételes kiválasztottaknak adja oda, amit azoktól vesz el, akiknek adni lenne a kötelessége.*

Itt mindenki meg van gőnyvedve, mindenkinek révoteg a tekintete és mindenki azaz fekszik le este, hogy: *Istenem, mi lesz holnap?* Ez a polgárság végre meg kívánja találni önmagát a föllülő jövő elnyomatással és az alulról föltörő feleletlen elemekkel szemben! A magyar demokrácia annyit jelent, mint a nemzet megújulását!

Fábián Bélát

is lelkes ünnepeléssel üdvözölte a nagygyűlés közönsége.

— Ebben az esős, csatagos időben — kezdte *Fábián Béla* — *Üszkétől vagyok arra, hogy ti, Buda polgárai, megöltétek a budai Vigadó nagyturmát, mint amilyen búske voltam, amikor Budapest polgársága tízezer fűnyit megnem remült föl a demokrata pártnak a pesti Vigadóban rendezett első demonstratív nagygyűlésére. Pedig attól a megmozdulástól kiült az ijdetség a hatalom levők arcára. Midás király arról volt nevezetes, hogy amíhez hozzányult, az aranyá vált a kezében.*

Nekünk fordított Midásaink vannak, akik ha valahová nyulnak, ott lett légyen bármennyi arany, nem terem meg többé a fit sem.

És ha megkérdőzik, milyen volt az *erklési rendszerük*, az areukba fogjuk vágni a dugszegélyeket. A miniszterelnök ur a multkor azt kérdezte, ízetem-e azt a különbséget, amellyel a dugszegély összege huszonhat millióal kevesebb. Erre én nem tehetek

Főbírelt suhancok meg akarták zavarni a Friedrich-párt ferencvárosi gyűlését, de kibörták őket

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délelőtt a Ferencvárosban, egy Kinizsi-utcai mozi helyiségében tartott nagygyűlést Friedrich István pártja. *Hatalmas tömeg gyűlt egybe*, megöltve nemcsak a mozi helyiségét, hanem a folyosókat is. *Decker Albert* nyitotta meg a gyűlést:

— Le kell számolnunk — mondotta — az olyan pártokkal, amelyek

ellenzékét mimelnek, farizeuskodnak és közben boldogan megáruznak egy gyékényen a kormánnyal.

Bence Gyula vasmunkás, *Obornyik Béla* magántisztviselő, *Keller István* kisiparos, utána dr. *Takács István* bizottsági tag mondott beszédet:

— A kormány elnökének *nincsen ráció ideje a nemzet legnagyobb ügyében és örömeiben osztani*, nincsen ráció ideje az élet és halál nagy problémáival foglalkodni, de ha *valahol a titelfüredi erdőben elbáji magát egy szerelmes szarvasbika, odaszalad!*

Weiss Konrád volt képviselő kezdett beszélni. Már eddig is észre lehetett venni, hogy a *teremben 8-10 rendezőpárt helyezkedett el*, akik közbeszólásokkal igyekeznek a nagygyűlés rendjét megbolygatni. *A Friedrich-párt rendezői ügyesen, lapintatatosan, fölöttünk nélkül távolították el közülük egyhőnyát*. Amikor azonban *Weiss Konrád* beszélni kezdett, a közbekiáltók verszemet kaptak atól, hogy eddig egyetlen társukat sem inzulálták,

fölugrottak a helyükről és torkaszakadtukból elkezdtek üvöltöni: *„Le a zsidókkal! Eljén Budai!”*

Először igyekeztek kapacitálni, hogy ne zavarják a szónokot, azután kituszkolták őket a tereméből, ami nem ment minden rendezávarás nélkül, mert a *nagyterem közönsége öklét rávra, fölhöröködött kiáltásokkal tödült a Budai Dezsőt torkaszakadtából éltető fiatal emberek felé*. Ilyen kiáltások hallatszóttak: *„Öt pengőt kaptak!”*, *„Főbírelt suhancok!”* Már-már olyan volt a helyzet, hogy a rendezárokat elbáspárolják, de a gyűlés rendezői katonai fegyelmelzettel mentették meg a rendet és a rendezárokat *teszi éspéget*, megelégedve azzal, hogy a hatszáz fűnyit közönség sorába befurakodott rendezárokat kibörták. Az incidens elmúltával *Weiss Konrád* így folytatta beszédét:

— Olyan nagy a szegénység és a munkanélküliség a fővárosban, hogy meg kell bocsátanunk a suhancoknak, amiórt

néhány pengő napidíjért vállalják szegényteljes kidobásukat

mást, minthogy azt kérdezem a miniszterelnök uratól: *ízet-e ő azt az összeget, ahennyivel a dugszegélyek többet tesznek ki huszonhat millió pengőnél?*

(Taps.) Ha 5 137 millió pengő dugszegélyt ismer el, akkor tíz év alatt ez is több mint százmillió pengő. *Hiába minden számítás, ez az a dugszegélyek első sorban nem a kistisztviselők, hanem a nagy nemzokuló nagytisztviselők kapják, azok, akikhez annak a kistisztviselőnek egy-egy ötvenpengős betegségi segélyért könyörögni kell mennie*. Lehetetlen és megalázó, hogy az egyik tisztviselőt alig éljen meg, a másik pedig tízezeret kap kegyből!

Százezekek és milliók érzik már, hogy ez a rendszer túléte magát, hogy ítléte káros, csak nyomort és bajt jelent!

Midás királyról nem tudták, hogy hosszú számarfűlei vannak, csak a borbélyja tudta. Egerszer a borbély elment a folyó partjára, egy güdrot ásott és abba kiöltötte bele: *„Midás királynak számarfűlei vannak!”* A titkot meghallották a fűvek és a sás, tovább zörögtek, jött a szél, fölkapta a hangokat és szerte a bírodalomban kiderült a szöveg: *„Midás királynak számarfűlei vannak!”* Ennek a rendszernek is vannak borbélyai, akik nem tudják tovább őrizni a titkot, amelyet a fűvek, az ország kispolgárai és a nászalak, a társadalom egyetlen adóelőzői fölkapnak és továbbhadnak, felcharsogva vele az egész köztudatot: *„Midás királynak számarfűlei vannak!”*

A budaihoz hasonló lelkesedést mellett folyt le a demokrata párt angyalföldi nagygyűlése, amelyet *Pollacek Nándor* nyitott meg. A sáros cipők — mondotta —, amelyekkel e nagygyűlés közönsége *utatlan utakon, réteken át jött el ma szakadó esőben*, bizonyossága annak az eltökéltségnek, amellyel a polgárság a *mű helyzetben változtatni akar*. *Flegér József* után *Földváry Béla* beszédében azt fejtegette, hogy a választások a demokrácia, a magyar polgári társadalom győzelmét fogják meghozni. *Faludt Kálmán* és *Bissitz Marcell* fölszólalása után a párt négy országgyűlési képviselője mondott hatalmas ünneplés közben beszédet.

A nagygyűlés végén a közönség lelkesen ünnepelte *Apponyi Albert* gróft a vasárnapi nyitlévelet, amelyben a demokratikus eszmék érvényesítését ajánlja Bethlen miniszterelnöknek.

A nemzeti demokrata párt egyebékné nagy-sikerű vacsorát rendezett a Corso-kávéházban, ahol *Fabrizsky Andor* beszélt. A Terézvárosi Kereskedők és Iparosok Egyesületének az Erdélyi-borizóban rendezett háromszázterítékes vacsoráján *Wittenberg István* mondott beszédet.

és ide jönnék tüntetni a kormánypárt mellett!

Töröknek Kovács Hermin idvözölte *Friedrich Istvánt*, Majd *Friedrich emelkedett szóladra*, szűnni nem akaró taps közepette:

— Bátor vagyok azt mondani, hogy *azért lehet valaki jó keresztény, ha nem is vágódik hasra mindig a kormánytól*. En nem kérek azokból

a hamiskártyás keresztényekből,

akik más színt vónak ki itt a Ferencvárosban és megint más odabent a kormány alatt. A fővárosi stréberekből és december 15-én kegyetlen, de igazságos ítéletet mond fölöttük! („Ugy van!” „Így van!”) Azt mondta egy kormánytagomat barátom: „Jaj nektek, szegény ellenzékietek!”

A kormány elhatározta, hogy a fővárosban minden választási lista élen egy-egy miniszter neve lesz!

Azt feleltet, hogy akkor mi már abba is hagyhatjuk az agitációt, nincs szükség további szervezkedésre, mert ezek a *listák agítálnak majd az ellenzék mellett*. Nagyon megköszöntöm a jó hírt. Az önké nevében is megköszöntöm nektek (Derűltség.) A budapesti választás az országos haro egyik állomása.

Ez a próbágalopp!

Tudják meg, nincs teremtet fölök az országban, aki önzetlenül lelkesedne a kormány politikájáért. Nem-rembe — igaz! — láttam ugyan egy embert egy gyűlésen, aki éljenzte a miniszterelnököt, de az is csak *juttában, ugy, hogy futott kifélet!* (Derűltség.) Az országunk már egyszer volt általános, titkos választójoga (Főlkialtasok: „Eljén Friedrich!”), de a *szolgabírák kegyelméből, a terror és a korrupció nászából született parlamenti többség elárulta*. („Le a kartell-képviselőkkel! A tantém és protívólovagokkal!” — kiáltják százan is.) A kormány azt igéri, hogy lecap a kartellekre. Ne hírgyjéki!

Kövte van a keze: a kartellek igazgatóságában ott ünnek a kormány kedvencei!

Szegény kartelleknek oly jó szívük van, a választás!

A teafogyasztás

egy nemzet kulturájának fokmérője. Aki rájön arra, hogy miként kell a teát fogyasztani, és sokat fog tozni, mert a tea egyszerű élvezetet nyújt. Jó teát és jól bevált főzötűtást adunk

tea-szaküzletünkben

MEINL GYULA RT

Grünbaum
Szenzációs téli pongyolái P **7.50**
Egyes darabonként is kaphatók óriási választékban
Király-utca 13
női- és leánykonfekció-nagykereskedésében

Csak bent az első udvarban

sokra mindig megnyílik a Wertheim-kasszójuk.

Ez a kormány özvívzpolitikát folytat!

Mindent azaz a gondolatlat cselekszik vagy nem cselekszik, hogy utánam az özvívz! Hát majd mi résen leszünk, hogy utánam ne jöjjön az özvívz!

Két magyarruhás fiatal lány virágcsokrot adott át Friedrich Istvánnak, majd Birgmaier Győző katolikus hittanár mondott lelkészi, nagyhatalú beszédet. A gyűlés a Himnusz hangjaival ért véget. Mialatt a közönség az utcára töltődött, Budai Dezső kidobott napidíjait — lehettek vagy nyolcan-tizen — futólépésben egyre távolodva, kiabáltak: „Le a zsidókkal... éljen Budai Dezső!”

Délután 4 órakor a Söfördőben tartott a Friedrich-párt nagygyűlését. A szakadó esőben

A szabadelvű párt kereskedő-nagygyűlésén Sándor Pál kijelentette, hogy Bethlen alkotmányos diktatúrát csinált, nem kormányzott, hanem uralkodott

(A Reggel tudósítójától.) A Nemzeti Szabadelvű Párt vasárnap tartotta kereskedői nagygyűlését a Pesti Lloyd-Társaság teljeseen megtelt nagytermében, amelyet báró Madarassy-Beck Gyula nyitott meg:

— Hogy ideig jutottunk — mondotta — annak oka nemcsak a világháború és Trianon, nemcsak a világ-szerte dúló válság, de elsősorban a kormány szoros-csúszó-gazdasági politikája. A magyar terhek az-lyen-lyen többlet tesznek ki minden más ország köztérhénél. De a hivatalos köztérhekben nincsenek benne a szociális terhek és az üzemek drágításai. Burkolt adóztatás a rettenetesen megkonstruált vámrendszer is.

A vám nem egyéb, mint a hazai ipar szubvencionálása az egész fogyasztóközönség, az egész ország rovására.

Nem vagyok radikális politikus, de ma mégis csak radikális, gyökeres változásban látom az ország megmentésének lehetőségét. Elhúszta önkök, hogy Bethlen szakított a tudományos politikájával, kénytelen, barátságos, hiszitek önkök, hogy mint önkök, új-jelölték az ő kormányát? (Félfajlások: „Nem! Nem!”) Ha ezt nem hiszik, mint ahogy nem hiszem én sem, akkor arra kérem önkök, hogy ébredjen a polgárság végre öntudatra!

A következő szónok

Baracs Marcel:

— En azt mondom — kezdte —, hogy ami fölfor-gathatja a mai rendet, nem más, mint maga a mai rendszer. Vajjon a politikai öntelenség diktálta-e azt, hogy a kormány a maga rendszerének kiépítésé-értől megtagadja az észlethetetlen állások hal-mozását, hogy közpénztárából huzott jövedelem-halmozásokat magának kaparintotta-e?

A kormány, mint az újzélandi maorik, akik érték-telen holmikat tesznek meg szentsegnék, tabunak kiáltja ki a maga rendszerét.

Ha Apponyi Albert kétségbeesettnek látja a mai helyzetet, nincs több szóra szükség. Ha egy dió belét akarod, föl kell törni a héját. Ha boldoguládsát akarod, polgár,

törd meg a Kozma-Wolff-féle városzázi diktatúrát!

Balkányi Kálmán, az OMKE igazgatója azt fejtette ki beszédében, hogy a mai magyar adóztatási rendszer olyan, amellyel a törökök Mohács után sanyargatták az országot és most meg 21.432 magántisztviselő vállára akarnak új adóterhet szórni. — Fischer Ödön, a Cobden-szövetség elnöke arról szólt, hogy egy nagy gazdasági árvíz közeledik felénk és nem tudjuk.

hol van az árvizi hajós, aki megmenti az országot?

Ma, amikor új gazdasági programról lenne szó, azt halljuk, hogy inszégadó és inszégposztó, inszégiszma, inszégkenyér, Ha luxuskiadásokról van szó, úgy tesznek, mintha sohasem lett volna háború, de ha szabadságról van szó, úgy tesz a kormányhatalom, mintha most is háború volna. Ma csak kalapot emelni van jogunk a kormány Gessler-kalapjai előtt! — Nagy Andor főzsdetanácsos kijelentette, hogy a főzsdetanácsos egészen más tervek voltak a buza értékesítésére, de a kormány bálványrendeletet fölborította. Lelkes taps közepette emelkedett szólására

Sándor Pál.

— Öt évig fogják önkök élvezni vagy nyögni azt a rezsimet — mondotta —, amely most következik. Ut e alatt nem lesz önköknek semmi más lehetőségük, csak az, hogy penáskodhassanak, kirihassanak, hogy a kellő időben nem fejtették ki elég energiát, hogy a polgári érdekeket a városban megvédjék. Remélem, nem ránk értette Bethlen a demagógia vadját. Mi voltunk azok, akik eszittitottuk a pánikhangulatot, akik ellensúlyozni igyekeztünk Bethlen első beszédének pesszimizmusát. Az orvosnak még a reménytelen beteg is vizsgálnia kell azaz, hogy meggyógyul.

Gyásruhák

4 óra alatt

Horváth és Halász

női gyásruhakészítő vállalat, IV. Váci-utca 26 teljes gyászufelzerelések speciális taktára

Telefon:
Aut.
871-09

valóságos ingoványokon kellett az embereknek keresztülgázolniuk, hogy elérjék a gyűlés helyét. A nagyterem mégis megtelt zsúfolásig. Draskóczy László nyitotta meg a gyűlést. Utána dr. Kovács Géza, dr. Weiss Konrád, Kovács Andor, majd Tóth Gábor katolikus lel-kész beszélt. „En a krisztusi kereszténység apostola akarok lenni — mondotta Tóth Gábor —, megmaradok a szeretet kereszténysége mellett, amelyet Krisztus urunk hirdetett.“ Friedrich István többek között ezt mondotta: „Hétfő este 9 óra 30 percek határozták el a takarékosagot. Eddig nem jutott eszükbe! Akárki meglásza, ebből a nagy takarékoság-ból megint szobrok lesznek!“ Friedrich viharos tappsal fogadott beszéde után Nagy István szavai-val ért véget a nagygyűlés.

Bethlen maga is belátta ezt, mert második beszédé-ben már határozottabb volt, de régi szokása szerint, mint mindig, amikor bajba jut, fatra festette a bolsze-vizmus ördögét.

Bethlen alkotmányos diktatúrát csinált, nem kormányzott, hanem uralkodott,

körülvette magát egy biztos mandátumra éhes tábor-ral, amely inkább túri a nép havagját, mint Bethle-nét. Egy diktaturnak azonban eredményeket kell föl-mutatni, de

ő oda juttatta az országot, hogy ma már mind-annyian gondokkal felszünk és gondokkal kelünk.

Bethlen diktatúrája nem vált be! Két évvel ezéltt követeltük, hogy a kormány a kartelekkel szemben lépjen föl. Ha akarta volna, már megrendszabályoz-hatta volna a kartelekviselkedést. Bethlen a nagy kölcsönben látja a fő segítséget, de ennek kamatai agyonnyomják az országot és az ország összes jövede-lmét nem lehet elzolgálosítani. Egy volna, ami meg-jaavíthatná az állambizartást, és ez az egymilliórdús budget csökkentése. Amikor látták, hogy a várnok, a forgalmi adó és egyéb illetékek óriási jövedelmeket adnak, abban a pillanatban fölemelték összes kiadá-

Vasárnap éjjel újabb letartóztatások voltak Romániában a szovjet-kémkedés miatt

Nagyvárad, október 26.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Vasárnap új letartóztatások voltak Bukarestben és Románia különböző városiban a nagy szovjetkémkedési ügyben.

A vasárnapra virradó éjszaka Bukarestben egy örnagyra és egy századost fogtak el.

Vasárnap reggel az állambiztonsági hivatal vezérfelügyelője, Christescu megjelent az osztrák követnél és részletesen informálta arról, hogy a szovjetkémzolgálatnak milyen összeköttetései vannak bizonyos bécsi körökkel. Az új letartóztatottak között van Kühlbaum

sákat.

Ez az adóztatás a mai viszonyok között az ország teljes züllesztét fogja magával hozni!

Wolf Károly első beszéde a választási harcban

(A Reggel tudósítójától.) A keresztény köz-ségi párt vasárnap az újlaki kulturházban nagygyűlést tartott. Vajda Béla és Szokolay Antal eszeres beszédét után Wolff Károly emelkedett szólásra.

— Pártunk — mondta — az elmúlt tíz esztendőben nem ígért, hanem cselekedett. Ki fogja úzni a kereszténység a közéletből a kufárokat, akiknek nincs bá-torságuk arra, hogy a keresztény tanokat a város-házban vagy a közéletben érvényesítsék. Legbecesebb tőke az emberi munka, a tőke és a pénz nem lehet öncél.

A keresztény uralom kényszeríteni fogja a hazai pénztételeket, hogy alárendeljék magukat a nemzet érdekében.

mert első az állam biztonsága, a polgár boldogulása, minden más ezután következik.
Tópczer Akosné a nő választókhoz inté-zett buzdító beszédét. A gyűlés Csilléry András fölszólalásával ért véget.

A pesti „Náci” zászlobontása

(A Reggel tudósítójától.) A nemzeti szocialis-tának, a budapesti „Náci”-nak vasárnap dél-után volt a zászlobontásuk. Zuhogó esőben csupán 50-60 főnyi közönség gyűlt össze a Paulay Ede-utca egy kopottas házában. A pódiumon öt-hat fiatalember foglalt helyet. Dr. Okta Gábor szerint az a baj, hogy „a nem-zetiség elhanyagolásával keresztény mezbe öltöztetett kurzuseliszavak lettek urrá a lelke-ken“. Szilágyi Károly azt mondotta, hogy az ifjuság a kereszténynek hazudott sváb kurzus-ban nem maradhat közömbös, de senkítől sem kér „écseszeket“, hogyan váltsza meg eszközeit. Szathmáry Sándor után Szász Béla országos elnök jelentette be, hogy a nemzeti szocialisták fölveszik a harcot a fővárosi választásokon.

Az idegenforgalom nagyhatalmai vasárnap meglátogatták Budapestet

(A Reggel tudósítójától.) Szombat estétől hétfő reggelig az idegenforgalom nagyhatal-mai, a világ legnagyobb utazási irodáinak „clark”-jei jártak Budapestre: a „Cook“, az „American Express“ és a többi nagy utazási irodák vezetői és hivatalnokai, akik a pult mö-gött állva, egyetlen dicséző szavakkal, vagy egy lekicsinylő mosolyukkal országok felé fordíthatják, vagy országtól vonhatják el az utasok százezreinek érdeklődését. Most jöttek el először, hogy körülnézzenek a magyar fő-városban. Százan voltak, köztük a „Wagons-Lits“, a „Mitropa“, „Dean and Dewson“, „Ce-dok“, „Hapag“ és a többi nagy és kis Tourist Office-ok kiküldöttjei, a „Polytechnic“ képvise-lője, aki évenként tíz- és tizezer számarra küldi a szemeveges amerikai girloket Svájcba és Spanyolországba. Magyarországra eddig még egyetlen amerikai sem küldtek.

Cook-ék tizenkét hivatalnokukat küldték el a budapesti találkozóra.

Kongresszus, tanácskozás nem volt, a vendégek a szakadó eső ellenére is reggeltől esté-ig járták autóikkal a várost és érdeklődve, szak-értő szemmel vettek mindent szemügyre. Dél-ben a főváros, este az idegenforgalmi tanács rendezett bankettet az utazási irodák vezetői-nek tisztelőre vasárnap éjjelkor pedig Gel-lér Mihály, az Astoria tulajdonosa hívta meg őket magyar táncezenfogatásra, amelyet népies kosztümökben az Opera balettára adott elő. A vendégek innen egy-egy csikóbrós kulacsot vittek haza ajándékkul. Az estélyen részvett Mr. Dunn is Dean and Dewson-nak. Cook után a világ legnagyobb utazási irodájának, az angol IBUSZ-nak vezetője is.

— Örülök, hogy eljöttünk — mondta —, mert eddig jőformán semmit sem tudtunk Magyar-orzágról. Azt hiszem, egész Angliában keve-

Frigyes német mérnök is, aki a bukovinai kémszervezetet vezette. Galacon a legtekinté-lyesebb cégek egyikének főnökét, Haimovicit fogták el. Ploestiben pedig Stainescu Ioan és Marius György kereskedőket. Kisenevben Vo-rozskilov mérnököt és három kereskedőt tar-tóztattak el, akik közül egy Tabore Vaszil ne-vénél nagyon kompromittáló leveleket találtak.

A kémkedési ügyben eddig elfogottak száma több mint nyolcvan.

Megbízható hírek szerint még nagyon sok letartóztatás várható és számos külföldi honost fognak kiutasítani Románia területéről.

sen tudtak eddig Budapestről és akik tudtak róla, azok is megdöglötték, hogy eljőjenek-e, mert

Európa összes államai közül, amelyekkel dolgozunk, csak Magyarországon kérnek vizumot az angoloktól.

Persze, tudom, hogy az önkök országának kevés-pénze van propagandára, de azért talán mégis kiféltödnék, ha évenként egyszer megismétle-nék ezt a meghívást. Nekünk 30 nagy irodánk és rengeteg ügynökségünk van Európában és mostantól, ha hazérkezem, azt hiszem, sok angolt sikerül majd Magyarországra irányí-tatnunk. Hibza, az emberek szívesen jönnek oda, ahol jól fogadják őket...

Megalakult a brazíliai kormány

Rio de Janeiro, október 26.

(A Reggel tudósítójának távirata.) A brazi-liai kormány a következőképpen alakult meg: Külügyminiszter: Mello Franco, hadügyminisz-ter: Barreta, közlekedésügyi miniszter: De Lucado, pénzügyminiszter: Ribeiro, igazsá-g-és békügyminiszter: Tinto, tengerészeti minisz-ter: Tompson admirális.

Nagy árredukció!

Megállapodtam munkásaimmal, hogy a rossz vi-szonyokra való tekintettel, elsősorban a dolgozók s így én is elsősorban adhatom angol szöveteimből készült

átmeneti és télikabátjaimat, öltönyöket

valamint a mérték után rendelt

WIDDER férfszabó IV. Városháza-n. 20
Telefon: Automatg 880-20

A Haugwitz-Károlyi-esküvő toalettsodái

(A Reggel tudósítójától.) A legnagyobb magyar, gróf Széchenyi István unokájának, Károlyi Alice grófnének és Haugwitz Henrik grófnak valóban háprázatos esküvője, amelyen szombaton régi fényében vonult föl a magyar és osztrák arisztokrácia, nemcsak az előkelő körök érdekes témája maradt még jó-sokáig, hanem méltán kelti föl a főváros közönségének érdeklődését is. Hiszen ez a rend-

koszoru övezte a menyasszony fején, aki kezében fehér liliomsokrot tartott. Köpenye rövid kabátka volt, ezüstös színnel, fehér panne-bárszonyból, a nyak körül s az ujjakon fehér rókával gazdagon prémezte.

A nyolc koszorusleány,

Károlyi Emma és Fruzsina s Széchenyi Margit és Mikes Eva grófnők s az osztrák Haug-

drappszinü georgette-ruhában, prêmes drapp-köpenyben; gróf Wimpffen Györgyné Zichy Jaqueline grófnő aranybarna georgette-ruhában, hasonló színű bársonykabátkaival és szőrmével; Teleki Beldáné grófné sötét borvörös cobolydiszes köpenyben; Károlyi Imréné grófnő zöld ruhában és kalapban; gróf Károlyi Györgyné barna csipkeruhában, barna kalapban, briliáns csattal; Forgách Jánosné grófné lila ensembleben. Föltűnően szép volt ifj. Horthy Miklósné Károlyi Consuela grófnő barna ruhában, sárga tolldiszes kis barna kalapban. A kormányzó felesége és leánya, Károlyi grófné, ifj. Horthy Miklós két gyermekével, Nikolettal és Zsófiával az oltár balszárnya fölötti oratóriumban foglaltak helyet.

A vőlegény és a menyasszony a menemben

Gróf Bethlen Istvanné Arlotta olasz követtel a menemben

Kívüli társasági esemény meglepő forgalmat varázsolt a fővárosba, a külföldi arisztokrata vendégekkel zsufolásig megtelték a nagy hotelek s

a nagy idegenforgalom mellett, ebben a nagy munkanélküli világban heteken át lázasan folyt a munka az előkelő hölgyek női ruháinak és kalaposainak műtermében és műhelyeiben.

Nem érdektelen, hogy a magyar hölgyek toalettsodái, amelyek mind magyar kezek munkái, ragyogó eleganciájukkal váltak ki a pompás fölvonulásban. A tetszés és elragadtatás moraja zugott a koronázó templomban, amikor Károlyi Alice grófnő belépett eszontszinü crépe-satínból készült menyasszonyi ruhájában, négy méter hosszú uszályal. A ruha elől egészen síma, testhez simuló, kis nyak-kivágással, hátul váltól lefelé remek, valódi csipke borítja, egészen az uszály végéig. A menyasszonyi fátyol kétoldalt selyemtűll, középső része vagyontörő valódi csipke és éppen olyan hosszú, mint az uszály, amelyre gazdagon ráomlik. A fátyolt friss mirtusból font

witz, Harrach, Sternberg és Larisch konteszkek közül négyen világoskék, négyen rózsaszínü, földig érő crépe de chine-ruhát viseltek, ezüst szandállal. Egyforma kis bársonyturbánjaik halványkékje rózsaszínnel vegyül, hogy a divat kívánalma szerint kétezinü legyen. Az örömanya, Károlyi Lajosné grófné tetőtől-talpig galambszürkébe öltözött; szürke crépe satín-ruha, köpeny és prém tették rendkívül előkelővé megjelenését.

A menemben

feltűntek gróf Pálffy Annyai Julia földig érő barna toalettné, kékrókaprêmes köpeny-nyel, kis barna tokkal; Cartierné Almássy Jaqueline grófnő pasztellkék mousseline-ruhában, ugyanolyan színű bársonyköpenyvel s hermelinnel s briliánstűvel díszített fehér kalappal; gróf Andrássy Mihályné csipkével kombinált fekete georgette-ruhában, amelyen az alj gazdag csipkerészén rózsaszín mousseline de soie alsóalj világított keresztül s a rendkívül hatásos toalettet fekete panne-bársonykabátka és fehér szőrmével díszített bársony-sál egészítette ki; Bethlen Istvanné grófnő

Az ifju grófkisasszonyok

sorában szépségükkel és eleganciájukkal feltűntek Wenckheim Cecil grófnő hermelindiszes kék bársonyban, kis kalappal; Wenckheim Rieka földigérő zöld csipkeruhában, szürke és zöldszinü kalappal, Forgách Hanna grófnő barna román-ruhában és Hunyady Báby grófnő. A padsorokban gróf Edelsheim-Gyulay Lipótné breitschwantzeal díszített szürke-fekete köpenyben, gróf Zichy Lipótné, gróf Zichy Mária Eugénia, gróf Apponyi Rezsóné, Liechtenstein Mária hercegnő, Márfy Mantuano Rezsóné, Márfy Mantuano Judit, báró Szegegy Sándorné, gróf Széchenyi Mihályné, Márkus Emilia, báró Rosner Ervinné, Eckhardt Tiborné, Carola mecklenburgi hercegné, gróf Telekiné Inkel Mária báróné, Pálffy-Erdődy grófnő, herceg Kinsky Ulrichné, valamennyien a legdiszesebb toalettekben.

Ennyi diszes toalett készült a Magyar Hét e főúri esküvőjére.

s mint halljuk, mind budapesti cégeknél; a menyasszonyi ruha s igen sok toalett a pesti Girardi-céguel.

A kereszténypart e héten tisztázza, hogyan cáfolhatta meg Wolff Károly — Ernst népjóléti miniszter nyilatkozatát

(A Reggel tudósítójától.) A képviselőház ma délelőtt mentelmi ügyek tárgyalásával kezdi meg őszi munkáját. A mai napirend elintézése legfőljebb egy órárt ves igénybe, úgy hogy déli 12 órára már össze is hívták a kormánypart értekezletét, amelyen a gazdasági miniszterek jelenlétében újból megvitatják a gabonaválság kérdését és

kiküldik a boléta árának emelése ügyében állásfoglalásra hivatott szakbizottságot. A képviselőház holnapi ülésének napirendjére kisebb javaslatokat, köztük a lakásépítés előmozdításáról szóló javaslatot tűzik ki, amelyek megszavazásával el is fogynak a parlamenti

tárgyalásra előkészített javaslatok és így kapóra jön a kormányának, hogy a protestáns ünnepre, mindszentek és halottak napjára való tekintettel.

újabb öt-hatnapos vakációt lehet tartani.

Még az ünnepek előtt sor kerül a keresztény gazdasági párt értekezletének összehívására is, hogy végre tisztázassák a regőczi hivatalos jelöltség kérdését. Lang János helyettes MÁV igazgató megüresedett mandátuma körül har-cok dálnak a politikai külszák mögött. Ernst Sándor népjóléti miniszter a miniszterelnök kívánására Wild József volt nemzetgyűlési képviselő hivatalos jelöltsége mellett döntött,

annál nagyobb meglepetést keltett, amikor arról szóló nyilatkozatát a keresztény gazdasági párt vezetősége nevében megcáfolták. A népjóléti miniszter közvetlen környezetében megállapították, hogy a cáfolat közzétételére senki sem volt följogosítva, egyszersmind pedig elrendelték a nyomozást annak megállapítására, hogy a cáfolatot ki adta át a „Magyar Országos Tudósító” című felhivatalos könyv-munkának. A nyomozás csakhamar kiderítette, hogy a főváros pénteki tanácsülése után

Wolff Károly kérte föl a „M. O. T.” város-házi munkalársát a cáfolat közzétételére.

mégpedig azzal az indoklással, hogy a kereszténypart többsége dr. Alföldi Béla OTI elnök és volt képviselő hivatalos jelöltségét szívesebben látta. Erre, hogy Alföldi annak idején éppen azért mondott le képviselői mandátumáról, hogy a képviselősséggel összeférhetetlen OTI-alelnöki állást elfogadhasza. A kereszténypart legközelebbi értekezletén mindenesetre foglalkoznak a regőczi jelöltség kérdésével és tisztázni fogják azt az ellentétet, amely ebben az ügyben Ernst népjóléti miniszter és Wolff Károly, a kereszténypart vezetői között fölmerült.

Megnyitottuk napsugaras, csodás, szép

söröző, borház és nyilvános éttermeinket

a képviselőház árkádjai alatt (Dunai oldal)
Mindenben új irány! Legmérsékeltőbb árak!
Csóka Feri kombinált cigányzenekara
Günci

SZÉPPÉ TESZI
RÓZSA-BUNDA

Váci-utca 6 (Krisztóf-tér sarok)

HIREK

Jó lenne...

Jó lenne csöndben, esőndes kis helyen,
Hová se gond, se bí, se zaj nem ér el
Felöltözökön halkan, hóféhéren
Piros ruhába piros szereltem.

Nézi a nyárt, amint gyümölcsöt érlet,
A könnyű felhőt fejn a kék egzen
S eljátszadozni méla reggelén
Egy fiatal lány harmatos szivével.

Dadozni édes semmiségeket
És alkonyatok régen elfeledt,
Elvesztett szókat újra megtalálni:

S az álmodó, hamvas mezők felett,
Ajkunk közt tortva lágyan egy nevet,
A holdat nézni... sírni... sírdogálni...

Endrődi Béla

Arcképcsarnok

Egy szerény pesti ház kapubejárója alatt néhány nap óta kiklönös és bánatos arcképcsarnok látható. Cikkek és interjúk nem harangozták be, csöndben és szerényen nyitott meg ez a kiállítás s bár a város szívében áll a régi pesti ház, igen kevés ember tér be a kapu alá, hogy elborongva megnézzze a képeket, amelyek a széles ívegerékny alatt láthatók. Pedig érdemes volna öt percet szakítani a siető életből, hogy egy tíz évvel ezelőtt lezáró történelmi korszak szerepvivőinek emlékezetes vonásait még egyszer a lelkiünkbe véssük.

A színiájszók legtöbbje, élükön a komoly nagygyurral, aki e korszaknak nevét adta, régen a sírban pihen. Ferenc József, s egy kivétellel valamennyi miniszterelnök eltűnt az élek sorából, de e huzatos kapubejárót alatt Koller tanár fényképi földizék késo évek után sokunknak oly jól ismert arcukat. A hóféhér szakállas öreg ur mozdulatlan, komor arccal és még késo agkorában is keményen kéklő tekintettel itt hajtat el előttünk a két fehér lipiaci vonta udvari hintóban. Mellette talpig feketében a királyné, akit a halála előtti évtizedben csak kevesünknek adatott látnia. A felső sorban az idősebb Andrassy romantikus és fölényes arca, a sarokban az utód, az irónikus és kultiváltabb fin, akiben az apa zseniális ereje kontemplatív enézéssé szelidült. A két Tiesza: az apa, mint maga a magyar történelmi sors, szittya urak államférfiva magasodott utóda s a fin, a megroppant erőnek melanólikus történelmi szimbóluma. Oldalt Bauffy Dező brokát dicszmagyarban, az önbizalomtól feszülő magyar nacionalizmus mosolygó bajnoka, Szell Kálmán széles vonásai s csillogó cvikkere, Khuen-Hédervary Károly nemes arcele s mély tekintete, s egymásnak szembenézve, a magyar liberalizmus két bajnoka: Wekerle Sándor és Szilágyi Dezső. Felejtetheten két emberi arc, a fiatal Wekerle s a férfiereje teljéül duzzadó Szilágyi Dezső. Milyen sugárzó intellektus, milyen elérhetetlen tudás, milyen statusférfini erő ragyog e két emberi szempárból! E politikai hősök körül sorakoznak a korszak szellemi zászlósurai: Munkácsy elboruló szeme, Vambéry Armin szellemes arca, Thür István lendületes tekintete és heróikus szakálla s a hölgyek turnérokban és raffolt szoknyákban, magasra fésült frizuráiban, mosolygva és selyemtől ékesen. Szemben pedig, a másik vitrinben, Vaszary Kolosnak, az apostoli szelidségi nagy magyar papnak megkapó ábrázolása. Milyen kevéssé illik a fejedelmi bíbor ehhez a jámbor és elmélyült emberi archoz!

Bánatosan fordul el a szemlélő, aki emberutjának első, elmult felében közelről ismerte azokat az embereket, akiket e nagyzerű képek ábrázolnak. Nessum magyar dolore... Nincs nagyobb fájdalom, mint boldog időkre a nyomoruság perceiben visszaemlékezni! Mint egy hősi szimfónia, ugy harsog emlékezetünkben az elmul, visszahozhatatlan elmult francisco-jozsefini korszak, a férfini korrektség, a megfeszített államférfini munka, a papi szelidség és az emberi kötelességtudás korszaka. Hibák voltak a szigoru öreg királyinak és munkatársainak, de pontosan tudták mit akarnak, s amit akartak, kertilés nélkül, egyenesen és bátran hajtották végre.

Kiss Dezső

— Vasárnap havazott a Dunántulon, ma megszűnik az eső, éjjel fagygni fog... A budapesti meteorológiai intézethez érkezett jelentések szerint vasárnap Magyarországon leesett az első hó. A Dunántulon hatalmas esők voltak, a csapadék a 40 millimétert is meghaladta s az eső szűnésével vasárnap reggel a Dunántul nyugati szélén havazott. Sopronban 3 centiméteres hó fekszik. Vasárnap Ausztriában is esett a hó. A idő egész Európában szeles, csapadékos. Hazánkban az ország keleti részén még elég enyhe az időjárás. A meteorológiai intézet vasárnap délelőn kiadott jelentése szerint az időprognózis a következő: Hűvös, esős idő, hétfőre az eső szűnése várható, éjjeli fagygyal...

— Röpülőgépbaleset érte Miklós román herceget. Bukarestből jelenti A Reggel tudósítója: Miklós herceg, a román király öccse Bukarestből röpülőgépen indult a most folyó hadgyakorlatokra. A Kárpátok fölött dülő viharban a gép kényeszerelést végzett és súlyosan megrogdálódott, de a hercegnek baja nem történt. A baleset után Miklós herceg automobilon folytatta utját a hadgyakorlat főhadiszállására.

— Egy műegyetemi tanársegéd rejtélyes balesete. Kajdacsy Ferenc műegyetemi tanársegéd szombaton éjszaka, amikor hazatérőben volt Gönczy Pál-utca 4. szám alatti lakására, a kapu előtt, mielőtt becsöngetett volna, hirtelen rosszul lett és összeesett. Később az arra járók találtak rá a tanárszájára, aki még akkor is eszméletlen állapotban volt. Kihivták hozzá a mentőket, akik kórházba szállították, ahol azonban egyelőre nem sikerült megállapítani, hogy a rejtélyes rosszulletet mi okozta.

— Vasárnap letartóztattak egy gézoló sofőrt. Még szombaton este történt, hogy a Lehel-úton a Bp 18-611. számú piros taxi elmozdult egy munkást és továbbroagott. A rendőrség megállapította, hogy a gézoló sofőrt Székely József, akit vasárnap letartóztattak.

— Vasárnap újabb följelentéseket tettek a Liberty-bank megröplött igazgatói ellen, akik valószínűleg a főváros környékén bujkálnak. A Liberty-bank két igazgatója, Madarász János és Bittner József ellen, akik — amint ismeretes — megszöktek, vasárnap egész sereg újabb följelentés érkezett a rendőrségre. A panaszosok többnyire a jobb társadalmi osztályokhoz tartoznak és amint előadták, értékes butorokat, zongorákat zálogítottak el a Liberty-bankban, ahol azokat elcsikkasztották.

A károsultak száma és a károszeg szinte óráról-órára nő. A rendőrség így még nem is állíthatja össze a két igazgató bünteljástromát. Ujabbban jöttek rá, hogy a körmönfont Madarász és Bittner nyilatkozatokat irattak alá ügyfeleikkel, hogy megbizák a bankot a zálogozott tárgyak eladásával is. A legtöbb ilyen zálogátványt — amint vasárnap megállapították — a Fekete vendérgyalogny ügyében szereplő Kupferstein József vette meg és így a rendőrség kerelmeke Kupferstein ma a főkapitányságra kísérik, hogy ebben az ügyben is kihallgassák. Ugy látszik, Kupferstein ellen a Liberty-bank ügyével kapcsolatban is megindítják az eljárást. Erdékes dolgotak állapított meg egyébként a rendőrség vasárnap a két megszökött igazgatóról is. Kiderült, hogy Madarász és Bittner éveket ezelőtt detektívek akartak lenni. A kommun utáni időben, mint próbadektívek működtek is, azonban nem váltak be — akkor tértek át a közgazdasági szereplésre. Madarász gazdagon nősült és felesége hozományából Bécsmadarason bankot alakított, így került öszekötetésbe a pesti bankkörökkel. Az infláció idején, mint vagyonos vidéki bankigazgató jelent meg a fővárosban és itt lársult a Roth és Kormos-bankhoz tulajdonosaival. Hármán vagyaszabásu bankalapításhoz fogtak, ez lett volna a Capital-Bank — az általános krízis azonban elsöportte az egész alapítást és a tönkrement konjunktura-bankár vagyona roncsaiból vásárolta meg a Liberty-bank Rt. keretét, amelyet aztán a legújabb konjunktura kihasználásával részlet-zálogügyletekre rendezett be. Így jutott el társával együtt — a szökésig. A rendőrség különben vasárnap ugy értesült, hogy Madarász és Bittner nem tudtak átjutni a határon és minden valószínűség szerint a főváros környékén bujkálnak, így elfogatásuk esetleg rövidesen megtörténik.

— A volt 308. honvéd gyalogezred november 8-án tartja bajnoki összejövetelét az Országos Kaszinó földszinti külterében.

— Budapestnek új látványossága a Ferenc-rendiek templomával szemben, Kossuth Lajos-utca 4. szám alatti a Mauthern Ödön Rt. gazdasági és kertészeti kiállítása. Ne mulassza el senki ennek megtekintését. Most van a legalkalmasabb ideje az eredeti hollandi virághagyományok: jácintok, tulipánok, stb. ültetésének, amelyek Mauthernnél nagy választékban kaphatók. Ősz árjegyzékét az érdeklődőknek ingyen és bérmentve küldi.

Kölcsön ad bundát, belépőt
estélyre, bátra, esküvőre
Palugyai szücs
Nagymező-u. 20
(Andrássy-ut sarkán)

— Achmed Zogu albán király állapota válságos. Rómából táviratozza A Reggel tudósítója: Achmed Zogu, aki hetek óta beteg fekszik, szombaton olasz orvosprofesszorokkal vizsgáltatta meg nagyony súlyosnakitétét, akik állapotát király örökölt gegerében szenved. A múlt évben műtétet végeztek rajta, amely sikerrel járt, de szeptember vége óta a betegsége egyre rosszabbodott, amíg most válságosra fordult. Az albán király családjá szombat éjszaka egy német és egy osztrák géspeccialistát is kéréttel sűrűnyileg a nagybeteg királyhoz.

A nagybeteg albán király

— A VII. kerületi hadirokkantak nagygyűlése. A hadirokkantak VII. kerületi csoportja Tabódy Tibor országgyűlési képviselő, csoportelnök vezetésével vasárnap délelőtt 11 órakor propagandaelőadást rendezett a Glória-film-színház helyiségében. Az esős idő ellenére megtelt a nézőtér rokkantakkal, ügyekkel és árvaikkal. Dr. Kecsey György és Nyáry Rezső vezetőségi tagok a rokkantak súlyos helyzetéről és sereleimről tartottak előadást és megköszönték Tabódy Tibor elnöknek fáradságtalan, őszintelen munkásságát. Tabódy Tibor bejelentette, hogy kedden délelőtt a képviselőházban napirend előtt interpellálni fog a rokkantügy ügyében, továbbá a rokkantak és hadiövegek türelmetlen helyzetét.

— Elmaradt a „Magyar Hét” vasárnapi fölvonulása. A „Magyar Hét” rendezősége ugy tervezte, hogy multheti fölvonulását vasárnap megismétli. Ezt a fölvonulást a kormányzó és a kormány tagjai az Opera erkélyéről nézték volna végig. A szakadó esőben azonban a fölvonulást nem lehetett megtartani és a reklámenetben résztvevő cégeknek a Milleniumi-oszlopnál megjelent kocsijait hazaküldték. Egyes reklámozók a rossz idő ellenére külön-külön jártak be a várost. A „Magyar Hét” egyébként vasárnap véget ért és a jövő héten a zsűri döntése alapján a különböző díjak és elismerő okiratok kiosztása fog megtörténni.

— Házasság. Selinger János és Friedman Rezső, a Hungaria Köszénbánya igazgatója házasságot kötöttek. (Mindkét külön értesítés helyett.) — Zimony Imre ny. ezredes leányát, Máriát (Rákosszentmihály), eljegyezte Csepel Alajos székfővárosi mérnök (Budapest). — László Györgyötől, László Vilmos, a László és Fekete cég betelgának leányát eljegyezte Imrői György, az Imrői és Társas cég betelgának, Klein Manó bankár fia. (Mindkét külön értesítés helyett.) — Rosenhat Brigitta és Sándor Armin vasárnap délután tartották esküvőjüket a Nagy-fuvaros-utcai templomban.

— Kenyeret rabolt két fegyveres utonálló. Meglepő rablótámadás történt szombaton késo este a Táborhegyen. Temesi István és 18 éves Emma leánya kenyeret vittek egy kaskában táborhegyi lakásukra s amikor a ház kapujához értek, hirtelen két férfi ott állék és revolvert szegtek rájuk. A megriadó nőktől a menyénylök elvették a kenyéreskosarat és a szék-mánnyal elmenekültek. A kenyérrablás tettesinek kézrekerítésére a rendőrség vasárnap megindította a nyomozást.

— A vasárnapi vendégek kifosztották a kocsmát. Egy Horthy Miklós-utj kocsmában két mulatozó vendég, Rille Mihály 25 éves pék és László Ferenc 19 éves kártyilós késo éjszaka leurranták a pincébe, ahová hozták a magukat. Amikor a kocsmát becsukták, Rillek előtörték és kirabolták a kasszát. Vasárnap mindkettőjüket elfogták és letartóztatták.

— Hindenburg elnöki fizetésének 20 százalékat a nyomor enyhítésére adja. Berlinből jelenti A Reggel tudósítója: Hindenburg elrendelte, hogy november 1-től kezdve elnöki fizetéséből 20 százalékot vonjanak le, ahogyan a kancellár és a miniszterek fizetéséből is levonnak a nyomor enyhítésének céljaira.

STEINHARDT-SZINPAD

VII, Akácia-utca 4, Rákóczi-ut sarok. Telefon: J. 429-74

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSA

október 28-án,
kedden este 7/9 órakor

VIDÁMSÁG 3 HANGULAT
ÓRÁN ÁT
KACAGÁS
Helyérték 1 pengőtől 3 pengőig
Elővetélt díj nincs. Vasárnap délutáni előadás 355 órákor teljes esti műsorral. Ölező helyekért. Villamos- és autóbussz-közlekedés a város minden pontjára!

— A takarékosagot fönt kell kezdeni! (Levél a szerkesztőhöz.) Igen tisztelt Szerkesztő ur! Az új népjóléti miniszter, Ernszt Sándor nap-nap után tanácskozik arról, hogyan lehetne megszüntetni a Társadalombiztosító deficitjét? Sokan szeretnék tudni, milyen konkrét eredményre van ezeknek az intézkedéseknek? A Társadalombiztosító kistisztviselői között nagy a nyugtalanság. Mi semmi jót nem várunk ettől az állandó, nap-nap után megújuló bizalmas anektótól, mert az a hír járja közöttünk, hogy a bajokat megint a kis tisztviselők tömeges elbocsátásával akarják orvosolni. Megint onnan akarnak elvenni, ahol nincsen és nem onnan, ahol van. Nem a nagyfizetősöket bocsátják el, hanem a kisembereket. Volna egy konkrét ajánlatunk a deficit előleges orvoslására készülő miniszter urnak: azt ajánljuk, hogy ha spórolni akarnak, bocsássák el azokat a nagyszámú alkalmazottakat, akikre nincs szükség, amióta a Társadalombiztosítónak autonómiaja van. Amíg nem volt autonómia, ezek az alelnökök ellenőrizték az egyes osztályok ügymenetét. Erre most már nincsen szükség, mert az ellenőrzést maga az autonómia végzi. Kezdjük tehát a takarékosagot, a deficit eltüntetését, a szanalást, az öt államtitkári fizetést és nyugdíjterhet jelentő fölösleges álláson. Miért kell a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének élére egy nyugalmazott helyettes államtitkár, aki két busás fizetést is huz az államkasszából. És miért akarják elvenni tőlünk az az egyet, amely nemcsak egy, hanem még csak nem is busás? Tisztelettel: (aláírások).

— Az Erdélyi-pőr „próbahülyének” tragédiája rövidesen a bíróság elé kerül. Még emlékeztet, hogy az Erdélyi-pőr főtárgyalásán a védelem orvosszakértője, dr. Kelemen Endre, asszisztensnőjén, egy fiatal hölgyt mutatta be a bíróságnak, hogy milyen a főtárgyalási barátok. A fiatal asszisztensnő, Roltstein Ilonit, aki a szerezésen Forgács Annny szerepét játszotta el az Erdélyi-pörben, röviddel e különös szereplése után a véglegesen agyonlőtte a nyíl utca, a Fővárosi Operett-színház előtt. A véglegesen, Friedrich Ferenc kereskedő letartóztatásakor az őt mutatta, hogy feltételezhetően a végzetes esett előtt is feltételezhetően jönel volt közöttük, amifol olyan önkényes állapotba jutott, hogy nem is tudta, mit eszelecszik. Friedrich mondta a pesti védelmi törvényszék fogházában letartóztatásban van s ügyében most készült el a vádirat. Miután Friedrichmann védője, dr. Sebestyén Ernő a vádirat ellen nem ad be kifogást, az ügy rövidesen főtárgyalásra kerül.

— Kedves és gyermeke meggyilkolásával gyanúsítanak egy vendéglőt. Kaposvárról jelenti A Reggel tudósítója: A somogyháshágyi csendőrség letartóztatta Tóth József 35 éves vendéglőt, mert följelentést tettek ellene, hogy kedvesét Horváth Katalint és gyermeküket megölte. Tóth József ellen Horváth Katalin gyermekletartási pört indított és ebben az ügyben mult heten lett volna a tárgyalás. A fölperes azonban nem jelent meg a járásbíró előtt és rokonai azt jelentették, hogy gyermekekével együtt eltűnt. Közvetlenül a tárgyalás után érkezett a följelentés a somogyháshágyi csendőrségre. A csendőrség tagjai kezdték a vendéglőt, aki állhatatosan tagadott. Fölásták az udvarát és a szőlőt is, minden eredmény nélkül. Bizonyíték eddig nincsen a vendéglős ellen, de a gyanúkok olyan alaposak, hogy letartóztatásba helyezték és beszállították a kaposvári ügyészség fogházába.

— Közgylűst tartott vasárnap a pesti izraelita hitközség. Vasárnap délután rendkívüli közgylűst tartott a pesti arabita hitközség Stern Samu elnökével. A közgylűs közfalkiáltással egyhangúlag választotta meg a hitközség főtákarává Eppler Sándor eddigi főtákarhelyettesét, aki meghatótt szavakkal közönte meg a választást. Az elnök bejelentette, hogy az előjáróság dr. Munkási Ernő hitközségi ügyészt érdemes munkássága elismeréséül főügyészség nevezte ki, amit a közgylűs tetszőssel vett tudomásul. Ugyanazak közfalkiáltással választotta meg rabbivá a közgylűs dr. Hevesi Ferenc székeshővári főrabbit. Foglalkozott ezután a közgylűs a hitközségi alkalmazottak szolgálati és fogynelmi szabályzataival és a nyugdíjpenziár utálasszerkesztéssel. A szolgálati szabályzat egyik legfontosabb rendelkezése, hogy ementul a hitközség alkalmazottai fogadassze, hogy ementul a hitközség megalindult élénk vitában Várkonyi Kálmán, Bernfeld Izsó, Székely Mózes és Peló Ernő vettek részt. Székely Ferenc a közgylűs elismerését fejezte ki a hitközség vezetőségének alkotó munkájáért.

— Loebe elnök vasárnap az „Anschluss” mellett és a monarchia ellen agított Bécsben. Bécsből jelenti A Reggel tudósítója: Loebe, a német birodalmi gyűlés elnöke három szocialista választógyűlésen beszélt vasárnap Bécsben, kifejtve, hogy az Anschluss egyetemes érdeke Németországnak és Ausztriának is. Különböző kísérletek történtek — mondotta — arra nézve, hogy a régi monarchiát visszaállítsák. Arra főrekszenek ugyan, hogy a régi rendszer modernebb formában keljen életre, de lényegileg ez is csak szolgai diktatura lehet. Így akarják Ausztria németeit a német köztársaságtól elszakítani, hogy egy holnaputáni király, vagy hónapri diktatura uralma alá hajtsák.

— Megjelent az első kávéházi bundatolva. Az Alagut-utca 3. számú házban lévő kávéházból vasárnap a kora reggeli órákban ellopák egy MÁV fölgyűelő télikabátját. A rendőrség a tolvajt keresi.

— Grünbaum A. Adolf női konfekció nagykereskedő (V.11, Király-utca 13. csak bent az első udvarban) egy mai hirdetésére fölhiatú kivásonk figyelmét, ahol egyes darabonként is a legolcsóbb árak mellett szerepelhet be a hölgyközség ruha, pongyola, kabát- és bundaszükségletét.

Kis pesti notesz

1. Régen okozott hír a társaságban és a közéletben olyan izgalmat, mint az, amely Marsovszky Ivor magyaróvári autóbalesetét jelentette a mult heten Budapestre. Marsovszky Ivor a budapesti társadalmi életnek egyik kimagaslóan népszerű alakja, érthető tehát az a rendkívüli részvét és aggodalom, amely a hír nyomán Budapestben keletkezett. Marsovszky, aki öt napig fekiútt a magyaróvári kórházban, most Budapestre érkezett és állapotja vasárnapra annyira javult, hogy kezelőorvosa, Ádám tanár, aki vasárnap délután átkötözte sebeit, megengedte neki, hogy néhány órára elhagyja az ágyát és fotelbe üljön. Marsovszky, bár még nagy fájdalmai vannak, kitünő hangulatban van, a barátai már látogatják, szerencse, persze, már fölkelni, de erről egyelőre szó sem lehet, mert még hetekig tartó pihenésre van szükség.

2. A Pajor-szanatóriumban a napokban megoperált László főherceget. A fiatal főhercegen föloperációt hajtották végre, amely sikerült. Ugyanitt foglaltak szobát gróf Hadik Barkóczy Endréné is, de erre a szobára már nem lesz szükség, mert a 70 éves főúr, aki súlyos tüdőgyulladásban esett keresztül, amint ezt vasárnap este környezetéből jelentik, jobban van, szombat este óta lázalan. Gróf Festetics György állapotában, aki hetek óta fekszik a János-szanatóriumban, súlyos nikotinmérgezéssel, szintén örvendetes javulás állott be, ugy, hogy rövid idő múlva elhagyja a sanatóriumot.

3. Január első felében nyílik meg Párisban a Gallerie Bonaparté-ban a párisi magyar művészek kiállítása. A kiállítás grande patronage-át De Monzie, a magyarbarát francia szenátor vállalta, aki a francia művészeti életnek igen fontos szereplője, katalógusát pedig a legtekintélyesebb párisi műkritikus, Gustave Kahn írta. A kiállítás címe: „L'Art Moderne Hongrois, Artistes de Paris” és Vérés Marcel, a párisban élő kitünő magyar festőművész rendezi.

— Harminc község kisgazdái tartottak gyűlést vasárnap Lovasberényben. Székeshővárról jelenti A Reggel tudósítója: Vasárnap délután 3 órakor Lovasberényben 30 község gazdái tartottak nagygyűlést, amelyen Simon András képviselő is megjelent. A gyűlésen ingerült kifakadások hangzottak el a gazdák részéről. Simon András nagyobb beszédben vállalta a mai gazdasági helyzetet. Koch Jakab felesült gazda az egységess gabonaméliek termelése érdekében azt a gondolatot vetette föl, hogy a községekben nagyobb területeket egyforma vetőmaggal vessenek be, Mong Ferenc lovashereji bíró a gazdák összefogását sürgette, vitéz Firányi Gábor az adórendszer bíráta, amelynek még mindig a 26 pengős buzaár az alapja. Szójár Géza gazdasági titkár föl szólalása után tíz pontból álló memorandumot fogadtak el, amelyet nagy gazdakiüldött-ség fog Mayer miniszternek átadni.

— A zalai iparosság a cseh cipőkirály ellen, Zalagegyszőrgől jelenti A Reggel tudósítója: A Zalavármegyei Ipartestület Szövetségének népes küldöttsége fölkereste Gyömöré György főispánt és a zalai iparosság nevében arra kérte, hasson oda illetékes helyen, hogy a Bata cseh cipőgyár Zalamegyében ne telepdhessék le. A főispán válaszában kijelentette, hogy a kérelmet a legmelegebben fogja pártfogolni a kormánynd.

4. A Pajor-szanatórium egyik folyosóján a krizantémek és piros rózsák valóságos erdejé kellett föl-tűnést ezen a héten; mindenki azt hitte, hogy valamelyik primadonnának szóllhat ez a rendkívüli figyelem. Az érdeklődő azonban azt a választ kapta, hogy az illető beteg, akinek ez a sok virágküldemény bókai, Nagy Márton ur. Több fölvilágosítást senki sem kapott, Megtudtuk, hogy Nagy Márton csak átűt, amely mögött Nemes Marcel rejtőzködik, a világszerte ismert mügyűtő. Nemes Marcel tüzinyeni kastélyából a hét elején egyenesen a Pajor-szanatóriumba jött, hogy Illyés tanárral megoperáltassa magát. A műtét sikerült s a beteg, akinek vesebántalmak voltak s ezuttal harmadszori műtéten esett át, vasárnap már egészen jól érezte magát. Látogatókat azonban még nem fogadhat, ezért tartózkodott inognitóban a sanatóriumban, hogy ne is tudjanak titlétéről. Illyés tanárról, aki különben nemrégiben vendége volt, elragadtatással beszél s azt mondja, az ő kedvéért a sanatóriumot épügy szívbe zárja, mint egy múzeumot...

5. Egy ismert és keresett budapesti ideggyógyász dollárban kéri a honoráriumot: egy rendelésért öt dollárt kéri a páciensétől. Miért dollárt?

6. Csütörtökön volt egy esztendeje, hogy a fiatal Horthy Miklósnak, akit a margitszigeti pólópályán lova ledobott, Ádám tanár veszélyes operációt hajtott végre, amely visszaadta a kormányzó fának egészségét. Az évfordulón Horthy Miklósné gyönyörű krizantém-koszarokat küldött Gödöllőről — valamennyit meleggung kísérőorokkal — az ősszes kezelőorvosok feleségének, közöttük természetesen Szőlősy igazgató-főorvos nevének és Ádám professzor feleségének. Nako grófnőnek is. Kuriozus véletlenséghől a csütörtöki évfordulóra esett annak a régalmazási pörnek a dátuma is, amelyben Ádám professzor rehabilitálta a bíróság és végül csütörtökön érkezett Budapestre egyévi távollét után Horthy István, a kormányzó mérnök fia Newyorkból, aki tavaly néhány nappal bátyja operációja után utazott ki Fordhoz Amerikába.

(e.z.)

— Dongoon-Tonka... Párisból jelenti A Reggel tudósítója: A párisi Pigalle-színházban szombaton volt a bemutatója Jules Romain „Dongoon-Tonka” című legújabb művének. Dongoon-Tonka egy nemlétező délamerikai város, amelyről egy francia földrajztudós képelethöl annyit ír össze, hogy egész sereg kalandoregylek oda, fezőrik és egyebek. A bankárook és tőzsdéspekulánsok figyelmét is fölkelte a dolog addig, amíg a képelethez megszűletett város a bonyodalmak szövevényein át valóságos lesz. Romain darabja 27 főbbekévébe rövid, szinte moziszerű képre oszlik és rengeteg szereplőt foglalkoztat. A színház nagy technikai készséggel, ragyogó kiállításban hozta ki a rendkívül mulajásos, néha keserűen szatirikus, máskor valóban drámaszerűen izgalmas darabot, amely a bemutatón nagy sikert aratott.

— Halálózás. Lichtenstein Alfréd herceget waldsteini kastélyában szombaton szívészűhűrés érte és a herceg rövid szenvedés után 53 éves korában meghalt. Felesége, Oettingen-Oettingen Maria Terézia hercegnő fia, leánya, valamint az osztrák és magyar arisztokrácia legtekintélyesebb családja gyászolják. — Hans Chlumberg bécsi drámaíró 32 éves korában meghalt Lipsében. A fiatal író halálát baleset okozta. — Lovag H. Pogány Béla lapszerkesztőnek, a földművelésügyi miniszterium volt sajtóírójának felesége, született Somogyi Irma, meghalt.

Nem érez Ön már az első 50 point után fáradtságot a lábaiban? Tudja Ön, hogy mozdulatainak könnyedsége befolyásolja a lökését és ez a jó játék egyik alapfeltétele?

Minden sportember, aki a magánéletben is vigyáz jó testi kondíciójára, megmondhatja Önnek, hogy a PALMA KAUCSUK-SAROK ruganyosságot és lendületet ad a testnek! (Nem is említve a sarokjavításoknál jelentkező megta-karításokat.)

Egészség, kényelem takarékosag megköveteli a PALMA KAUCSUK-SARKOT!

MAGYAR GYARTMÁNY.

Eldöntetlenül végződött az első futball-adóvita

Kray báró, a futbalszövetség dezinált elnöke és Karafiáth OTT-elnök között a sárbafulladt cseh-magyar mérkőzésen

(A Reggel tudósítójától.) A labdarugást hosszú idő óta súlyos válság sorvassza. A közönség sorai hétről-hétre ritkulnak, az adóterhek pedig egyre nyomásztóbban nehezdednek az egyesületekre. A magyar futball története fordulópontra érkezett.

Jövője csak akkor biztosítható, ha a kibírhatatlan adóterhekből az utolsó pillanatban sikerül valamit lefaragni.

Erre a nagy munkára vállalkozik Kray István báró, Drehr Imre dezinált utóda a Futbalszövetség országos elnöki székhelyében. A vasárnapi cseh-magyar „vízpólmérkőzést” együtt néztük végig Kray báróval és Karafiáth Jenővel, az Országos Testnevelési Tanács elnökével. A mérkőzésre nem érdemes sok szót vesztegetni.

Minden volt ez, csak nem futball és a hősiességen harcoló játékosok tragikumuma éppen az volt, hogy egy vízipólmérkőzés — a feneketlen sártengerben is — futbalszabályok szerint kellett lejátszani.

A közönség két pártba szakadt. Az egyik párt — és ennek volt igazán a végigkacagója a humoros jelenetekkel bőven szolgált mérkőzés, a másik párt pedig jobb ügyhöz méltó buzgalommal bosszankodott és kesergett az irrediták pályán elmaradhatatlan baklövéseken, amelyek sehogységgel tudták körpártást nyújtani az elmaradt — góllövésékről.

— Anyagi baj nincs — mondja a mérkőzés elején báró Kray —, mert

a mérkőzést eső ellen 10.000 pengőre behizosítottuk.

Ez a 10.000 pengő biztos és még adót sem kell utána fizetni...

Később megkérdezzük báró Krayt, milyen programmal veszi át a futbalszövetség országos elnökségét? Így válaszol:

— Programom rövid: csökkenteni kell a labdarugásra nehezítő adóterheket.

Ha ezt a programomat nem tudom megvalósítani, az elnökségről föltétlenül lemondok.

Mihelyt elnökké választásom bekövetkezik, megindítom a tárgyalásokat Klebelsberg kultuszminiszterrel, aki egyébként már biztosított járadékáról és támogatásáról, Wekerle pénzügyminiszterrel és a főváros vezetőivel.

A tavaszra el kell, hogy dőljön ez a kérdés, mert a mai adóterhek mellett a futball nem élhet meg.

A két legsúlyosabb teher a testnevelési adó és a vígalmi adó. Az elsőnél az a helyzet, hogy vagy törvényhozás uton kell az adót csökkenteni, vagy pedig jelentéktelen emelni kell azt az 50%-os testnevelési adóösszetételről, amelyben az OTT most részesül az egyesületek. A fővárosnál meg kell érteniük az illetékes ténylegzőknek, hogy

a futball nem vígalom, a vígalmi adót tehát teljesen és végleg törölni kell.

Mindenki elismeri, hogy a labdarugás nemzetközi viszonylatban is nagy szolgálatot tesz az országnak, ez az elismerés tehát mutatóközlék meg most is, amikor a magyar futball élet-halál kérdéséről van szó.

Karafiáth Jenő, az OTT elnöke lelkes barátja a futballnak, ezt bizonyítja az is, hogy még a vasárnapi záporban is kijött a cseh-magyar mérkőzésre. A testnevelési adó ellen indított offenzívával szemben azonban rögtön ellen-

támadásba megy át:

— Ani a testnevelési adó illeti, sokan nem tudják, hogy mindössze 40.000 pengőről van szó, a futball terhelő 80.000 pengőből 40.000 pengőt visszatérítünk az egyesületeknek.

A megmaradó 40.000 pengőből az olimpiai kiküldetés költségeit akarjuk főződni. Hogy erre szükség van, azt remélhetően mindenki belátja. A vígalmi adót azonban véleményem szerint is föltétlenül el kell törölni.

Közben a pályát borító sártengerben elkese-reddetlen gurítja egymást a huszonkét játékos. Az első pere magyar gólját több nem követi, állandó följenyünk gyümölcsöt cinyeli a sár. A színterben kölcsönként kék-fehér Hungária-trikóba bujnak a csekék; a trikóval együttjór, ugylászik, a Hungaria szerencsésje is: a második félidőben véletlen-góllal kiegyenlítetnek, kapuskor pedig még a magyar II-es büntető rugást is ártalmatlanná teszi.

— Legalább az egy-gólos győzelmet megérdemeltük volna,

— mondja báró Kray —; a magyar fiúk hősiességen küzdöttek. Ha futballi játszóhalmunk volna, a győzelem nem is maradt volna el, de hát futballról ezen a pályán szó sem lehetett...

(L. D.)

— Vasárnap gyászünnepély volt nagyatádi Szabó István sírján. Erdősokonyáról jelenti A Reggel tudósítója. Csatakos, zord időben tartotta meg vasárnap gyászünnepélyét a kisgazdapárt nagyatádi Szabó István sírjánál. Mayer János földművelésügyi miniszter, Rabincsek István és Szabó Sándor vezették a kormánypartii képviselők csoportját Erdősokonyára. Reggel kilenc órák a miniszter és a képviselők rövid látogatást tettek nagyatádi Szabó István öccsénél, majd a családdal együtt kimentek a temetőbe, ahol a zuhogó esőben többszázan jöttek össze, hogy megemlékezzenek a halotról. Halka Sándor református lelkész imája után Palacsy Dénes mondott beszédet, azt hangsúlyozva, hogy a tanítványok új erőt gyűjtenek jönnék el évről-évre vezérük sírjára. Azután Mayer miniszter helyezte el a síron a kormány koszorúját, majd Hoypál István volt nemzetgyűlési képviselő beszélt. A szónok után a járások és községek koszorúit tették le sorban a sírra.

— Egymilliódolláros alapítvány gyermekfogászati klinikára. Stockholmól jelenti A Reggel tudósítója: Mr. George Eastman, az amerikai Kodak-gyár tulajdonosa egymilliódolláros alapítványt tett gyermekfogászati klinikára létesítésére. A klinikát Stockholm városra fogja felépíteni.

— Minden pillanatban kitörhet a háború, — mondja Pershing tábornok. Newyorkból jelenti A Reggel tudósítója: Pershing tábornok, aki a világháborúban az amerikai csapatok főparancsnoka volt, a háború befejezése óta vasárnap első ízben szerepelt politikai gyűlésen. Nagy beszédet mondott, amelyben tiltakozott az erőszakolt leszerelés ellen. Már gyakran kijelentették — mondotta Pershing —, hogy a világháború az utolsó háború volt s nem lesz több háború. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy az utolsó 12 évben milyen borzalmas háborús rémek fenyegették a világot s most is minden pillanatban kitörhet a háború.

— Ön meztakaríthat naponta szemrehányásokat magának, ha gyermekeit idejekorán hozzászoktatja a mindennapos fog- és szápoláshoz Odollal. Ennek a kiváló szakorvosoktól ajánlott szájviznek fertőtlenítő hatása megóvja a gyermekeket a fogszuirt és következményeitől és egészséges, tisztán tehetően hoz létre. Az Odol az egészségesnek és az örömeik egyik forrása a gyermek életében. Minden ésszerű esupa érte!

— A „Dívat” díjnyertes rejtőnyomozgatója. A Váro Andor szerkesztésében megjelent „Dívat” című magazín rejtőnyomozgatója a következők nyertek díjakat: vílész Antal János műszaki kereskedő (Budapest, VI. Podmaniczky-utca 20), Krausz Sándor írástípusos (Dunaújváros, Népbank), Kardos István szerkesztő (VI. Terezkörút 24), Moskovits Győző (Dávos, Helios-Pensio), dr. Fábian Lajos orvos (V. Alkotmány-utca 19) és Orbán Klára (I. Horváth Miklósi-utca 15). A nyerteseknek kelte igazolás mellett Kertész Pál es. és kir. uty. szállító úrdívatüzletében (Budapest, VI. Terezkörút 12) vehetik át.

— Egymilliópengős hitelezőjével tárgyalásokat kezdett Walkó Agoston, a fizetéskeptelen nagyréseli nagybirtokos. Nagykiszársól jelenti A Reggel tudósítója: Walkó Agoston nagyréseli nagybirtokos nemrégiben jelentett fizetéskeptelenségével kapcsolatban — amint értesülünk — tárgyalások folynak a legnagyobb hitelezővel, az Angol-Magyar Bankkal. A bank két tettel, 815.000 és 277.000 pengővel szerepel a hitelezők között. A 815.000 pengős követelés amortizációs első helyű bekebelezett kölcsön, míg a 277.000 pengős második helyű bekebelezés és kezességgel van biztosítva. Most a több mint egymillió pengővel első helyen álló hitelező magaratától függ az egyesség létrejötte. Ha az Angol-Magyar Bank bizonyos ideje, legalább egy évig nem él zárlati jogával, abban az esetben a többi hitelezővel létrejöhet az egyesség, amely, hír szerint, 50%-os lesz. Ha ellenben a bank ragaszkodik a zárlathoz, abban az esetben az egyesség létrejötte elé súlyos nehézségek gördülnek. Ebben az ügyben kedden lesznek az országos hitelvédő egyesületnél az utolsó tárgyalások.

— Pesthy Pál beszámolója Győrön. Győréről jelenti telefonon A Reggel tudósítója. Vasárnap tartotta beszámolóját Pesthy Pál nyug. igazságügy-miniszter, az egyesség párt ügyvezető elnöke Győrön. Székely János leánygimnáziumi igazgató nyitotta meg a gyűlést, majd Pesthy mondotta el beszámolóbeszédét. Bejelentette, hogy a borforrástási adó csökkentése küszöbön áll és elkészíti a kormány a Közmunkavállalás megoldását is. A kartell-nyomozgatásról beszélt ezután, majd foglalkozott a fahé néprajzkőrrel. Pesthy után Kalmán Jenő képviselő szólt föl, majd Perlay György németül szolt a polgárokhoz. A gyűlés, dukai Takács Géza képviselő és dr. Ilgenc Antal szavaival ért véget.

— Autórol kommunista röpiratokat szórtaak le vasárnap a székesfehérvári országúton. Székesfehérvárról jelenti A Reggel tudósítója: Vasárnap értesítettek a székesfehérvári rendőrséget, hogy Czece és Baracska községekben egy átfutó automobilról és motorbikiktről röpiratokat szórtaak le, amelyen a kommunista párt arra hívja föl a lakosságot, hogy november 1-én vonuljon Budapestre, ahol meg fogják ismételni a szeptember 1-i tüntetést. A rendőrség a röpiratokat lefogalata és az esetle-rt értesítette a budapesti főkapitányság politikai osztályát.

— Beomlott az út és leszakadt egy balkon a vasárnapi nyári esőben. A szombat óta tartó nagy esőzés a fővárosban vasárnap több helyen jelentékeny kárt okozott. Budán, a Szent László-téren az 1. és 3. számú házak előtt a kocsit több méter hosszúságban beomlott a főváros művelői hivatalának jelzőlámpákat állított föl, hogy a veszélyes helyzet a járművek elkerüljék. A Dery-utca 11. számú ház egyik balkonján tartószerkezete az esőben meglazult és a balkon a járdára zuhant. Szerencsére az utcán senki sem járt és így baleset nem történt. Itt is a főváros mérnökei intézkedtek, hogy meggátolják az esetleges további balesetet.

— Kétezerpengős szobtolvadás történt vasárnap egy mozi előcsarnokában. Acél Márton részvényártszásági igazgató vasárnap délután feleségével a Radlusz-mozgóban végignézte Molnár Ferenc „Olimpiád”-jának előadást. Amikor a színházból távozni akart, a szofort előcsarnokban kilopták zsebéből piros börtörécskét. A tárcában 2000 pengő volt. A rendőrség a szobtolvást kézrekerítésére megindította a nyomozást.

— Osváth Ernő-emlékünnepet tartott a „Nyugat” vasárnap. Osváth Ernő halálának évfordulójának emlékünnepét rendezett a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Az emlékünnepet Kostoni János vezette, aki Osváth Ernő utolsó napjainak fölldésével megöröző portréját rajzolta meg „az élettel ma is leg-szorosabb kapcsolatban álló magyar kritikuskak”. Utolsó szavai könyvekebe futtak. Utána Móricz Zsigmond beszámolt a „Nyugat” munkájáról, majd fölolvasta Bornemisza Péter „Elektra”-ját. Babics Mihály verseket adott elő, Hommerschlag János orgonán játszott, Kósa György Bartók négy „Sírato ének”-ét adta elő. Az emlékünnepet a Kertner-Kerpely-Waldbauer-trío zárta be.

— Ford látogatása az eldnhoveni Philips-műveknél. Erdős körülmények között zajlott le a Philips-művek igazgatója szobájában a két világháru meredőlen talalkozás. Tudvalegyő, hogy az eldnhoveni Philips-gyár a Ford-művek mintájára van berendezve, ugy a termelési rendszer, mint a munkásjelölti intézmények tekintetében. Fordot az igazgatócsig cén dr. A. P. Philips üdvözölte, akinek kalauzáusa mellett mindenképp a laboratóriumokat tekintette meg. Ford csodálkozásának adott kifejezést különösen azon modern, racionális gyártási technika fölött, amellyel az általa meglátogatott üzemekben talalkozott. Ford a késő délutáni órákban a Philips-művek zenekarának hangját mellett és az egybegyűlt 30.000 fanyi munkásság lelkes ünneplése közben hagyta el a Philips-művek telepet.

MINDEN ESTE
CSODABÁR
50
kedden, november 4-én
FŐVÁROSI OPERETSZINHÁZ

Ne mulassza el megnézni a Rabbinus-t Táborival!
26 táblás ház avatta hatalmas sikerrel. **Már csak 5 napig** a fényes varietéműsor keretében **Komédia-Orfeum (Jókai-tér 10. Aut. 180-20)** 1, 2 és 3 pengős helytárc (Utalvány érvényes)

DELA LIPINSKAIJA
a világ legnagyobb dizőze
csüörtöktől.
Terezköruti Színpad
új műsorában

SZÍNHÁZ

Reggeli levél

Mondja, kedves A Reggel,

mi az újság ma reggel?

— Mindenekelőtt, — hogy az idej, igazán csodálatos, piros és arany öszelő fájdalomosan szép és ábrándosan verőfényes napjait elverte a zímankó; végérvényesen itt az ősz, az egyetlen tragikus változás a természetben...

— Nagyon nem ismerném magát, ha emögött a lírai sóhaj mögött nem volna valami pozitívabb mondani, sőt értenivaló is és különösen a „tragikus változás”-sal kapcsolatban. Nahát, csak halljuk, halljuk...

— Dicsérem élelétását, de, ó, semmi különösebb mondanivalóm nincsen. Csak eszembe jut, hogy a múlt héten egy társaságban föl-sorolták azokat a válásokat, amelyek az induló szezonnal együtt indultak meg. (Természetesen ugyanezzel társaságbeli cselekre gondolok, szegény embereknek egyéb gondjuk van...)

— Nos?

— Igen. Hát: nyugtalanok az emberek, ur-júk egymást és valóban, ha visszagondolok azokra a házasságokra, amelyeket csak az én tudomásom szerint a háború után kötöttek, kevés olyat tudnék föl-sorolni, amely nem bomlott volna már föl, vagy ne volna éppen föl-bomlóban, vagy amelyért tűzbe mernék tenni a kezemet, hogy nem fog föl-bomolni soha. Es ennek igen mély oka van.

— Na ne mondja. Hát csak halljuk ezeket az okokat.

— Kérem. Hozzáteszem azonban, hogy ez az én téridám, az is lehet tehát, hogy nincs is igazam. Az én fölfogásom szerint a háború után egy új világgondolat keletkezett (— az emberek szabadabban, boldogabban akar-nak élni —) s a formák — a régiék maradtak. A nő a háborúalatti egyedüllet ellenőrzetlen-ségében föl-szabadult valahogy (sajnos, tudjuk, hogy nem a legideálisabb értelemben) s a fér-fiak ezt természetesen nem akarják akcep-tálni. Nem akarják akceptálni a házasságot abban az új modern formájában, ahogy azt Madame 1930 — rengeteg joggal és szabadsá-gal s minimális kötelességekkel — elképze-li. A helyzet tehát az, hogy az új női tipushoz a férfiak kéne valahogy hozzáadomolni (leszámolni, megalkudni az új helyzettel), mert az új nőt a régi, hosszuhajú rabszolgaságba, szemérmességbe, tartózkodásba (majdnem azt az avult szót is leírta, hogy tisztességbe) visszaterrorizálni — gondolom: egy a lehet- lenséggel. Sajnos azonban, az sem valószerű, hogy a férfiak az új helyzetre beletörődjenek, eddig legalább is nem törődtek bele! Innét van aztán, hogy — egyik házasság a másik után robban föl, mint a dinamitpatron s darabokra tépve hullanak férj és feleség lábai elé az el-szakíthatatlannak hitt kötelékek...

— Érdekes.

— Az objektívitás nevében: nagy szerepet játszanak a házasságok elpusztulásában az anyagi okok is. A férfi tünkre megy, elveszti a vagyont, az új típusú asszony pedig, aki a heroizmust, kitartást, hűséget, becsületet szoli-daritást csak hírből, az igazi szerelmet pedig csak Dekobrából, a Váci-utcai korzótól és a Vogue-ból ismeri, egyszerűen nem nyugszik bele a megváltozott helyzetbe és nekiesik az életnek: narkotizálni akarja magát. Raut, zsúr, bár, autópárti, éjszakázás, férj nélkül, ismerős fiatalemberekkel — „jogom van élni a magam életét” fölkiáltással... A vége persze: válás. Mert még nem tudják, hogy a mesebeli herceg az aranyhíntával (színtlen) elesett a háborúban és nem jöhet (lehetőleg már más-nap) értük guémántos ruhában, fehér táltosok-kal, akarom mondani — nyolccilinderessel... Ez a szerény megjegyzésem arra a tizenegy mondanivaló hírré, amelyet egy finom kis asszonyka, aki, saját bevallása szerint, „csak azért nem válik, mert az csak még rosszabb volna, mint a jelenlegi állapota”, — a napok-ban egy szentimentális pillanatában irigykedve föl-sorolt nekem...

— Ejnye, ejnye, maga mord ember. Eppen én is azon gondolkotom pedig, hogy...

— Hát csak rajta. De előbb azért nézze meg Bónyi Adorján szép, tiszta darabját a Kamarában. A Tasnády Ilona fájdalomosan szelíd, halk figurájában legalább színpadon fogja

láthatni még azt az asszonytipust, amelyhez maguk oly ritkán hasonlítanak már. A renge-teg kozmopolita téma és mondanivaló transz-parenc-villódzásában szemnek, szívnek egy-aránt jölesz ez az egyszerű s oly üdítő, friss és naív író, aki agyafut trükkök, lelki salto-mortalék és az a perszük moiré-szellemesség helyett, a lélek drága, melykék bársonyba öltözött figuráit s nem a varieté éjjel után kihunyó lángjait gyújtja föl nekünk, de a szív fároszait, amelyek lángja nemcsak világít, de éget is.

— Szép lehet.

— Ez a darab: „Az elcsérelt ember”, a közel-múltban gyökerező, még oly fájó és élő remimneciával, sőt azok dacára is, kicsit irodalmi és történelmi dokumentuma lesz korunknak. — fölfogásában, uri gyöngédségében és izlésében pedig egy kis porzeme nemzeti irodalmunknak. Hadifogolytörténet, amely azonban már idehaza játszik, az új élet küsz-bén; egy kicsit a férfi tragédiája s megoldá-sában olyan tragikus groteszk, amilyen az életünk immár tíz-husz esztendeje. A színpadi siker tilka és lehetősége az első föl-vonás expozíciójában van eldöve: hogy elhiszi-e a publikum az írónak a személyesrét. S majd-nem azt mondatnám, hogy ez sikerült leg-jobbán. Kiss Ferenc remek maszkja, tragikus passzívítása játékbán és hangban egyaránt (egészén a harmadik föl-vonásbeli hírtelen és teljességgel föl-szeles tiradizáltság), nagyban segít a szerző szándékait. Tasnády szerencsés és rokonszenves alakításáról már szóltam; Mátray Erzsébet jellemzően léha (már mai érte-lemben volt és főntebb is pertraktált), jukker dámácskája, Ligeti Juliska hárszékendő-meleg édesanyfiguráját és Gömör Vilma karrikat-uráját ismerem cenzem el. Külön emelem ki a nemrég fölített Hosszu Zoltán dermesztően élő alakítását egy tisztiszolga szerepében és Rózsahegy Kálmán gazdag kedélyének verpe-léti-zú, tajtszin, vidéki pernahajderét. Minden mozdulata, szava, szemvillandása viharos de-rültséget keltett. Vízváry Mariska — sehoggy-sem tudott a szívhöz férközni. Ez a nagy színésznő, akinek szereplése mindig külön személyes örömmel, mintha valamely démoni színt vegyített volna belé a másik édesany-nak pedig oly megrázóan komplikáltan figu-rájába s ez megzavart, hogy a végén már játéka őszinteségében sem tudtam hinni... Stella és Juhász egészen töltötték ki az együttelt, két kisebb szerepet Vitéz és Bársony Erzsébet akadémiai növendék játszottak...

— Az elmúlt héten nem is volt több premier, ugyebár?

— Nem. Ezen a héten viszont a „Friderika” bemutatásával kapcsolatban a Király-Színház-ban lesz ünnepély és minden valószínűség szeri-nt bemutatják végre a betiltás ellenére is a „Kis Katalin”-t, amely körül a fejfájdító komplikációk egész tömege keletkezett már az utóbbi időben...

— Tant de bruit pour une petite Catherine... — Várjuk meg a nyolcórás vonatot, hátha a „Petite Catherine”, akiről még most sem tud-juk biztosan, hogy Daya művésznő lesz-e, acagy Palotás kisasszony, tényleg olyan el-ragadó teremtés, mint amilyennek papája, Savoír ur hiszi és kérői, a Magyar Színház igazgatói látják. Mert aligha volnának bele olyan szerelmesek, különben, mint amilye-nek...

— Még egy kérdés. Mondja, volt már az új Royal Orfeumban?

— Eppen tegnap este.

— S milyen?

— Nem szabad elfelejteni, hogy — bár-milyen komikusan hangozzék is — de Buda-pest egyetlen varietéjének nem volt publi-kuma; az új Royal Orfeumnak tehát előbb publikumot kellett verbuválnia. Ez, a példát-lanul olcsó helydrakkal sikerült. Ami már most a varietészámok nivóját illeti, csak annyit mondatok, hogy dacára a régi Royal

Orfeum negyedére leszállított helyárainak, ugyszólván alig találtam különbséget a régi és az új Royal Orfeum között. Kende Máriá-nak hallottam még egy hatóság dízőszámát... — Oh, ah, óh! Számíthatunk ma még egy kis fölvidulásra is?

— Szórol-szóra közlöm azt a beszélgetést, amely két grófnő között folyt le a Károlyi-Haugwitz-eszkövön, a zsufolt plébániatemplom-ban, a szertartás után, kijelölés után:

— Az egyik: Igen, kérlek, a leghatározottabban ál-lítom, kitűnő forrásból tudom: vátnak.

— A másik: Nem, de hát az lehetetlen. Amikor ilyen nehezen lehettek csak egymásé... Tu ne te trompes pas, chérie?

— Az egyik: Meis non. Ő újból el fog utazni s ezalatt fog leajlani az egész. Most tárgyalnak az anya-giakról...

— A másik: Je suis stupéfaite... És miért?

— Az egyik: C'est „maman”, qui en est cause...

* Molnár „Olympia”-filmje nagy sikert arat Budapesten. Vitéz Korács kapitány s a fenső-ges Olympia érdekesfeszítő szerelmi bonyodalma újabb sikerek állomására érkezett. Molnár Ferenc színjátékának hangos filmváltozatát nem győzi megpattolni a budapesti közönség. Rég nem aratot „talkie” ily ézsante, nagy sikert, mint a Rádium-Metro-színház pár nap-pal előzött bemutatott „Olympia”-ja. Ez az Amerikában főkétesbe készült, német szövegű „Olympia” elragadja a nézől játékba, rendezése, filmszerűsége s egyben drámaisága együttes művészetével.

* Evadnyitó filharmónikus főpróba. A hang-versenyedényt nálunk a filharmónikusok nyil-ják meg hivatalosan, akik az idén hat bérlet-en tartott estjüket az Operaházban, a főpró-bákat pedig a Zeneművészeti Főiskolán ren-dezik, s az elővett tanúsága szerint az opera-látogató közönség sorában is hódítottak. Idei műsorukon számos magyar szerző szerepel. Az első hangversenyen kettő is: Siklós Albert, a Zeneművészeti Főiskola tanára és Szántó Ti-cadar, a briliáns zongoravirtuóz és zene-szerző. Siklósnak egy régi egyházi dallamra szerzett, eredetileg orgonára megirt és utóbb zenekarra hangszerelt kompozíciója, „Korál-előjáték, fantázia és fuga” csak mesterszégbeli műhelytitkokat tár föl rutinnal és szolid do-logi készséggel, de a szabadon szárnyaló, nem esupán címszerinti „fantáziával” adósunk ma-rad. Szántó harmadik szívtje, amely a pro-gram szerint a katonaletből visz három zene-képet orkeszterpalettára, az orientális exoti-kumokat fűszerez a modern hangszereles minden hatásos eszközével, ugyanazon eredeti formanyelven, mint nagysikerű operájában, a „Taifun”-ban. A hangverseny élménye azon-ban nem a műsornak, hanem a műsorvalto-zásnak köszönhető. A hírtelenül megbete-gedt közölna, Rubinstein Erna hegedűművésznő helyébe ugyanis Dohnányi Ernő ugrott be Mozart G-dur versenyművével, a zenekart a zongora mellől vezényelve. Tökéletes lelki föl-klódás, bensőséges, minden rezdülésre reagáló árnyalás, egymás gondolatának szinte már a hangok mögötti megjelése s ennek a szellemi vibrációnak maradéknélküli fültárasa jelle-mezte a vezényelő zongoraművésznék és egybít-tesének teljesítményét. S ugyanez a sugárzó erő áradt a műsort befejező „Sors” szimfónia-ból is... (V. M.)

VIGSZÍNHÁZ

Október 27. hétfő **A jó tündér**

28. kedd **A szent láng**

29. szerda **A jó tündér**

30. csütörtök **A szent láng**

31. péntek **A jó tündér**

November 1. szombat **A jó tündér**

2. vasárnap d. e.: Mackó urfi kalandjal d. e.: Takács Allice **A jó tündér**

3. hétfő **A jó tündér**

FEDÁK SÁRI
Andrássy-uti Színház

AMIRŐL MINDENKI BESZÉL

A HEV-bizottság, amelyet a helyiérdekű vasút ügyében küldtek ki, ma kezdi meg tanácskozásait *Kozma Jenő* elnökelete alatt, hogy az eladói érdekeltség újonnan megfelelt ajánlatát letárgyalja. Az új ajánlat tudvalevően 15%-kal lett olcsóbb a régiénél. Az eladói érdekeltség a részvények 100%-ának vételárát most már 25 1/2 millióban állapítja meg: 2 1/2 milliót enged a régi árból. Amint *A Reggel* értesül, a bizottság tagjait ez az ajánlás sem tette fogékonnyá az ajánlat elfogadására iránt, mert nyilvánvalóan tartják, hogy minden visszautasítás után egyre olcsóbb ajánlatokhoz fognak jutni és a végén a mai megfoltozott ajánlat feléért, sőt negyedéért is kezükbe jut a vállalat, amelyre végül ugysem lehet más verő, csak a főváros. A bizottságnak a közhangulattal is számolni kell, amely szintén nem telkesedik a megváltás gondolatáért és sehogyan sem tudja megérteni, hogy éppen ezekben a nehéz időkben volna szükség a HEV megvételére. Amikor a téli munkanélküliség fenyegető réme a küszöbünkön áll és amikor minden garasunkra szükség van, hogy a köznyomorúságon segítsünk, nem értek, miért kellene éppen most milliókat átadni a HEV megváltására? Tegyük el jobb időkre! Addig olcsóbb lesz. Nyugodtak lehetnek, senki sem kapja el az orruk elől.

A cseh gabonamonopólium ügyében, amint *A Reggel* prágai tudósítója jelenti, hirtelen fordulat állott be. Kormánykörökben elhatározták, hogy a már kész javaslatot, amely a gabonamonopólium bevezetésére vonatkozott, bizonytalan időre visszavonják, mert előbb más agrártervezetek hatását akarják kipróbálni.

A családi házak építésére vonatkozó törvényjavaslat esztőtörői pénzügyi bizottsági tárgyalásán a pénzügyminiszter tudvalevően olyan kijelentést tett, hogy a már kiadott végrehajtási utasítás szerint az építési kölcsönt nemcsak tisztelték, de mindenki igénybe veheti, aki a föltételeknek meg tud felelni. Az építőparasság körében erős mozgalom folyik, hogy a kölcsön igénybevehetőségének ez a kiterjesztése ne csak a végrehajtási utasításban, hanem magában a törvényben is garanciát nyerjen, amit azzal indokolnak, hogy a 30 millió kölcsönt a közalkalmazottak amúgy sem fogják kimeríteni s hogy a városokban nagyon sok kereskedő, iparos és szabadpályán működő ember van, aki építetni szeretne, meg is van a hozzá való pénz s legfeljebb 30-40%-os pótlásra volna még szüksége, amelyet azonban a pénzügyminiszter csak két-három évi lejáratra adnak és így lehetetlen számukra az építkezés.

A kormány esziamakciójának alapja az az ajánlat, amelyet a bányások a napokban a miniszteriumnak adtak. Ez az ajánlat, amint *A Reggel* értesül, abban áll, hogy az árak 5%-kal lesznek alacsonyabbak a lekötés napján, mint amiók az ugyanazon napon érvényes nagykereskedői árak. Az ajánlat egyelőre ötvenezer pár eszámára szól és az akció befejezését február végére teszi. A gyárosok kizárólag krupontalpakra és zsíros felsőbőrökre tettek ajánlatot oly módon, hogy ezek kizárólag a kereskedelem útján kerülnek forgalomba és csakis a kisipar által készíthetők el. Minden bőrről föl lesz tüntetve az akció jele, továbbá az az ár, amelyet a kiskereskedőnek fizetni kell. A rendez árakból a bányásokok kilogrammonként 1 pengő 52 fillért, a kiskereskedők

pedig 90 fillért engednek, úgy hogy a csizma 22.50, 23 pengőbe kerül.

Az osztrák agrárhitel ügyében, amint *A Reggel* berlini tudósítója jelenti, egy német-holland-amerikai konzorcium és az osztrák agrártestületek között tárgyalások indultak három millió dollár összegű hitel ügyében, amelyet az osztrák mezőgazdasági válság enyhítésére bocsátának rendelkezésre. Ezek a tárgyalások nyilván arra a hitelre vonatkoznak, amelyet az osztrák parlament 96 millió schilling erejéig megszavazott s amelynek felét még ebben az évben, a másik felét pedig 1931 tavaszán akarták fölvenni.

Az Investment Trust megalakítására vonatkozó tárgyalásokat e hét folyamán is folytatják, de most már nem a bankok közt folyóak a megbeszélések, hanem a bankok és a pénzügyminiszterium között. A bankok azt kívánják, hogy a miniszterium teljes adómentességet engedélyezzen abban a formában, mint aminőben az ilyenemű intézmények külföldön, többek közt például Luxemburgban, vagy Svájcban részesülnek. Ha a miniszter ezt az adómentességet, amire egyébként megvan a hajlandósága, megadja, akkor az első magyar Investment Trust megalakulásának alig lesz már további akadályai.

A szesztermelési keret fölemelése tárgyában a „Hivatatos Lap” ma teszi közzé a pénzügyminiszter rendelkezését, amely szerint az 1930-31-iki időszakban a fogyasztási adó alá eső szeszfűzésekben termelhető és 240.000 hektolitert meghaladó üssztermelési keretet 90.000 hektolitertel fölemelik.

A régi magyar papír- és aranyjárdék valorizálása még mindig veszedelmes függő kérdése az országnak, hiszen papírjárdékok után a hitelezők hatszázalékos valorizációt követelnek, ami ezeröttszázmilliárd papírkorona járadékterhet után számítva, nem kevesebb, mint kilencvenmillió aranykorona utabbi megterhelést jelentené a magyar állam kincstárának. A járadékkonferencia, amely e hét folyamán ült ismét össze Párisban, három járadék kérdésével, az arany-, ezüst- és papírjárdék problémájával foglalkozik, vagyis azzal, hogy miként történjen ezek valorizációja. A papírjárdék kérdése úgy áll, hogy a trianoni szerződés értelmében jogunk van 12.500 korona régi címletre egy pengő értékű új címletet adni, de amely jogunkat nem is vesszük igénybe, hanem készek vagyunk 1500 milliárd papírkorona értékű járadékterhet után 3%-os valorizációt megfontolt tárgyává tenni. A hitelezők azonban nincsenek megelégedve ezzel, hanem hat százalékot kérnek. A második kérdés, az aranyjárdék valorizáció kérdése, amelyre névze a hitelező országok a mai 32 és 72 százalékos kulcsot föl akarják emelni és az örökös járadékokat 75 éves törlesztéses járadékká akarják átváltoztatni, ami szintén 12 milliópengős megterhelést jelentene számunkra. A kormány a kulcs fölemeléséről hajlandó tárgyalni, de a törlesztéses járadékká való átalakítást elutasította. — Látnivaló, hogy a hitelező országok és a magyar állapott körül ma is erős ellentétek vannak, de mert senki sem kötelezhet bennünket arra, hogy olyan terheket vállaljunk, amelyeket még a különben is vezetés bekeszerződés sem követelt tőlünk, nyilvánvaló, hogy a hitelező

államok is megértik majd, hogy minden bőrt mégsem lehet éppen Magyarországról lehozni. A párisi konferencia nyilván ezzel a belátással fog végződni és akkor van kilátás a meg egyezésre. Ha ez a belátás most sem érik ki, marad minden a régién.

Magyarország helye a nap alatt címen tartott előadást Sós Endre a Balassagyarmati Kereskedők Egyesületében s nagy tetszés mellett fejtegette azt a kérdést, hogy mikép alakult volna külkereskedelmi politikánk, ha diplomaták helyett kereskedők lépeiselték volna külföldön az országot, majd a kormány adópolitikáját bírálta s rámutatott arra, hogy míg Amerika egyharmaddal, Franciaország 20%-kal csökkentette az adókat, nálunk az adócsökkentés még elvben is sokkal kisebb mértékben történt.

A pénzügyminiszter a bankokkal tárgyalásokat kezdett hatvan-hetvenmillió pengő kölcsön fölvételére

(*A Reggel* tudósítójától) A miniszterelnök minapi egypárti beszédében kijelentette, hogy a nagy kölcsönre december előtt nem lehet számítani. Pénzügyi körökben a miniszterelnöknek ezt a terminust is rövidnek tartják s általános az a vélemény, hogy

a tavasz előtt sem kerül sor az államkölcsön fölvételére.

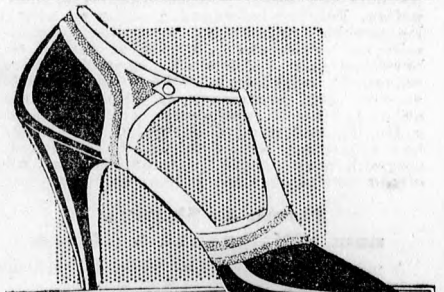
Ilyen körülmények közt természetesen nincs más megoldás, mint függőkölcsön fölvétele, amelyre névze a hazai pénzügyminiszter hajlandóságot mutatnak. Az előlegesről kölcsön ügyében már meg is indultak a tárgyalások a pénzügyminiszter és a bankok között, amelyek természetesen még csak kezdeti stádiumban vannak s egyelőre csak a nyújtandó kölcsön összegére vonatkoznak. Ez az összeg minden jel szerint nem fogja meghaladni a 60-70 milliót, mert a pénzügyi kormány azt hiszi, hogy ennyi elég lesz a tervezett investíciókra addig, amíg a nagy kölcsönt megkapjuk.

Az állami kölcsön fölvételét a főváros beharuzási kölcsönének megoldása fogja megelőzni.

Ismeretes, hogy a körülbelül 120 milliópengős kölcsön ügyében Reményi-Schneller, a Fővárosi Takarékpénztár vezérigazgatója tárgyalt Londonban és

a fölvétel idejét márciusra teszi,

illetve akkorra várja a pénzpiac helyzetének olyan kialakulását, amely a fölvételre alkalmasná válik.

Fenyves-cipők 50% kedvezménnyel!

Hétfőn, Kedden és Szerdán — csak ezen a 3 napon —

bármely cipő vásárlásánál eddigi jutányos árak fenntartása mellett minden **1 pengőst 1.50 P**

értékben fogadunk el. — A kiváló Fenyves-cipőket óhajtjuk még ismeretebbé tenni, azért hozzuk meg ezen súlyos áldozatot.

FENYVES

Calvin-tér 7 Vármház-körút 6

Hócipők, Sárccipők, Gumicsizmák és Házicipőkre szintén vonatkozik ezen kedvezmény

Minden este 1/2 9 órakor

A GYÖNGE NEM

Bourdet remekműve.
A legszenzációsabb vigjáték.
A legdrágább hely
5 pengő

MAGYAR SZINHÁZ

VASÁRNAPI SPORT

Zuhogó esőben, feneketlen sártengerben eldöntetlenül végződött a magyar-cseh válogatott mérkőzés

Az első perc magyar gólját a második féldő elején egyenlítették ki a szerencsés csehek. Ticska lötte a magyar gólt, Barátky tizenegyesét Planicka kivédte Mandl és Skvarek helyett Kronenberger és Hirzer játszott

Magyarország-Csehszlovákia 1:1 (1:0)

(A Reggel tudósítójától.) Magyarország-Csehszlovákia futballmérkőzést hirdetett a plakátok elmosódó szövege, de ami vasárnap kora délután a Hungária-uti pályán futball címen történt, az legfőbb látványosságnak volt jó, sportélvezetnek semmiesetre sem. Ilyen a magyar balszerencse. Sikerült összedolgozni egy jó válogatott csapatot, amely százaz tőlön elsőrendű győzelmi esélyekkel startolhatott volna, erre az történik, hogy másfél napig zuhog az eső, úgy, hogy a futballpályát elborító sártengerből csak a kapuk látszanak ki.

Utolsója Noé korában festhettek ilyen özönvízes állapotban a futballpályák.

A Hungária-uti pálya talaját annyira fölzártatta a szakadatlanul ömlő záporosodó, hogy vasárnap nem lehetett szó redlis játékról. A mérkőzést mégis meg kellett tartani, noha a magyar csapat ki volt téve annak, hogy ilyen lehetetlen pályán nem fog realisan végződni a játék.

Bajnoki mérkőzésre okvetlenül alkalmatlanak nyilvánították volna a pályát, de válogatott mérkőzés, az más.

A csehek kedden már Prágában játszanak válogatott mérkőzést és így még gondolni sem lehetett arra, hogy egy-két nappal elhalasszák a mérkőzést. A „vízfutball”-mérkőzés helyszíne és lefolyása nem volt mindennapi látvány. A pálya különálló sziget volt, mert a körökörül vezető futópályán husz centiméter magasságban állott a víz. Odabent fencellen, cuppogó sár végcsévéig.

Ilyen pocsolóban természetesen nem lehet komolyan futbalozni.

A labda alig ugrik és kiszámíthatatlan, merre pattan. Folyton beleszagad a sárba és néha a legnagyobb erőfeszítéssel sem lehet néhány méterrel odábbmenni. A magyar futball történetében már szerepelnek hasonlóan sáros válogatott mérkőzések. Néhány évvel ezelőtt az olaszokkal játszottunk az Üllői-uti pályán, akkor is 1:1 volt az eredmény, egy ízben pedig a Hungária-uton az osztrákokkal 5:5 arányban végeztünk. Nem tulozunk, ha sietünk lesgözenni, hogy ennél rosszabb pályán még aligha játszottak ilyen fontos mérkőzést.

Mandl és Skvarek nem vállalkoznak a játékra

A mérkőzés előtt két lemondást kellett tudomásul vennie a szövetségi kapitánynak.

Skvarek rossz térdével nem vállalhatta a játékot ilyen talajon. Mandl pedig szurást érzett a hátában és ezért mondott le.

Dr. Máriássy Lajos a Budapestre rendelt Telekőrc gondolt elsősorban, de a finom technikájú debreceni csatárt természetesen nem merete ilyen körülmények között beállítani a csapatba. Nem maradt más hátra, mint azt a megoldást választani, hogy Steiner lesz a center, balösszekötőt pedig Hirzer fog játszani. A tartalékhtvéd, Kronenberger szerepeltetés adva volt. A játékosok taktikai tanácsokat hőven kaptak és ¼ óraor futottak ki a pályára, ahol a rossz idő miatt mindössze 10.000 néző gyűlt egybe. Az eső szakadatlanul ömlött és a viharos szél valószínűleg hullámokat vert a víz fölé. A közönség a tribünök alatt szorongott és a körlepésők — ami válogatott mérkőzésen aligha fordult elő — üresen maradtak.

Ezen a pályán óriási föladat volt 90 percig futbalozni és bíraskodni.

A két csapat 22 játékosra és a bíró mindenekelőtt ezért a gigászi munkáért érdemli az első

Sok szakmában

Jártas, némethen is perfokt, vezetőállásokat betöltött, mérlegképes legelőrangú adminisztrátor, reprezentatív, talantumos szervező és üzletszerű egész-vagy félnapos állást vagy magyszabású képviselőt keres legprímábi referendáknál. Cim: L. K. VIII. Röck: Szilárd-utca harmincegy. első emelet hat.

clismerést. Érdekes, hogy a mérkőzés ennyi gátló körülmény ellenére is végig erős iramban folyt le. Ez az újfajta futball is hozott rengeteg érdekességet.

Kevés szerencsével megnyerhettük volna a mérkőzést

Ugy indult a játék, hogy biztosan fogunk győzni és akár több góllal is megverjük a félelmetes csehszlovák válogatottat. Már az első percben megszereztük a vezető gólt. A tribün tombolt örömben és mindenki varázslásra elfelejtette azt a rengeteg bosszuságot, amit az idő okozott.

Az első 45 percben jóformán végig a magyar csapat támadott.

Jól ment a játék a magyar fluknak és ha kis szerencsénk van, ebben a féldőben akár három gólt is lőhettünk volna. Meg kellett elégednünk 1:0-ás féldővel és a szünetben boldog reménykedéssel vártuk a további magyar gólokat. Ehelyett azonban gyászos háromnegyed óra következett.

A magyar kapus sulyos hibájából már a harmadik percben megszerezték a csehek a kiegyenlítő gólt.

Mintha kieserítették volna a két csapatot, úgy játszottak ezután. A csehek följavultak, a magyarok letörték — és a közönség bosszankodott. Rádásul

kihaszánlatlanul hagyunk egy tizenegyeset is.

Ha még hozzávesszük, hogy a mérkőzés folyamán a magyar csapat hat kornert is rugott és a csehek egyetlen egyet sem, úgy meg kell állapítanunk, hogy ez a mérkőzés a magyar csapat megérdemelten nyerte volna meg — ha nincs akkora balszerencséje. Szídhajtuk a balszerencsénket, de ugyanakkor nem tagadhatjuk le, hogy a második féldőben a magyar csapat annyira visszaesett, hogy a végén még az 1:1-es eredménynek is örülnünk kellett. Ez a talaj rettenetes rombolást vitt véghez. Mi veszített a közönség is, hogy nem láthatta csatáraink nagyszerű összjátékát és ehelyett kénytelen volt az ezen a talajon egyedül lehetséges csapkodó futball meglégedni. Sokat jelentett a csehek sulyfolyása. A közelharcban a második féldőben rendre a magyar játékosok maradtak alul. Elég volt a leggyöngébb lökés, hogy egy játékos (legtöbbször magyar) tíz métert eszszon végig a pályán. Meg kell tehát elégednünk ezzel az eredménnyel, mert nem a magyar csapat az oka a félsikernek, hanem kizárólag az idő és a balszerencse.

Csak a háttvédek és Lyka játszottak mindvégig egyenletesen jól

A magyar csapat játéka két részre tagolható. Az első féldőben kitűnően ment minden, a másodikban alig sikerült valami. Eleinte még a tartalékos csatársorunk is jól dolgozott. Ströck, Barátky és Steiner a mezőnyben gyakran elsőrangú dolgokat produkáltak. A magyar csapatban végig egyenletesen jól csak

Török, Lyka és talán még Kronenberger dolgozott. Török volt az egyetlen újone, mégis olyan okosan játszott és annyira tudta, hogy ezen a pályán miképpen kell játszani, hogy a

Első perc: 1:0-ra vezetünk

Elsőnek a csehszlovák csapat jelenik meg a pálya szélén. A játékosok itádon visszahökölnek a hatalmas vízföldegről. A futópályán

széles és mély folyó hömpölyög,

nyg, hogy két padot állítottak föl, amelyen keresztül balanszírozva kellett megközelíteni a pálya belsejét. A piros-fehér dresszes hatalmastermetű cseh játékosok átlépergetnek a deszkahídon és ekkor már érkezik is a magyar csapat, de nem a megszokott meggyipros dresszben, hanem nemzetiszíni esikkal díszített fehér szvetterben. A közönség nagyobb-

legnagyobb dicsőretét érdemli. Nem szégyelte magát tacesra rugni a labdát, ha nehéz helyzetben volt, de mindig óvakodott attól, hogy könnyelműen kockáztasson valamit. Lyka volt az egyetlen fődőzet, aki a második féldőben is tudott jó labdákat adni a csatársornak. Kléber az első féldőben még ragyogtatta kivételes játéktelligenciáját, azután azonban az örökös sártaposás kifulladásította. Berkessy szorgalmasan dolgozott, passzai gyakran neki sem sikerültek.

Fehér a kapuban végzetesen hibázott,

amikor kifutása alkalmából kiejtette a labdát. Ebből lett a gól, mégis tekintetbe kell venni, hogy a víz, sáros labda könnyen kiszuszhat a kapus kezéből, amint az egy ízben a sokkal nagyobbbíró Planickánál is előfordult.

A csatársorban Ströck volt a legjobb.

Különösen pompás és használható kornereivel volt nagy sikere. Ticska, akiben a legnagyobb bizalom összpontosult, nem volt képes ezen a talajon jól játszani. Igaz, hogy vele szemben Vodicka állott, a csehek legjobb embere, aki mellett alig mozdulhatott meg. Hirzer nem felelt meg, elsősorban azért, mert tulsokáig tartotta magát a labdát, ahelyett, hogy azonnal passzolt volna. Steiner csak egészen az elején játszott jól. Ekkor volt néhány váratlan lövése. Később kihagyta a mérkőzés legnagyobb góllhelyzetét, a második féldőben pedig már teljesen elünt. Barátky nagyszerűen kezdett. Energiája azonban nem volt elég a sikerhez. A II-esnél gondolkozás nélkül rugott, de ez nem is az ő hibája. A tizenegyet Hirzernek kellett volna rugni, aki a Hungáriában is a legjobb II-es lövő.

Vodicka, Planicka és Novak voltak a csehek legjobbjai

A csehek okosan osztották be erejüket. Az első féldőben védelemre rendezkedtek be és csak a második féldőben fektették bele igazán a játékba, kihaszánlva azt az előnyt, hogy ekkor a szél a magyarok szemébe csapkodta az esőt. Planicka néhány pompás védést mutatott, de az első féldőben ő is hibázott, hogy abból gól nem lett, az a privát szerencséje. A háttvédek közül Novak volt a jobbik, de Burger is kitűnően dolgozott.

A halvesor legjobb embere a jobboldalon Vodicka volt.

Páratlan munkabírással és okos helyezkedéssel tette Ticskát ártalmatlanná. Simperski nehezen meledgett bele, de azután Ströckkel együtt megfelelt. A csatársorban a félelmetes híri Svobodának szerencsénkre csak a mezőnyben ment a játék. Soltys tetszett a legjobban, gólya szemfűességének köszönhető. A balszárny nem sok „vizet” zavart. Silny sokat faultott, Fait pedig nem igazolta a csehek bizalmát.

A bíró,

a kölni Bauwens doktor gyakori vendége Budapestnek. Egyik tekindebb bírója a világunk. Ezáltal nehéz helyzete volt, mert a csusz-palyán alig lehetett követni a játék menetét. Csinált néhány hibát, de hogy nem rosszakarató, azt bebizonyította akkor, amikor a tizenegyet megítélte a javunkra. Máskor is szívesen látott vendége lesz Budapestnek.

része még nem tudta a csapatösszeállítás változásait és megiepvé látja, hogy

Mandl helyett Kronenberger, Skvarek helyett Hirzer jött ki.

Megjelenik a bíró is, akit nagy taps fogad. Dr. Bauwens nagyon népszerű Budapestben. A csapatok fölállanak.

Magyarország: Fehér—Kronenberger, Török—Lyka, Kléber, Berkessy—Ströck, Barátky, Steiner, Hirzer, Ticska.

Csehszlovákia: Planicka—Burger, Novak—Vodicka, Simpersky, Srbeck—Junek, Soltys, Svoboda, Silny, Fait.

Mínta nem is volna feneketlen sár a pályán, *olyan lendülettel kezd a két csapat.* Először a csehek támadnak, de Török szerel. *Előreud, majd Barátkyhoz kerül a labda, aki fordulásból pompásan szökteti Ströcköt.* A szélső lefut, magasan centeréz, Steiner nem éri el fejével a labdát, amely Tieskához kerül.

Tieska leállítja a labdát és tizenegy méterről éles lapos gölt lő az ellenkező sarkába. 1:0-ra vezet Magyarország az 1. percben.

Óriási üdvözlésgazdagja a gyors sikerét. A közönséget és a csapatot egyaránt fölvilágnyozza a váratlan eredmény. Ujrakezdés után ismét a magyar csapat támad. *Óriási tempót diktál a magyar együttes és jól bírják a sarat is.* A csehszlovákok ezzel szemben eszszkálnak és alig tudnak megállni a lábukon. A csatársoruk azonnal elveszti a labdát, ha megkapja. *Okosan játszanak a magyar játékosok.* Vagy magas passzokkal dolgoznak, vagy erős lapos szöktetésekkel kísérleteznek, úgy, hogy labdáik a legtrikább esetben ragadnak a sárba. Steiner a 16-osról lő, a labda azonban kapu fölé kerül. A következő támadásnál Tieskát szöktetik, a szélső azonban nem tud nagy iramban megállni és kézzel löki el a békett. A cseh szabadrugást mi eszjük el és a 11. percben Steiner *egynyi akció után élesen az üres kapu mellé lő, mert a cseh kapus közben kifutott.*

A magyar csapat csak az első negyedóra után enged iramból. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a csehek veszélyesek tudhassanak lenni. Swoboda lő kapu fölé, azután újból a magyarok ostromolnak. A 20-ik percben *Barátky ügyesen tisztára juttatja Steinert, aki laposan lő és a sáros labdát Planicka kiejti.* Barátky akarja a helyzetet kibaszni, de a gyors Novak kormere ment előle, Ströck pompásan íveli a kornert, Barátky nagy lendülettel akcja a labdát fejével, *de nem éri el és ő esik.*

A csehek kiegyenlítő potyagólja letöri a magyar csapatot

A csehek most kék-fehér dresszben jönnek ki, a magyar csapat pedig szíraz meggyipiros dresszt öltött magára. Magyar támadással kezdődik a második félidő. Ströck és Barátky addig rugdalják a sárban a labdát, amíg váratlanul Steiner kerül jó helyzetbe. *A center azonban addig készkedik, amíg a védelem helyezkedik és lövése emberbe megy.* A 3. percben a csehek vezetnek támadást. Középen indul az akció, Juneket hosszán szöktetik és *Fehér kifut.* Előbb ér oda, veti magát, hogy biztosan megfogja a sáros labdát, de

a labda nagy elszörnözésre kiperdül a kapus kezéből. Soltys áll hozzá legközelebb és azonnal az üres kapura lövi a labdát. A labda lassan gurul, — pontosan a magyar kapu sarkába! Kiegyenlítették a csehek, 1:1.

Fehér súlyosan hibázott, amikor a labdát, amely már birtokában volt, kiejtette kezéből. Fejét fogva megy vissza a kapujába, de a fejéhez kap a közönség is. Eddig jóformán állandóan mi támadtunk, mégis 1:1 az eredmény.

A gól letöri a magyar csapatot, ettől kezdve, mínta átok ülne mindegyik játékosunkon, nem sikerül semmi.

Percek alatt megváltozik a helyzet képe. *Az eddig bizonytalanul mozgó csehek egyre biztosabban állnak a lábukon és határozott fönybe kerülnek.* A magyar csapat, mínta elfelejtette volna, amit a lelkére kötöttek: nem szabad rövid lapos passzokkal játszani. A passzok mind gyakraiban sikerülnek rosszul, a magyar átadások elakadnak a feneketlen sárban és rendre a csehek eszjük el előlük.

Barátky tizenegyest rug — Planicka kezébe

Ismét magyar kornert jelzi a magyar fölynyt. A 26. percben a legjobb alkalom nyílik a győztes gól megszerzésére. Simpersky vezeti a labdát, *Ströck akar rátámadni, de Novak elgáncsolja. A bíró tizenegyest ítél!* A közönség lélekzetét visszafojtva lesi a fejleményeket, amelyek, sajnos, nem hoznak jót. *Először Hírzer áll a labdának, a csapatkapitány, Kléber azonban odafut és Barátkyra mutat.* Barátky erre habozás nélkül rug és

a mély sárban ragadó labdát gyöngén találja el, úgy, hogy Planicka könnyen védi a 11-est.

Barátky a fejéhez kap és *ettől kezdve alig tánti*

a kapuba. A labdát Hírzer kapja és nehéz szögből a kapu fölé lövi. Egyenlősen vezetjük a támadásokat. Újból két kornert érünk el, de nem tudjuk értékesíteni egyiket sem. A közönség lelkesen biztatja a magyar fiukat, akik szívvel-lélekkel dolgoznak *újabb gól érdekében.* Szerencsénk azonban nincsen. A 30. percben Ströck erős, lapos bombát zúdít Planicka kapujára, de a cseh kapus szépen véd. A csehek szórványos lefutását biztos lábbal szereli a magyar védelem és egy ízben Fehérnek is akad védeni valója. A két öszekötő jól segíti a haltsort, *csak Hírzer tartja tulságosan sokáig magánál a labdát. Rendszerint addig dróblizik, amíg leszerelik.* A 37. percben Tieska labdáját Planicka kapja a fel, de ugyanakkor Steinert Burger durván löki. *A közönség tizenegyest reklámál, de a bíró továbbot int.* A 41. percben 25 méterről Ströck lő szabadrugást. A cseh védelem azt várja, hogy a szélső centerezni fog, de

Ströck kapura lő és az erős lövés Planicka hasa alatt — hajszára a kapu mellé megy. Nagy balszerencse!

A következő percben Steiner mecs-labdát hagy ki. Barátky magára vonja a cseh védőket, kiugratja Steinert, aki

tiszta helyzetből, néhány lépéssel a kapu előtt fölé emel.

A közönség most már bosszankodik. *Ezt a labdát értékesíteni kellett volna.* A 44. percben Swoboda első jól sikerült szöktetése hozza veszélybe a magyar kaput. Junek lövését Fehér biztosan védi. Még egy eredménytelen magyar kornert és vége a félidőnek.

A félidőben a közönség meglegedetten tárgyalja az eddig látottakat. A csapat lelkesen tapossa a sarat, *vezet egy göllal és mindenki biztosra veti, hogy ezek után a mérkőzést meg is nyerjük.* Az öltözőben a nyakig sáros játékosok hamar megmosakodnak és mindkét csapat dresszt cserél.

Tetézi a bajt, hogy *Kléber, a centerhalf láthatóan elkészült erejével. Az első félidő hatalmas irama sokat kivett a magyar fiukból.* A csehek éppen ellenkezőleg, mínta most kezdtek volna a meccset, olyan frissek. *A csehek fönybe már egész kitakult.* A magyar csapat fejvesztetten csapkod, kapkod, Szerencsére a két bekk biztosan áll a lábán és jól védekezik. Swoboda élesen lő kapu mellé, de nemokára újra egyedül áll szemben a magyar kapuval, *szerencsére ezuttal is kapu fölé emeli a labdát.* Ezzel a cseh göllsák föl is szabadította a magyar kaput. *A hirtelen letörés folytán ideg a közönség és ideges a csapat egyaránt.* Igyekezett azért van a magyar fiukban, akik **óriási energiával akarják újból magukhoz ragadni az irányítást.**

Egy ideig ugylátszik, hogy ez sikerül. A 17. percben Barátky lövését Planicka biztosan védi. Ezután Hírzer ad jó labdát Tieskának, de a máskor oly gyors szélső, *czen a talajon nem tud érvényesülni és elcsuszlik, úgy, hogy Vodka csúpi el a labdát.* Barátky erőlyesen tör magának utat a cseh kapu felé, de ott van még Planicka is, aki kirohan és *a család lábáról szedi le a labdát.* A magyar csapat most elkéseredetten támad. A 23. percben Ströck szépen ívelt kornert Kléber a kapu mellé fejeli. A magyar csapat mindent Tieskára játszik, csak hogy *a csehek jobbfődzete, Vodka remekül játszik és nem engedí szóhoz jutni a bukácsoló szélsőt.* Ströck hosszú ideig nem kap labdát, holott jobban bírja a talajt és veszélyesebb. Az irányító azonban hiányzik a magyar csapatból, Steiner, aki az első félidőben jól kezdett és néhány szűp lövésével vonná magára a figyelmet, most *schol sincsen.*

a pályán, annyira kedvét szegte súlyos hibája. A közönség nem győz bosszankodni: „Már tizenegyest sem tudunk berogni!” A tribün egy része lemondón, *keseregve indul hazafelé.* Bosszankodásra azonban nincs sok idő, a mérkőzés bőven hoz még izgalmas jeleneteket, de most már főleg a magyar kapu előtt, mert *újból a csehek vették át az irányítást.* A 26. percben Kronenberger faultolt és Swoboda szabadrugást rug 25 méterről. A labda a védők falanközében utat talál, *de szerencsére hajszánnyira a kapu mellé megy.* Két perccel később Junek lapos centerére Fehér dobja magát, *a labdát azonban újra kiejti és májdnem újból baj lesz ebből.* A magyar csapat igyekszik, de rengeteg a hiba az egész vonalon. Tulsokat dróbliznak a játékosok, ahelyett, hogy gyorsan passzolnának. *Kléber hibáz a legtöbbit, a közé-*

pen ür van. A 40. percben 20 méterről diktál szabadrugást ellenünk a bíró. *Swoboda szerencsés emberbe lő.* Tieska és Hírzer helyet cserélnek, de még véletlenül sem vették labda arrafelé. *A finisben mindkét csapat elkéseredten küzd a győztes göllért.* A 44. percben még van reményünk. *Ströck nagyszerűen lő, de Planicka még pompásabban véd.* Nincs tovább.

„Irreális talajon reális eredmény” — mondja a bíró

A mérkőzés befejeztével esendesen fognak találkozószerűen a játékosok. *Valamennyien a lehetetlen talajt és a balszerencsét okolják, hogy csak eldöntetlen sikerült elérni. A csehek örülnek, számukra ez az eredmény természetesen nagy sikert jelent.*

dr. Bauwens,

a mérkőzés bírāja ezeket mondja *A Reggel*-nek: **— A talaj teljesen irreális volt, de a mérkőzést mégsem lehetett elhalasztani.** Véleményem szerint a mérkőzés eredménye reális.

A magyarok különösen a tizenegyessel könnyebben győzhettek volna,

de a második félidőben *annyira visszacstek, hogy egy ideig úgy látszott, hogy a csehek nyertek meg a mérkőzést.*

A Sabária került a profiligá harmadik helyére

Sabária—Pécs-Baranya 3:1 (1:0) Szombathely. — 1500 néző. — Bíró: Bíró Sándor

(*A Reggel szombathelyi tudósítójának telefonjelentése.*) A két csapat december 7-éről előrehozott mérkőzésének megtartása kétséges volt, mert *csütörtök óta szakadatlanul zuhogott az eső, vasárnap délelőtt azonban szerencsére elállt, úgy, hogy a fölözött talajon is, de a legdrábitsabb körülmények között dönt el a mérkőzés sorsa.*

A meccs, az erőviszonyoknak megfelelően, a Sabária biztos győzelmével végződött.

A szombathelyi csapat így, eggyel több játékkal, az első liga harmadik helyébe rukkolt előre és hat meccsen szerzett 8 pontja alapján az özi forduló végén is *előkelő helyezésre számíthat.* A Sabária most nagyszerűen együtt van, de javuló formát árultak el a pécsiek is és ha a gól előtti akciókba több energiát visznek bele, a következő hetekben még alaposan javíthatnak egyelőre reménytelen helyzetükön.

Az első félidőben a Sabária döntő fönyben volt és már a 7. percben megszerzte a vezetést, amikor Kovács II.—Boiko akciójából

Holzbauer menthetetlen gölt lőtt (1:0).

A 17. percben csak a szerencse mentette meg újabb góltól a pécsieket, mert Kovács II. labdjára, az üresen hagyott kapu előtt, a kapufára pattant. *Szünet után 5 perccel Kovács II. Balköt szökteti, balszélső centerét Biri kiejti, amire*

Borbély a gölba továbbítja (2:0).

A következő percben Fűr góvása miatt *11-est diktál a bíró, amely Kovács II. révén a szombathelyiek harmadik göllét eredményezi.* A finisben a Pécs-Baranya kerül fönybe és a jobbszélső Kovács centeréből *Halus 3:1-re javul.*

Az I. liga első öt és utolsó helyezettjének sorrendje most a következő:

1. Hungaria	—	—	5	4	1	0	24:6	9	(1)
2. Újpest	—	—	5	4	1	0	14:7	9	(1)
3. Sabária	—	—	6	3	2	1	9:7	8	(4)
4. III. ker. FC	—	—	5	3	1	1	12:5	7	(8)
5. Ferencváros	—	—	5	2	2	1	10:4	6	(1)
12. Pécs-Baranya	—	—	6	1	0	5	6:20	2	(10)

A Somogy vezet a II. ligában. A vasárnap szabadrugást a Somogy előtt bajnoktalajjal vezető Atilla nem játszott bajnoki mérkőzést, úgy, hogy a Józsefváros elleni impanáló gólarányú győzelmével a *kaposvári csapat került a II. liga élére.* A Somogy honi pályáján *11:1 (3:1) arányban győzött a Józsefváros ellen, amely csak tíz játékosal állt starthoz.* Göllövők: Soós (3), Miklósi (3), Jakube (2), Mészáros, Péter és Tallán, illetve Justh. — Maglódi—Terézváros-mérkőzés elmaradt, miután a maglódiak pályája víz alatt állt.

A Postás győzelme az amatőr bajnokságban. Az I. osztályu amatőr bajnokságment vasárnap mindössze egy mérkőzést játszottak, amelyet a *Postás 4:1 (3:0) arányban nyert meg a Népülési MSE ellen.* — A Fer. Vasutas—MTK-meccs elmaradt.

Üllői-uti Sporttelep

Vasárnap, november 2-án
délután 2 órakor

Ferencváros-Hungária

derbymérkőzés

1 2 3 4

NEGYEDIK NAP

ELSŐ NAP

Szent Rókus lábsósfürdő hatása

A feneketlenül sáros talajon nem tudta fölényét gólokra fölváltani Budapest amatőr válogatott csapata

BLASZ—Szlovenszko magyar válogatottjai 3:1 (1:0)

Hungária-ut. — 1000 néző. — Bíró: Boronkay

(A Reggel tudósítójától.) A zuhogó esőben csak nehezen gyülekezett a közönség, de a föl-tünnően kevés érdeklődőnek is várnia kellett az „előjátékra”. Amíg a pályát annyira, amennyire rendbehozták. A késői kezdés miatt le is esptek 20 percet az első mérkőzésből,

hogyan legalább a magyar—csehszlovák válogatottak kezdhessek meg pontosan és fejte-
sék be a fenyegető sötétség előtt. A vízzel és sárral borított irreális talajon a technikailag sokkal képzetettebb pesti csapat természetesen ugyszólván állandó fölényben volt. A Kassáról, Érsekújvárról, Komáromról, Léváról és Losoncraól összeverbuált szlovenszkoí együtt-
tes seghysem talált magára, bár az érsek-
újvári játékosok, elsősorban a jobbszélső Zsar-
noçzay, sok tehetséget árultak el.

A magyar csapatnak a halvesor volt a leg-
jobb része,

különösen a center Sárosi, aki nem hiába kér
olyan magas váltságdíjat, hogy a professzio-

nisták táborába szegődjék. A esatársorban
Deutsch pompás játéka ragadta meg a közön-
ség figyelmét.

Az első félórán egyik csapat sem boldogul a
talaj nehézségeivel, de a magyarok fölénye már
startól kezdve szembevetőd. A vezető gól a 24. per-
cben esik, amikor

Szalay átadását Régnér II. védhetetlenül belövi
(1:0).

Szünet után rövidesen végleg eldő a meccs sorsa,
mert a 3. percben

Deutsch remek akciója a második gólt eredmé-
nyezi.

A magyar csapat most kissé lefékez. Ezt ügyesen
használja ki az érsekújváriak középsatára,

Szigethy, aki 21-re javít.

A játék most kissé változatosabb. A 21. percben a
balszélső Kozma beadását

Sárosi kapásból a felső sarokba továbbítja (3:1).
Szücs II. góllal kecsgezől fejese a kapufáról pattan
vissza, majd a 25. percben már be is fejeződik a küz-
delem.

Helyveri versenyek

Gróf Szirmay Sándor lova: Ki tudja? nyerte az Újpesti nagy akadályversenyt

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap az Úr-
lovasok Szövetkezete rendezett Megyeren ver-
senyeket. Egész délután szíttál az eső, a látó-
fogottság mégis nagyon jó volt. A sport meg-
haladta a megszokott megyeri kereteket. A
közönség mégis nagyban emlékezett a
közélgő szezonvégre. A program középpontjában
a 4000 pengővel díjazott

Újpesti nagy akadályverseny

Hat lovat nyergelték föl. *Granadát* fa-
vorizálták. A 4860 méteres akadálykurzuson
Granada és *Rondino* vállalták a vezetést, a ver-
seny utolsó fázisában *Rondino* maradozni kez-
dett és fölzárkózott a hátvédben tartózkodó
Ki tudja? A finisben gróf Szirmay lova mu-
tatkozott frissebbnek és a favoritot 1/4 hosszal
utastotta a második helyre. *Rondino* rossz
harmadik volt. A nap többi versenyében is
sorra kikaptak a favoritok, bár az eredmények
kell elfogadjunk.

Részletes eredmény:

- I. futam. 1. Pandur (4) Froesch. 2. Róza Bimbó (4) Valkó. 3. Szamos (6) Kovács M. Fm: Bectrie, Durazzo, Eszék. 3h. Tot: 10:32, 16.
- II. futam. 1. Öreg Signora (2½) Balázs J. 2. Knejkóka (2½) Szabó L. 3. Csokor (2½) Szabó B. Fm: Pillaug, Rege, Detekty, Tuzok, Örvös galamb, Fuvolás, Lucertia. 2h. Tot: 10:37, 17, 14, 16.
- III. futam. 1. Ki tudja? (3) Fetting. 2. Granada (8:10) Csátó. 3. Rondino (2½) Klásnászy. Fm: Szorgalmus, Serpentin, Lucky strike, 14h, 15 h. Tot: 10:32, 24, 15.
- IV. futam. 1. Gondtalan (2) Turai. 2. Moeles (2½) Balazsovics. 3. Sorozó (2) Hajós. Fm: Babó, Margareta, Rab Ráby, Therésina. 1h. 4h. Tot: 10:29, 12, 12, 12.
- V. futam. 1. Bohóc (3) gr. Herberstein. 2. Alhabra (3) Szabó J. 3. Billikom (6) Valkó. Fm: Arabella, Retsky Baudi, Szinus, Apor, Frau Wunderlich, Felhő Rozsi, Nyáki. 4h. Tot: 10:34, 19, 22, 20.
- VI. futam. 1. Tally-hó (6) Kiselka. 2. Bonnyadalom (8) Blaskovics. 3. Volhynia (12) Józsa. Fm: Módos, Szászor-
szép, Drágám, Párdue, Pimpóka, Herbszietlőse, Platán, Furgatag, Kotola, Fityke, Maxima, Sohase, Birkaság, Fityke, Vörtes, Fehé, 12h. Tot: 10:36, 33, 32, 162.
- VII. futam. 1. Hadur (4) Peter. 2. Bambusz (6) Józsa. 3. Takarós (4) gr. Herberstein. Fm: Arme Gredl, Leiken, Antubál, Jagnidó, Lobogó, Viglegény, Mirakel, Paragon, Falyfalok, Kirgiz, Szanalás, Majsy.

Lengyelország 2:1-re kikapott Csehszlovákiától, mégis megnyerte az amatőr Európa-kupát

Prága, október 26.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.)
A négy nemzet amatőr válogatottjai között két
fordulóban lebonyolított Európa-Kupa-küzdel-
mek a vasárnap csehszlovák—lengyel mérkő-
zéssel véget értek. A Kupa, amint előrelátható
volt,

Lengyelország győzelmével végződött, az-
nak ellenére, hogy vasárnap utolsó meccs-
csét elvesztette.

A csehszlovákok váratlan győzelmük ellenére
sem kerültek az utolsó helynél előbbre.

A Sparta-pálya víz alatt állt, sőt az egész mérkőzés
alatt is zuhogott az eső, úgy, hogy redős játék nem ala-
kultatható ki. A csehek a boai pályán valamivel otthono-
sabbban mozogtak és a második félidő 4. percben elért
góllal a maguk javára is döntöttek el a küzdelem.
Bíró: Fuchs (Lipecc).

Az amatőr Európa-Kupa végső helyezési
sorrendje:

1. Lengyelország	---	3	1	2	15:10	7
2. Magyarország	---	3	0	3	13:13	6
3. Ausztria	---	3	0	3	14:15	6
4. Csehszlovákia	---	2	1	3	12:16	5

(A Reggel tudósítójától.) A kérdés itt fölös-
leges. A Hungária—Ferenéváros-mérkőzés da-
tumát már a szezon elején könyv nélkül tudta
minden valamirevaló futballemista. Nem illik
már elmélni az „örök derby sorsának bi-
zonytalanságáról” sem. Minden futballmérkő-
zés sorsa bizonytalan, hát még ha két olyan
 régi ellenfél kerül szembe egymással, mint a
Ferenéváros és a Hungária. A favorit kétsé-
gelenül a mostanában különösen szereplő kék-
fehér csapat, így is kell tehát tippelni!

Hungária—Ferenéváros 2:1, ez azonban nem
jelent semmit, a fontos mérkőzés sorsát az ide-
gék fogják eldönteni.

Újpest—Budai „11” 3:1. A bajnokcsapat nagy
favorit, kibebbjátta meglepetés lehetőségé azo-
ban az újpesti stadionban sincs kizárva.

III. kerület—Kispest 1:1. A III. kerületnek
Kispesten is biztosan a sícs (= kellene) győznie.
Vasas—Boeskey 2:2. Két egyformán lelkes
és küzdőképű csapat találkozása eldöntetlen
eredményt ígér.

Nemzeti—Sabaria 1:1. A szombathelyi csapat
most veszedelmes ellenfél, de hazai pályán a
Nemzeti javuló formája is érvényesülhet.

Pécs-Baranya—Bástya 1:1. A pécsi vasár-
nap 3:1-re kaptak ki a Sabariától, de most oda-
haza játszanak és így nincs kizárva, hogy le-
kesedésükkel elkaparintanak egy pontot a
Bástya orra elől.

A fődöntősöda igazgatójelöltje Halmay Zoltán.
E héten döl el, hogy ki lesz az épülő
fődöntősöda igazgatója. Mind érdemekben
gazdag sportmultjánál, mind hozzáértésénél
és rátermetiségénél fogva Halmay Zoltán az
igazgató állás legesélyesebb jelöltje, sport-
körökben tehát kétségtelennek tartják, hogy
az illetékes ténylegök választása csak rá eshe-
tik.

Új német uszókord. A düszeldorfí új uszó-
stadionban rendezett uszóversenyen a Magde-
burg „96” (Schweitzer, Schulze, Wurf, Gübe-
ner) 1 p. 53,8 mp. idővel hatízzal másodperccel
javította meg a négyszer 50 méteres sprint-
etáfa rekordját.

Külföldi futballeredmények. Pozsony: Po-
zsony—Krákó városközi mérkőzés 2:2. Bíró:
Frankenetein (Bécs). — Bécsben az összes ligu-
mérkőzések elmaradtak; az Admira—Rapid-
derby új terminusa: november 23.

Varsó: Lengyelország—Lettország válogatott
6:0 (3:0). Bíró: Birlner (Berlin). — Olasz baj-
nokság: Ambrosiana—FC Milan 1:1, Juventus—
FC Róma 3:2, Bologna—FC Torino 3:0.

Pályavávtás Pécsétt. A Pécsi Vasutas SC vasárnap
avatta föl új sporttelepét a Szegedi Vasutas SE
vasutas-bajnoki mérkőzéssel, amely 7:2 (3:2) arány-
ban a pécsi vasutascsapat győzelmével végződött.
A vasutas-sportliga előlőversenye. A MAV Sport-
egyesület Ligája vasárnap rendezte első vasutas
előlőversenyét a Marciányi-éri lővőtéren. A ver-
sényen, amely öts csapat— és egyéni versenyből állott,
a vasutas sportegyesületek és vasutas leventegyesüle-
tek 148 versenyzője indult. Az eredmények a következők:
Csapatversenyben: Szőlörök: 1. Debreceni Vasutas
SK 336 ponttal. 2. Törökvas A) csapata 725. 3. Pécsi VSK
713 ponttal. — Leventék: 1. Miskolci MAV Levente Egye-
sület 727 ponttal. 2. Törökvas Levente Egyesület 715.
3. Debreceni MAV Levente Egyesület 692 ponttal.
Egyéni versenyben: Szőlörök: 1. Telhai Béla (Miskolci
Vasutas) 171 ponttal. 2. Sédá Károly (Testvériség) 165.
3. Fellás Jenő (Miskolci Vasutas) 158. 4. Tóth (Debreceni
Vasutas) 156. 5. Posta László (Pécs) 156 ponttal. — Leventé-
k: 1. Turcsányi István (Miskolci Vasutas) 199 ponttal.
2. Szabó Ignác (Törökvas) 166 ponttal. 3. Tóth András
(Szeged) 165 ponttal. 4. Fülöp (Szombathely) 160 ponttal.
5. Tóth Sándor (Debrecen) 150 ponttal.

Bécsi lőversenyek

Kapitány nyerte az Ausztria-díjat, a nagy favorit Corvus, Phönix mögött a harmadik helyre szorult

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap futották
a Freidenauban az osztrák versenyüzemnek a
Derby után legjelentősebb tényszerűségét,
az idők folyamán 30.000 schillingre leapadt

Austria Preist.

A verseny az idén is betöltötte hivatását, meg-
felelt kísérleti jellegének. A versenyben két
magyar tulajdonban levő lo, Zápola és Kapi-
tány is résztvett, de ezeket csak másod- és har-
madorban fogadták, mert az oszthatatlan
bizalom báró Rothschild A. magas nyilvános
formakkal rendelkező 4 éves ménjében. Corvus-
ban összpontosult. Corvus azonban nem felelt
meg a várakozásoknak. Ez az 1930-as eredmény
is igazolta, hogy a nagy díjban a fiatalok van-
nak fölényben. Báró Barkányi Sándor magas-
származású Pázmán—Kamilla-eszkója,

Kapitány, Schejbal, a nagyszerű lovas kezé-
ben biztosan fölhosszal nyerte a díjat,

Phönix második. Mögötte három hossznyira
Corvus harmadik, Zápola és Star a vert me-
zőnyben. Vasárnap még egy magyar győzelem
volt a Freidenauban, mindjárt az első futam-
ban, a Pázmán-Rennenben a gróf Wenckheim-
színeket Kinizsi vitte győzelemre, ezt a győz-
test is Schejbal lovagolta.

Részletes eredmény:

- I. futam. 1. Kinizsi (5) Schejbal. 2. Volat (4) Szabó L. II. 3. Dark Rock (8) Hurban. Fm: Kedvence, Pretty Molly, Buborék, Bolka. 3h. 3h. Tot: 10:54, 23, 31, 76.
- II. futam. 1. Tonterer (4) Csuta. 2. Szuz (4) Balog. Fm: Flamen, Franche, Darbne. 3h. Tot: 10:31, 18, 14.
- III. futam. 1. Blek (16) Martin. 2. Doritó (6) Balog. 3. Feldkopf (3) Csuta. Fm: Pestillon, Neva, Happy End, Silistria, Pan, Griotta, Fejh, nyakhi. Tot: 10:35, 22, 14.
- IV. futam. 1. Kapitány (2½) Schejbal. 2. Phönix (5) Szilágyi. 3. Corvus (5:10) Szabó L. II. Fm: Zápola, Star. 3h. 3h. Tot: 10:47, 21, 25.
- V. futam. 1. Old Hand (3) Hintsch. 2. Evian (6) Varga. I. Fm: Vlasta, Saint Louis, Pastrana. 3h. 6h. Tot: 10:45, 13, 19.
- VI. futam. 1. Moselwin (2½) Hurban. 2. Best hope (6) Rolik. 3. Szelodon (4) Balog. Fm: Laokoon, Ezerév, Workman, Fabula, Haizuru, Piz Patú, Hippos. 3h. 2h. Tot: 10:37, 17, 20, 16.
- VII. futam. 1. Histro (3) Szabó L. II. 2. Gülhwürmchen (8) Tuss. Fm: Patriot, Robinson, Hokobál. 2h. 1h. Tot: 10:56, 36, 28.

Kiadja: Lázár Miklós A Reggel Lapkiadó
Részvénytársaság.

Felelős kiadó: Róna Ödön igazgató
Világosság könyvnyomda rt., Budapest, VIII. Conti-utca 4
Műszaki igazgató: Deutsch D.

Németországban is polgár- jogot nyert a professzionista futballsport

Amnesztliát kapnak az amatőrök ellen vétkezett játékosok

Berlin, október 26.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Az utolsó
hetek eseményei a Német Labdarugó Szövetség ve-
zetőségét arra kényszerítették, hogy az alszövetségek
vezetőinek bevonásával Berlinben rendkívüli ülést
tartson, amelyen a professzionista futball bevezeté-
sének és az amnesztliának kérdésével foglalkoztak.
Az ülés zárt volt, azonban a kiadott sajtóközlemény-
ből kiittünk, hogy

a Szövetség föladata a harcát a professzionizmus
ellen.

A hivatalos jelentés így szól:

A Német Labdarugó Szövetség vezetősége
kijelenti, hogy a DFB, mint nemzetközileg el-
ismert szövetség

a német professzionista sportot ellenőrizni
és a jövőben nemzetközileg képviselni
fogja.

A végleges döntés ebben az ügyben a követ-
kező szövetségi napon történik. Minthogy az
egyves német városokban már megalkult prof-
fesszionista alszövetségek a DFB-t felsőbb ha-
tóságukként nem ismerték el, a Szövetség az
említett egyesületeket nem veszi föl szerveze-
tésébe és azokat a játékosokat, akik továbbra is
az említett professzionista alakulatokban mük-
ködnek, szintén kizárás fenyegeti. A Szövetség
vezetősége ellenzi ugyan az általános amneszt-
liát, mégis félkéri az egyes alszövetségek ve-
zetőségét, hogy azoknak a játékosoknak a bünté-
tését, akik október 26-ig bejárólak az amatőr-
szabályzat ellen vétkeztek, egyévi időtartamra
fölfüggeszse. Ha újabb véttséget nem követtek
el, a Szövetség az említett játékosoknak am-
nesztliát ad.

A Kispest győzelmé Nagyszombathan. A
Kispest vasárnap Nagyszombathan vendég-
szerepelt, ahol a jóképességű SK Trnava ellen
3:2 gólaránnyal szép győzelmet aratott.